

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
TELEORMAN

”Educația este ceea ce supraviețuiește după ce tot ce a fost învățat a fost uitat.”

Burrhus Frederic Skinner

CALEIDOSCOP DIDACTIC TELEORMĂNEAN

Publicație periodică a Casei Corpului Didactic Teleorman

Simpozion Internațional Istanbul Turcia Mai 2025

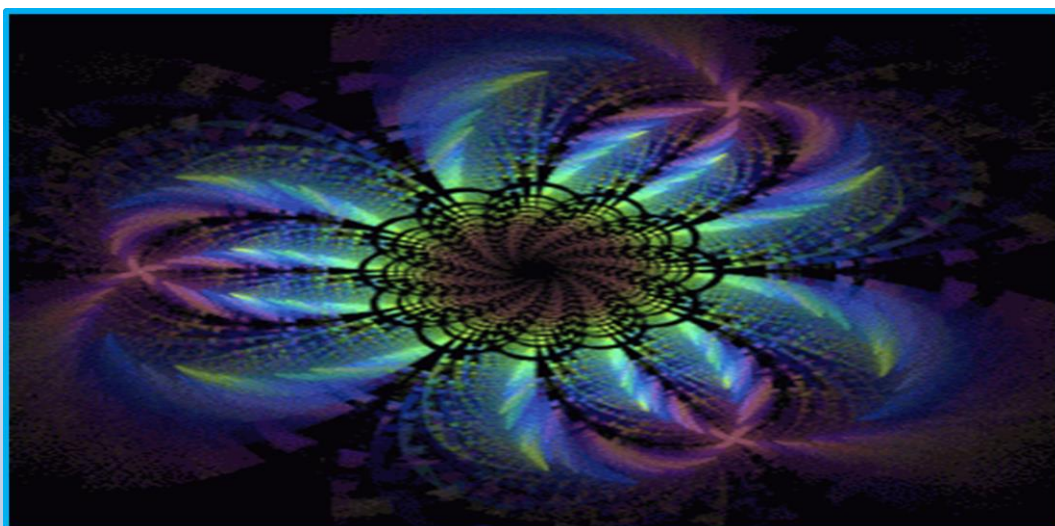
Ediție on-line

ISSN – 2558 – 8893

ISSN – L 2558-8893

Nr.52
Mai 2025

2025

CASA CORPULUI DIDACTIC TELEORMAN

Strada Carpati nr. 15; Alexandria, cod: 140059

TEL: 0247/315636; FAX: 0347/407064

E-mail: ccd_tr@yahoo.com

Site: <http://ccd.isjtr.ro>

**Creativitate și inovare
didactică!**

CASA CORPULUI DIDACTIC TELEORMAN
propune cadrelor didactice și personalului didactic
auxiliar să-și facă cunoscută activitatea în
filele revistei noastre.

”ÎMPREUNĂ PENTRU UN NOU ÎNCEPUT!”

ECHIPA DE REDACȚIE A REVISTEI

CALEIDOSCOP DIDACTIC TELEORMĂNEAN

Director

Prof. Florina Eliza ILIESCU

Comitet științific:

Prof. Florina Eliza ILIESCU

Prof. dr. Valeria GHERGHE

Prof. dr. Alexandra NEGREA

Redactor șef:

Prof. Florina Eliza ILIESCU

Colectivul de redacție:

Prof. metodist Nicoleta CRĂIȚĂ

Prof. metodist Ștefan Florin IANCU

Prof. metodist Mihail DINU

**Prof. metodist Ileana NĂIȚĂ-
CĂRĂMIDĂ**

Prof. metodist Oana HOARĂ

Prof. metodist Marga NAIDIN

Inf. Mariana POPA

Bibliotecar Rozalinda MÎRTÎCU

Ec. Adina CONSTANTIN

Secretar Loredana COMAN

Tehnoredactare computerizată

Inf. Mariana POPA

Revista ***CALEIDOSCOP DIDACTIC TELEORMĂNEAN*** a fost editată conform
Regulamentului de organizare și funcționare a Casei Corpului Didactic, aprobat prin
Ordinul Ministrului Educației și Cercetării Nr. 4713 din 23.08.2010.

Responsabilitatea afirmațiilor conținute în materialele publicate revine în totalitate
autorilor.

CUPRINS

TITLUL LUCRĂRII	NUMELE ȘI PRENUMELE	PAG
ROLUL PROFESORULUI ÎN FORMAREA PERSONALITĂȚII ELEVULUI	EMA TAMARA BĂLȚĂȚEANU	5
DE CE (MAI) MERG COPIII LA ȘCOALĂ?	RODICA IONESCU	7
STRATEGII DIDACTICE ADAPTATE GENERAȚIEI DIGITALE	BEȘLEAGĂ FLORENTINA-ALIS	12
EDUCAȚIA PENTRU TOȚI	GRASU DANIELA	13
OPORTUNITĂȚI ȘI PROVOCĂRI PENTRU SUCCESUL IMPLEMENTĂRII REFORMELOR ȘI PROIECTELOR ÎN EDUCAȚIE FINANȚATE PRIN PNRR	ILIESCU FLORINA ELIZA	16
PROVOCĂRI ȘI OPORTUNITĂȚI ACTUALE ÎN UTILIZAREA TEHNOLOGIEI ÎN EDUCAȚIE	NĂIȚĂ CĂRĂMIDĂ ILEANA	18
SISTEMUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT ROMÂNESC, OPORTUNITĂȚI ȘI PROVOCĂRI PRIVIND EDUCAȚIA INCLUZIVĂ	CHERAN NICUȘOR CRISTIAN	20
EDUCAȚIE ȘI MORALITATE	DELCESCU DANIELA	22
EDUCAȚIA DIGITALĂ	FLOREA MIHAIL ADRIAN	24
IMPORTANȚA PREDARII UNEI LIMBI STRAINE COPIILOR DE VARSTA MICA	NICOLETA PĂUN	26
EDUCAȚIA INTERCULTURALĂ	NEGUȚ DESPINA-FLORINA	27
METODE DE ÎNVĂȚARE CENTRATE PE ELEV UTILIZATE ÎN CADRUL ORELOR DE MATEMATICĂ	PÎRVULEȚU ANGELICA DANIELA	30
CREAREA UNUI MEDIU EDUCAȚIONAL OPTIM	RĂDIȚĂ CRISTINA DANIELA	34
EDUCAȚIA PENTRU TOȚI ÎNTRE NEVOI ȘI REALIZĂRI	SLOBOZEANU RALUCA-ILEANA	35
LECTURA – CALEA SPRE ADEVĂRATA CUNOAȘTERE	IONESCU EMILIA	38
INCLUZIUNE SOCIALĂ SI BAZELE EDUCAȚIEI INCLUZIVE	NEAGU SILVIA-MIOARA	40
MANAGEMENTUL CLASEI INCLUZIVE	VLAD ALINA	43
IMPORTANȚA ACTIVITĂȚILOR EXTRAȘCOLARE	VLAD SANDA	46
EXPERIMENTUL DE LABORATOR – METODĂ DIDACTICĂ DE PREDARE-ÎNVĂȚARE-EVALUARE.	RADU MIHAIELA	50
ROLUL INTELIGENȚEI EMOȚIONALE ÎN EDUCAȚIE	DINCĂ SONIA	52
EDUCAȚIA NONFORMALĂ – CARACTERISTICI, PRINCIPII, FORME DE REALIZARE	RĂDOI MAGDA ADRIANA	56

MODALITĂȚI DE ATRAGERE ȘI MENȚINERE A ELEVILOR ÎN PROCESUL EDUCAȚIONAL – ACTIVITĂȚI EXTRACURRICULARE	PETRESCU NICOLETA GABRIELA	58
GÂNDIREA CRITICĂ ȘI METODELE EI DE APLICARE ÎN CICLUL PRIMAR	BĂRBUCEANU ADRIANA	63
INTERNETUL ÎN SISTEMUL EDUCAȚIONAL	BRIA DANIELA GEORGETA	65
ROLUL ACTIVITĂȚILOR EXTRACURRICULARE ÎN DEZVOLTAREA PERSONALITĂȚII ELEVILOR”	CĂLCÎEA RALUCA	67
EDUCAȚIA PRIN LECTURĂ	BURCESCU FLORENTINA NICOLETA	71
ROLUL ȘI PROVOCĂRILE ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PREUNIVERSITAR ÎN ROMÂNIA	CERNEA RELIANA	73
INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ ȘI ȘCOALA DIGITALĂ, NAVIGÂND PRIN INOVAȚIE ȘI INCERTITUDINE	CONSTANTINESCU FLOAREA	74
DESPRE EDUCAȚIA INCLUZIVĂ	STOICEA LILIANA	77
EDUCAȚIA PENTRU TOȚI: ÎNTRE DEZIDERAT ȘI REALITATE	CARMEN FLORESCU-JUD. CONSTANȚA	79
EDUCATIA	DECA ANDREEA	81
EDUCAȚIA- FUNDAMENT AL SOCIETĂȚII MODERNE	VASTEA DANIELA	85
EDUCAȚIA MODERNĂ – ADEVĂRATA EDUCAȚIE	FILIP ANTONELA	87
EDUCAȚIE PENTRU DEZVOLTAREA DURABILĂ PRIN GEOGRAFIE	GHENEA OVIDIU VALERIU	90
INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ ÎN EDUCAȚIE	FLORESCU CARMEN-JUD. TELEORMAN	91
CARACTERISTICILE PROCESULUI INSTRUCTIV-EDUCATIV DIN GRĂDINIȚĂ	LONCEA MONICA	94

ROLUL PROFESORULUI ÎN FORMAREA PERSONALITĂȚII ELEVULUI

BIBL. EMA TAMARA BĂLȚĂȚEANU
LICEUL TEORETIC ZIMNICEA

Motto: *Educația nu este pregătirea pentru viață, educația este viața însăși* (John Dewey)

Educația are și a avut dintotdeauna roluri multiple pentru individ și pentru societate.

Beneficiarul direct al educației oferite prin serviciul public de învățământ este copilul/tânărul, cu cele trei dimensiuni de dezvoltare: corp, minte și suflet. Orice activitate organizată în instituțiile de învățământ și conexe este justificată în măsura în care îmbunătățește, în mod demonstrat sau evident, calitatea serviciilor dedicate lui.

Școala asigură fiecărui beneficiar un nivel de dezvoltare personală care să-i permită gestionarea emoțiilor, luarea deciziilor, lucrul în echipă și în comunitate, a relațiilor sociale și interpersonale. Realitatea contemporană demonstrează că rolul școlii nu numai că nu s-a diminuat, ci a devenit tot mai complex. În actualul context, pe coordonate europene, avem nevoie de o educație dinamică, formativă, centrată pe valorile autentice. În societatea actuală, caracterizată prin mobilitate economică, politică și culturală, noua ordine educațională nu se concepe fără avangarda mișcării pedagogice teoretice și a praxis-ului educațional.

Rolul profesorului rămâne mereu în prim plan în opera de formare a personalității elevilor. Cu toate că a sporit influența altor factori în procesul educației, profesorul își păstrează numeroase prerogative în acest domeniu. El rămâne principalul modelator al personalității elevilor, începând de la imprimarea unei conduite externe, până la formularea aspirațiilor și idealurilor lor de viață. Oricare ar fi latura din care privim clasa de elevi, rolul profesorului este proeminent, iar exercitarea concretă a acestui rol depinde de personalitatea lui și de situațiile educative cu care se confruntă și pe care le are de rezolvat.

Încă din clasele primare profesorul constituie pentru elev o sursă consistentă de influență care poate modifica anumite percepțe și personalități, poate da naștere altora într-un sens pozitiv sau negativ. Oricare ar fi latura din care privim clasa de elevi, rolul profesorului este proeminent, iar exercitarea corectă a acestui rol depinde de personalitatea lui și de situațiile educative cu care se confruntă și pe care le are de rezolvat.

Influența profesorului lasă adesea urme adânci, pe căi încă neelucidate complet, asupra elevilor pentru toată viața. Nu se pot uita profesorii din gimnaziu, liceu și facultate care prin competență și responsabilitatea lor profesională, științifică și socială, prin înalta ținută morală, prin maiestria și tactul lor pedagogic, prin spiritul lor de creație, exigență și înțelegere depun toate eforturile pentru a sprijini elevii să pătrunda treptat tainele diferitelor științe, să-i formeze ca specialiști, ca cetățeni și înainte de toate ca oameni capabili să contribuie la progresul societății noastre. Influența educativă exercitată de profesor asupra clasei de elevi este determinată de modul în care acesta își îndeplinește rolurile manageriale. Stilul didactic definește modul unic de a fi al profesorului, felul cotidian (stabil) sau obișnuit (preferențial) al acestuia de a concepe, de a organiza și de a impune un anumit parcurs actului de instruire; un mod personal de a conduce procesul de învățământ, de a ajunge la un echilibru optim între cerințele de instruire și posibilitățile psiho-fizice reale ale celor cu care lucrează.

Educația depășește sfera instruirii academice și include formarea morală și civică a individului. Profesorul este un actor esențial în transmiterea valorilor fundamentale ale societății: respectul, responsabilitatea, integritatea, solidaritatea. Acest proces nu se realizează doar prin predarea unor conținuturi curriculare explicite, ci și prin comportamentele implicite, prin atitudinea sa față de elevi și prin modul în care gestionează diversele situații educaționale. Un profesor care promovează gândirea critică, toleranța și cooperarea contribuie în mod direct la dezvoltarea unei personalități deschise, autonome și echilibrate. De asemenea, capacitatea de a stimula motivația intrinsecă a elevilor și de a susține autoevaluarea și autorefecția este esențială pentru consolidarea identității personale și pentru formarea unei imagini de sine pozitive.

După funcțiile asumate și îndeplinite în plan didactic, s-au stabilit rolurile principale ale cadrelor didactice, ca fiind:

- de organizare și conducere a clasei ca grup social;
- de consiliere și orientare școlară și profesională;
- de îndrumare a activității extrașcolare;
- de perfecționare profesională și cercetare pedagogică;
- de activitate socioculturală.

Dar pe lângă activitatea didactică, profesorul desfășoară și o activitate extrașcolară sau cultural-educativă. Profesorul ne apare ca pedagog social, animat de grija pentru ridicarea gradului de cultură. Desfășurându-și activitatea profesională în cadrul școlii, dascălul nu încetează de a fi un educator și în afara ei, urmărind, bineînțeles, obiective specifice și apelând la mijloace și forme adecvate. Numai în măsura în care profesorul își continuă misiunea și în afara cadrului profesional pe care îl oferă școala poate fi considerat un bun educator. Cele două laturi ale activității sale, școlară și extrașcolară, nu numai că se suprapun, dar se și întregesc și se completează reciproc, imprimând acestei profesii un rol sporit. Profesorul este cel care orientează și stimulează curiozitatea naturală și interesul spontan al elevilor pentru descoperire, cel care îndrumă și încurajează activitatea de organizare și integrare a datelor culese, a cunoștințelor reactualizate în vederea aplicării lor la soluționarea problemelor date, lăsându-le libertatea de examinare a faptului real ori de analiză critică a conținutului unui text; independență în activitate; operativitate și rapiditate în reacții (cognitive, afective, motrice); deplină responsabilitate pentru ceea ce întreprind.

Influențarea elevului de către profesor se face direct, prin atitudine, mesaj verbal, gestică, mimică, stare afectivă, adică prin implicare activă a profesorului.

Pornind de la importanța învățământului, de la specificul profesiei și de la responsabilitatea ce revine profesorului în asigurarea dezvoltării optime a personalității, se deduce faptul că domeniul didactic ar trebui să beneficieze de cei mai buni specialiști. Se ține seama de faptul că ei vor lucra cu omul în devenire, iar efectele muncii lor se răsfrâng asupra întregii vieți a elevului.

Profesorul este, fără îndoială, un actor esențial în procesul de formare a personalității elevului. Influența sa depășește cu mult actul didactic propriu-zis și se extinde asupra tuturor dimensiunilor dezvoltării umane: cognitivă, emoțională, morală și socială. Într-un context educațional ideal, profesorul este un model, un ghid și un susținător necondiționat al elevului, contribuind decisiv la formarea unei personalități autonome, echilibrate și responsabile. Astfel, investiția în formarea și susținerea cadrelor didactice devine o prioritate strategică pentru orice sistem educațional care își propune să educe nu doar elevi performanți, ci și cetățeni demni și empatici.

Bibliografie

Cristea S., *Pedagogie generală. Managementul educației*: Editura Didactică și pedagogică, București, 1996

Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ*. București: Editura Didactică și Pedagogică.

Gliga, L. (coord.). (2002). “Standarde profesionale pentru profesia didactică, București: M.Ed.C. – Proiectul de reformă a învățământului preuniversitar
Pânișoară, I.-O. (2003). *Profesorul – actor social. Roluri și competențe*. Iași: Editura Polirom.

DE CE (MAI) MERG COPIII LA ȘCOALĂ?

PROF. DR. RODICA IONESCU,
LICEUL TEORETIC VIDELE

Într-o lume în continuă schimbare, în care informația este la un clic distanță, rolul profesorului nu mai este doar acela de a transmite cunoștințe, ci și de a cultiva dorința autentică a copiilor de a învăța. Pentru că nivelul de motivație resimțit de elevi are un impact asupra gradului de implicare activă în cadrul orelor, asupra efortului depus în realizarea sarcinilor școlare, dar și asupra capacității acestora de a-și menține focus-ul pe obiective educaționale pe termen lung. Conform Ferreira, M. „*motivația pentru învățare a devenit o problemă de top în educație, iar absența ei reprezintă o scădere a calității învățării*”, în condițiile în care același autor subliniază că motivația intrinsecă – interesul și plăcerea de a învăța din curiozitate și dorință proprie – este fundamentul unei educații durabile, profunde și pline de sens.

În literatura de specialitate motivația elevilor este văzută din două perspective: una internă și una externă. Motivația intrinsecă are ca nucleu propria dorință a elevului de a se antrena în activitățile școlare, pe care le consideră în mod inerent interesante și cu sens. Acest tip de motivație are un impact pozitiv semnificativ asupra parcursului educațional pe termen lung. Motivația extrinsecă are ca nucleu o serie de factori externi elevului, recunoscuți sub numele de recompense externe sau chiar sancțiuni/presiuni. În această situație, elevii sunt motivați să realizeze sarcinile școlare ca urmare a primirii unei note, a unei laude, a unei burse sau, dimpotivă, ca urmare a unor presiuni, pentru evitarea anumitor pedepse (venite uneori și din partea cadrului didactic, dar cel mai adesea din partea părinților). Deși benefică pe termen scurt, această formă a motivației nu conduce la un angajament real al elevului față de învățare, realizând de cele mai multe ori sarcinile educaționale în mod mecanic, fără o interiorizare și o însemnătate a acestora pentru ei. Martin, A. (2023) arată că elevii manifestă niveluri ale motivației pozitive și ale implicării în scădere odată cu înaintarea în vârstă, mai concret pe măsură ce aceștia trec de mijlocul adolescenței, urmând ca apoi să crească pe la sfârșitul acestei perioade, când se face trecerea la vârsta adultă. În ceea ce privește motivația negativă, același autor arată faptul că prezintă un nivel în creștere ușoară pentru toate vârstele, iar anxietatea crește semnificativ. Pe de altă parte, implicarea negativă este în creștere la nivelul grupelor de vârstă specifice adolescenței timpurii și mijlocul adolescenței.

Potrivit **teoriei autodeterminării** (Deci & Ryan), motivația intrinsecă este alimentată de satisfacerea a trei nevoi psihologice fundamentale:

- **Autonomie** – sentimentul că elevul are control asupra propriei învățări;
- **Competență** – convingerea că este capabil să reușească;
- **Relaționare** – sentimentul de apartenență și susținere în cadrul grupului.

Factorii care au o influență mai mică sau mai mare asupra nivelului de motivație a elevilor sunt: orientarea către obiectivele de învățare, metodele de predare (Duy, N., Binh, L., Nguyen, T., P., G., 2021); domeniul de specialitate a profesorului, abilitățile profesorului de management al clasei, comunicarea cu părinții, caracteristicile elevilor, specializarea aleasă (Yilmaz, E., Şahin, M., Turgut., M., 2017); experiențele anterioare de învățare pozitivă; natura sarcinilor de învățare (Kenneth, W., K., Lo., Grace, Ngai, Stephen C., F., Chan, Kam-por Kwan, 2022).

Motivația școlară a elevilor influențează direct frecvența și succesul lor educațional. Lipsa de interes și de implicare în procesul de învățare favorizează absenteismul și chiar abandonul școlar. În România, ratele de părăsire timpurie a școlii au crescut recent – de pildă, în anul 2023, 16,6% dintre elevii din învățământul primar și gimnazial nu au finalizat studiile, iar anual peste 35.000 de elevi abandonează școala. În același timp, sondajele internaționale (PISA) semnalează că aproape jumătate dintre adolescenții români nu ating nivelul minim de competențe în lectură și matematică. Aceste date indică un context socio-educational dificil, în care motivația scăzută a elevilor de a merge la școală este strâns legată de probleme de fond precum sărăcia, inegalitățile sociale și relevanța procesului de învățare. În continuare vom analiza principalele categorii de factori care influențează motivația elevilor – pozitivi și negativi – și vom propune recomandări concrete pentru profesori, bazate pe cercetări recente și bune practici educaționale.

Acest studiu analizează modalitățile prin care cadrele didactice pot stimula această formă de motivație în rândul elevilor, prin adaptarea stilului de predare, crearea unui climat pozitiv și implicarea activă a elevilor în procesul de învățare, în funcție de factorii generatori de scădere a interesului pentru școală:

▪ **Factori socio-economici și de mediu**

Situația economică și condițiile de viață ale elevilor au un impact major asupra motivației școlare. *Sărăcia și lipsa accesului la servicii sociale*** își pun amprenta în mod negativ asupra participării școlare**: de exemplu, în ianuarie 2023 peste 214.936 de copii cu vârste între 7 și 17 ani nu erau înscriși în nicio formă de învățământ, iar rata de părăsire timpurie a crescut de la 15,6% (2022) la 16,6% (2023). Copiii proveniți din familii nevoiașе frecvent se confruntă cu dificultăți precum lipsa rechizitelor, probleme de transport sau nevoia de a presta muncă în gospodărie. Un studiu recent subliniază că decizia de a abandona școala este frecvent determinată de resursele materiale limitate ale familiei și de obligațiile familiale (cum ar fi îngrijirea fraților mai mici). În plus, nivelul scăzut de educație al părinților poate genera un dezinteres general față de școală și un model de atitudine pasivă; copiii află astfel să nu valorizeze procesul educațional.

Pe de altă parte, condițiile inegale între mediul urban și rural afectează accesul la tehnologie și cadre didactice calificate. *Inechitatea educațională ridicată în România* (cel mai mare grad de inechitate dintre țările OECD, conform rezultatelor PISA 2022) se traduce prin diferențe mari de resurse între școli și regiuni. Elevii din comunități vulnerabile (locale izolate, familii defavorizate, grupuri etnice marginalizate) resimt disproporționat aceste lacune, manifestând motivație scăzută. În asemenea medii, simpla prezență la școală devine o grijă, iar elevii pot percepe școala ca pe un efort nejustificat din punct de vedere imediat. **Statistici recente indică că 41–49% dintre elevii români se află în „zone de analfabetism funcțional” la testele PISA, fapt ce subliniază decalajele educaționale.** Aceste cifre sugerează că mulți elevi nu găsesc utilitatea imediată a conținutului școlar, fapt ce întărește lipsa de motivație.

Relația elev–profesor și climatul școlar

Calitatea relației dintre elev și profesor este un factor-cheie al motivației școlare. Studii internaționale și naționale arată că **raporturile pozitive elev–cadru didactic stimulează motivația și reduc absenteismul sau comportamentele agresive.** Într-un raport al Institutului de Științe ale Educației (2024) se menționează că *motivația elevilor pentru învățare a fost identificată ca factor-*

cheie în decizia elevilor de a lipsi de la ore, iar elevii cu motivație scăzută “lipsesc mai mult de la ore decât colegii lor și au un risc mult mai mare de rămâne în urmă în învățare”. De asemenea, o atitudine negativă a elevilor față de profesori sau față de școală, alimentată de un climat școlar tensionat, poate conduce la absenteism și chiar abandon. În contrast, când elevii se simt *susținuți, încurajați și valorizați*, implicarea lor crește semnificativ.

Un mediu școlar sănătos – sigur, incluziv și centrat pe elev – favorizează dezvoltarea unei motivații autentice. Prin promovarea empatiei, a respectului reciproc și a colaborării la clasă se creează premise mai bune pentru învățare. Practici precum încurajarea cooperării în grup, schimbul de idei și consilierea între colegi ajută la construirea unui climat armonios. De exemplu, programele școlare care includ activități socio-emoționale (de tip „Școala Altfel” sau proiecte de educație emoțională) au demonstrat că elevii devin mai conștienți de propriile emoții și mai puternici în gestionarea conflictelor, reducând bullying-ul și îmbunătățind coeziunea clasei.

- **Recomandări pentru profesori:** Pentru a crește motivația, cadrele didactice pot:
- **Construirea unei relații de susținere și încredere** – arătând interes autentic pentru progresul elevului, oferind feedback constructiv și acordând recunoaștere sinceră pentru realizări, se întărește sentimentul de valoare al elevului.
- **Climat pozitiv în clasă** – stabilirea unor reguli clare, abordarea cu respect și căldură, evitarea umilirii sau a sarcasmului, potențează sentimentul de apartenență și siguranță emoțională. De pildă, simpla folosire a prenumelui elevului, contactul vizual pozitiv și atitudinea caldă sunt aspecte ce au puternic efect motivațional.
- **Comunicare deschisă** – profesorii pot dedica timp dialogului cu elevii despre preocupările și emoțiile lor. A întreba periodic „Cum te simți?” sau „Ce te preocupă?” poate descoperi probleme care afectează motivația (fiindcă, de exemplu, doar 20% din elevii români au declarat că cineva din școală îi întreabă zilnic cum se simt).
- **Implicarea părinților și comunității** – menținerea unei legături strânse cu familia elevilor ajută la înțelegerea contextului de acasă și la crearea unui parteneriat care să motiveze copilul (prin susținere emoțională, setarea unor așteptări și valori comune privind educația).
- Prin astfel de intervenții centrate pe elev, relația profesor–elev devine un mediu propice învățării. Elevii motivați sunt mai cooperanți, mai puțin predispuși la conflict și contribuie la un climat școlar mai productiv.
- **Presiunea performanței și evaluarea școlară**

Un factor negativ important pentru motivație este **excesul de presiune legat de performanță și notare**. Elevii se confruntă adesea cu așteptările mari de la părinți și profesori privind mediile, premiile sau locurile de muncă viitoare. Însă aceasta poate submina motivația intrinsecă: concentrându-se doar pe note sau pe evitarea sancțiunilor, elevii învață mecanic, fără a înțelege sensul cunoștințelor (motivație extrinsecă dominantă). Studiile arată că presiunea excesivă poate genera anxietate școlară, frică de eșec și chiar dezinteres – elevii percep predarea ca pe o obligație neplăcută, nu ca pe o oportunitate de creștere.

Recomandări pentru profesori:

- **Evaluări formative și feedback constructiv** – folosiți teste ca instrument de învățare, nu ca pedeapsă. Comentați greșelile elevilor cu blândețe, focalizați-vă pe progres și pe pașii de îmbunătățire.
- **Reducerea competitivității negative** – încurajați colaborarea și învățarea de la colegi, mai degrabă decât competiția strictă pentru note. Amintiți-le elevilor că scopul școlii este dezvoltarea lor globală, nu doar „cerneala pe hârtie” (cum avertizează Flavian Georgescu referitor la „crima emoțională” a presiunii excesive).

- **Oferirea de responsabilitate și alegeri** – lăsați elevii să aleagă subiecte pentru proiecte sau modul de prezentare a unui material. Prin creșterea autonomiei, ei își dezvoltă sentimentul de competență și relevanța învățării pentru propriile interese.

Astfel, scăderea presiunii legate de performanță și accentuarea feedback-ului suportiv contribuie la o motivație sustenabilă. Elevii care învață în absența fricii de evaluare devin mai curioși și mai implicați.

- **Relevanța conținutului și metode de predare**

Următorul factor major este **conținutul și metoda de predare în sine**. Elevii se motivează atunci când văd *sensul* și utilitatea informațiilor pentru viața lor. Conținuturi abstracte, prea teoretice sau depășite riscă să-i facă să se disocieze de școală. Cercetările arată că adaptarea conținutului la interesele și experiențele elevilor crește motivația intrinsecă. De exemplu, utilizarea strategiilor creative și a tehnologiei în predare („învățarea să fie atât interesantă, cât și distractivă”) precum și conectarea lecțiilor cu situații reale (de ex. „învățarea să folosească informațiile pentru viața reală”) sunt recomandate pentru a face școala captivantă.

Metodele interactive – proiecte practice, experimente, studii de caz și învățare prin colaborare – permit elevilor să participe activ în procesul de învățare. Aceasta cultivă un sentiment de proprietate asupra procesului educațional și relevă partea aplicată a materiei. De asemenea, varietatea metodelor – jocuri didactice, simulări, discuții de grup – le oferă șansa elevilor de a învăța în stiluri diferite și de a-și valorifica punctele tari [edict.ro](https://www.edict.ro). Profesorii pot, de asemenea, să includă teme interdisciplinare (legătura matematică–științe–tehnologie, literatură–istorie etc.) sau proiecte de societate (de exemplu, rezolvarea unei probleme de mediu local) pentru a arăta că școala reflectă realitatea înconjurătoare.

Recomandări pentru profesori:

- **Învățare activă și relevantă** – planificați lecții care să implice elevul prin întrebări deschise, materiale multimedia, și sarcini aplicabile: situații de viață reală, cazuri practice sau provocări concrete care să legătura materia de interesele lor. Așa cum recomandă experții educaționali, integrarea “temelor contemporane” și a experiențelor personale relevante crește angajamentul elevilor [edict.ro](https://www.edict.ro).
- **Individualizarea predării** – adaptați învățarea la nevoile și ritmul fiecărui elev. Unii elevi se îmbunătățesc în mod vizibil atunci când stilul de predare corespunde modului lor de învățare (vizual, auditiv, kinestezic). Încurajați elevii să descopere propria cale de învățare (test personalitate învățare, et cetera) și ajustați metodele în consecință.
- **Proiecte și colaborare** – încurajați munca în echipă și proiectele de grup. Elevii motivați de proiecte se angajează mai profund și își dezvoltă competențe sociale concomitent. Construiți un mediu în care fiecare elev “să se simtă important” și “contat” în grup, cum recomandă pedagogii ca bază a motivației.
- **Feedback și recunoaștere** – chiar și în activități de predare, oferiți feedback rapid și pozitiv. Recunoașterea progresului (chiar și a celui mic) și evidențierea contribuțiilor elevilor la clasă întăresc motivația spre performanță.

În ansamblu, predarea centrată pe elev și relevanță stimulează interesul. Elevii care văd că învățarea li se aplică în mod concret în viața lor de zi cu zi sunt mai motivați să participe la școală.

- **Concluzie**

Motivația elevilor de a merge la școală este un fenomen complex, influențat de factori socio-economici, relaționali, tehnologici și emoționali. Studiile recente arată că sărăcia, inegalitatea educațională și mediul familial precar reduc frecvența școlară, în timp ce o relație pozitivă elev–profesor, conținut didactic relevant și sprijin emoțional cresc angajamentul copiilor [edict.ro](https://www.edict.ro). În contextul digital actual, este important ca tehnologia să fie folosită ca o resursă didactică care să amplifice interesul, nu să distragă atenția. La nivel de sistem, este necesară o atenție sporită sănătății

mentale a elevilor (UNICEF subliniază că peste 11% dintre adolescenți au tulburări mentale diagnosticate), precum și contracararea influențelor negative ale mass-media.

În rolul lor cheie, profesorii pot face o diferență majoră. Prin metode de predare interactive, un climat de clasă încurajator, evaluări echilibrate și implicare emoțională, cadrele didactice pot transforma atitudinea elevilor față de școală. **Obiectivul final** este ca elevii să vină la școală nu doar din obligație, ci cu plăcere de a învăța: atunci când școala se apropie de preocupările lor reale și le răspunde nevoilor socio-emoționale, motivația intrinsecă înflorește. Profesorii, ca mentori și modele, pot cultiva această motivație interioară, asigurând astfel un parcurs educațional eficient și plin de satisfacții pentru fiecare copil.

Referințe

1. Ferreira, M., Cardoso, A., P., Abrantes, J., L., (2011). Motivation and Relationship of the Student with the School as Factors Involved in the Perceived Learning. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, Volume 29, 1707-1714, ISSN 1877-0428, doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.11.416.
 2. Hodis, F., A., Hodis, G., M. (2022). Key factors that influence students' motivation to learn: Implications for teaching. *Set: Research Information for Teachers*, 2, 37–41. doi.org/10.18296/set.1509
 3. Kenneth, W., K., Lo., Grace, Ngai, Stephen C., F., Chan, Kam-por Kwan, (2022). How Students' Motivation and Learning Experience Affect Their Service-Learning Outcomes: A Structural Equation Modeling Analysis. *Front. Psychol., Sec. Educational Psychology* Volume 13 – 2022 | doi.org/10.3389/fpsyg.2022.825902
 4. Martin, A. (2023). Does age matter in student motivation and engagement?, *EducationHQ*, educationhq.com/news/does-age-matter-in-student-motivation-and-engagement-151240/
 5. Duy, N., Binh, L., Nguyen, T., P., G. (2021). Factors Affecting Students' Motivation for Learning at the Industrial University of Ho Chi Minh City. 239-262. 10.1007/978-3-030-63089-8_15.
 6. Rashid, S., Rana, R., A., (2019). Relationship between the Levels of Motivation and Learning Strategies of Prospective Teachers at Higher Education Level. *Bulletin of Education and Research* April 2019, Vol. 41, No. 1 pp. 57-66
 7. University of Buffalo, (n.a), University at Buffalo (UB) Office of Curriculum, Assessment and Teaching Transformation. Student Motivation. www.buffalo.edu/catt/teach/develop/theory/student-motivation.html#title_1421510925
- Surse: Studii și rapoarte educaționale (2022–2025) (PISA 2022, UNICEF, Save the Children, rapoarte ISE), edict.ro.

STRATEGII DIDACTICE ADAPTATE GENERAȚIEI DIGITALE

ADMIN. FINANCIAR BEȘLEAGĂ FLORENTINA-ALIS
LICEUL TEORETIC ZIMNICEA

Transformările rapide ale societății contemporane, generate în principal de progresul tehnologic, au condus la apariția unei noi tipologii de elevi – **generația digitală**. Această generație, nativ familiarizată cu tehnologia informației și comunicațiilor (TIC), implică o reconfigurare a strategiilor educaționale tradiționale. Profesorii sunt chemați să identifice și să implementeze metode și tehnici didactice relevante, centrate pe nevoile, interesele și stilurile de învățare ale elevilor digitalizați.

Strategiile didactice inovative sunt metode de predare care integrează tehnologii interactive și personalizate și care au ca scop să transforme elevii din receptori pasivi în actori activi ai propriului proces de învățare, bazându-se pe:

- participarea activă a elevului, transformându-l pe acesta din participant pasiv în participant activ;

- flexibilitate prin adaptarea la stiluri individuale de învățare;
- utilizarea de resurse digitale, platforme digitale și instrumente de realitate augmentată.

Strategiile digitale inovative prezintă o serie de avantaje:

- prin activități interactive se scapă de „obișnuință„;
- învățatul mecanic dispare, stimulând inteligența;
- prin dezvoltarea abilităților digitale se urmărește pregătirea elevilor pentru viitor.

În acest context, există mai multe tipuri de strategii didactice inovative:

- învățarea care are la baza proiecte prin care elevii aplică cunoștințele dobândite;
- Flipped classroom – elevii studiază video-uri sau lecturi, discuții și exemple practice;
- gamificarea - elemente de joc aduse în procesul de învățare, puncte, recompense, premii;
- învățarea care are la baza inteligența artificială, în funcție de progresul elevului

Strategiile inovative digitale aduc și o sumă de beneficii, cum ar fi:

- crește gradul de implicare al elevilor prin reducerea absenteismului și se sporește nivelul de atenție, scăzând riscul abandonului școlar;

- se personalizează învățarea fiecăruia în ritmul lui, identificându-se nevoile individuale;
- se îmbunătățesc rezultatele școlare, elevii care folosesc metode digitale având performanțe mai bune la sesiunile de evaluare.

Implementarea strategiilor digitale se poate face prin:

- mici experimente
- resurse gratuite (platforme pentru educație)

Integrarea tehnologiei se poate face și prin tabele virtuale sau sondaje online.

Aplicarea strategiilor digitale poate întâmpina și greutăți prin:

- lipsa fondurilor necesare achiziționării tehnologiilor digitale
- conservatorismul cadrelor didactice,

Aceste impedimente pot fi depășite prin realizarea de workshop-uri pentru cadre, precum și prin relații de parteneriate între școli și alte instituții de interes local.

Strategiile didactice digitale în zilele noastre reprezintă o necesitate, ele transformând școala într-un spațiu unde elevii sunt dornici de a acumula noi cunoștințe, iar profesorul este responsabil cu acest proces instructiv-educativ.

Cadrele didactice nu mai sunt unicele surse de informație, ci devin facilitatori ai învățării, mentori și designeri de experiențe educaționale. Este esențial ca profesorii să dețină competențe digitale avansate și să manifeste deschidere către inovare pedagogică, adaptându-se continuu la schimbările tehnologice și culturale.

Adaptarea strategiilor didactice la nevoile generației digitale este o condiție esențială pentru asigurarea relevanței și eficienței actului educațional contemporan. Un învățământ centrat pe elev, personalizat, interactiv și susținut de tehnologie are potențialul de a stimula implicarea, creativitatea și performanța școlară.

Bibliografie:

1. **Cerghit Ioan** *Sisteme de instruire alternative si complementare, structuri, stiluri si strategii*, Editura Aramis, Bucuresti, 2002
2. **Cucoș Constantin** *Înformatizarea in educatie .Aspecte ale virtualizării formării*, Editura Polirom, Iași, 2006
3. **Susskind Jamie** *Politica viitorului. Tehnologia digitală și societatea*, Editura Corint, Bucuresti, 2019

EDUCAȚIA PENTRU TOȚI

**GRASU DANIELA - PROFESOR DE BIOLOGIE
COLEGIUL NAȚIONAL „UNIREA” TURNU MĂGURELE**

Fiecare copil este diferit și special și are propriile nevoi, fie că este sau nu un copil cu dizabilități. Toți copiii au dreptul la educație în funcție de nevoile lor. Educația incluzivă are ca principiu fundamental un învățământ pentru toți, împreună cu toți, care constituie un deziderat și o realitate ce câștigă adepți și se concretizează în experiențe și bune practici de integrare/ incluziune.

Educația de tip incluziv este o educație de calitate, accesibilă și care își îndeplinește menirea de a se adresa tuturor copiilor, fără discriminare. În întreaga lume, din ce în ce mai mulți copii care provin din medii defavorizate urmează grădinițele, școlile primare sau gimnaziale, mai puțini urmează și liceul. În cele mai multe țări se stipulează prin lege că toți copiii trebuie să beneficieze de educație.

Grupul Român pentru Educație Incluzivă (GREI) are ca obiectiv general conectarea României la eforturile internaționale în realizarea educației incluzive, susținerea și dezvoltarea modelului românesc și promovarea acestuia la nivel național și european. Principiile pe care GREI le promovează sunt simple, clare și de maximă generalitate:

- fiecare copil este unic și valoros în cadrul sistemului de educație;
- fiecare copil poate învăța;
- politicile școlare sunt cele care trebuie să încurajeze mai curând ideea de școală pentru copil, decât cea de copil pentru școală;

- încurajează dezvoltarea și susținerea serviciilor de sprijin în școală, pentru a oferi oportunități de dezvoltare tuturor elevilor, dar și pentru a forma și sprijini profesorii;
- susțin parteneriatul educațional dintre profesori, părinți, elevi, alături de toți profesioniștii care dau valoare adăugată actului educațional; educație incluzivă înseamnă sprijin și educație pentru toți, grijă și atenție pentru fiecare.

Școala are ca scop crearea unui program coerent și coordonat de incluziune a elevilor cu diferite dizabilități, de alte etnii, proveniență socială etc. și pregătirea celorlalți copii în vederea acceptării acestora alături de ei, fără diferențe de manifestare comportamentală sau verbală. De asemenea, se impune și implementarea unor strategii coerente de dezvoltare a conștiinței și a comportamentelor copiilor în spiritul toleranței și nediscriminării, a acceptării de șanse egale pentru toți copiii.

Cadrul didactic trebuie să cunoască deficiențele elevilor pe care îi va primi în grupă/ clasă în scopul înțelegerii acestora și pentru a-și putea modela activitățile, în funcție de necesitățile copiilor. Grupa/clasa în care va fi integrat elevul cu cerințe educaționale speciale va trebui să primească informații într-o manieră corectă și pozitivă despre acesta. Este foarte importantă sensibilizarea elevilor și pregătirea lor pentru a primi în rândurile lor un coleg cu dizabilități. Sensibilizarea se face prin stimulări: crearea și aplicarea unor jocuri care permit stimularea unor deficiențe (motorie, vizuală, auditivă), ceea ce determină copiii să înțeleagă mai bine situația celor ce au dizabilități: prin povestiri, texte literare, prin discuții, vizitarea/vizita unor persoane cu deficiențe. Trebuie să-i încurajeze și să-i stimuleze ori de câte ori este nevoie pe aceștia, dându-le încrederea în forțelele proprii, în propria reușită în acțiunile întreprinse, evidențiind unele abilități sau interese speciale lor în dezvoltarea și sprijinirea cărora trebuie implicate și familiile elevilor. Elevii cu cerințe educative speciale integrați în programul grădiniței/școlii trebuie să dispună de o bună colaborare între cadre didactice, părinți, psihologi și profesorul logoped.

Părinții sunt parteneri la educație pentru că dețin cele mai multe informații despre copiii lor. Relația de parteneriat între părinți și grădiniță/școală presupune informarea părinților cu privire la programul grupelor/claselor, la conținuturile și metodele didactice, dar presupune și întâlniri cu aceștia, participări la expoziții, excursii, serbări, vizite, etc., în care sunt implicați proprii lor copii. Grădinița/școala este incluzivă printr-un curriculum flexibil și deschis ce permite adaptări succesive. Nu copilul urmează curriculumul, ci acesta este un instrument menit să sprijine dezvoltarea lui, se adaptează nevoilor și particularităților acestuia. Când spunem „grădiniță/școală incluzivă”, nu trebuie să ne ducem cu gândul la copiii cu CES, ci la fiecare copil în parte, pentru că fiecare are un ritm propriu de dezvoltare și la un moment dat poate avea nevoie de anumite cerințe speciale în ceea ce privește educația. Există, de asemenea, și anumite situații de risc, în care cadrul didactic trebuie să cunoască trăirile și comportamentele copilului, pentru a-l sprijini. Riscurile pot apărea din mediul socio-cultural din care acesta face parte, din relațiile de familie care îi determină existența zilnică, precum și modul de dezvoltare, din modelele formale educaționale ce pot exercita un stres deosebit asupra copilului care nu corespunde „normalității” cu care ne-am obișnuit.

O planificare nu poate porni așa, tradițional, ca altă dată, de la conținuturi, ci de la personalitățile copiilor, de la caracteristicile și particularitățile individuale.

Pe de altă parte, grădinița/școala, ca instituție, nu poate face față singură cerințelor multiple ale unui program eficient de educație. Este nevoie de un parteneriat între grădiniță/școală- familie-comunitate, de o construcție comună în folosul copilului, fără prejudecăți, bazată pe respect reciproc, acceptare, toleranță, indiferent de situația economică, socială sau educațională a părinților.

Cadrul didactic, la rândul ei, trebuie să răspundă diversității și unicității fiecărui copil, să-și orienteze pozitiv atitudinea, limbajul și metodele pedagogice. Copilul preșcolar/școlar se află într-un proces de formare în care fiecare gest, fiecare cuvânt, fiecare privire din partea adulților care îl

înconjoară poate să îi influențeze imaginea de sine. Este foarte importantă atitudinea educatoarei la acțiunile copilului, apelativele, aprecierea pozitivă sau negativă, pentru a-i da copilului încredere în forțele proprii.

Pentru a evalua copilul, educatoarea trebuie să aibă în vedere competențele și capacitățile educaționale ale fiecărui copil și să le identifice:

- cum este fiecare;
- ce știe fiecare;
- ce face fiecare;
- cum cooperează cu ceilalți.

În concluzie, pentru abordarea unei educații incluzive în grădiniță, educatoarea trebuie să respecte următorii pași:

- să elaboreze un plan de dezvoltare a grădiniței în care să se precizeze concret parteneriatul cu familia și comunitatea;
- să fie pregătit întregul personal al grădiniței pentru a primi toți copiii, fără discriminări;
- să asigure un climat primitiv și deschis prin organizarea mediului educațional cât mai eficient și stimulator;
- să aibă discuții, în prealabil, cu copiii pentru a se accepta unii pe alții, pentru a negocia, a colabora și a lucra împreună;
- să asigure un curriculum flexibil și deschis la care să aibă acces și părinții;
- să evalueze fiecare copil prin observație directă și indirectă pentru a asigura participarea lui adecvată la activitățile curriculare;
- să asigure accesul tuturor copiilor la programul grădiniței, dar și la modificările și adaptările acestuia;
- să asigure participarea tuturor familiilor la decizii și acțiuni în favoarea tuturor copiilor;
- să evalueze permanent și periodic progresele pe care le fac toți copiii, nu numai din punctul de vedere al achizițiilor intelectuale, dar și al relațiilor sociale, al cooperării și colaborării, al dezvoltării imaginii de sine și încrederii în forțele proprii;
- să elaboreze planuri individualizate, personalizate pentru copiii care au nevoie de sprijin în anumite componente ale dezvoltării și la anumite momente;
- să ajusteze permanent curriculumul pentru a-l adapta la nevoile educative ale copiilor;
- să realizeze un permanent schimb de idei, experiențe și soluții cu celelalte colege, din grădiniță sau din alte instituții, precum și cu familiile copiilor.

Bibliografie:

- Ecaterina Vrășmaș-„, Educația copilului preșcolar”, Editura ProHumanitas, București, 1999;
- Ecaterina Vrășmaș-„, Introducere în educația cerințelor speciale”, Editura Credis, București, 2004.
- Gherguț, A., Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii diferențiate și incluzive în educație, Editura Polirom, Iași, 2006.

OPORTUNITĂȚI ȘI PROVOCĂRI PENTRU SUCCESUL IMPLEMENTĂRII REFORMELOR ȘI PROIECTELOR ÎN EDUCAȚIE FINANȚATE PRIN PNRR

ILIESCU FLORINA ELIZA
COLEGIUL NAȚIONAL „ANASTASESCU” ROȘIORII DE VEDE

Starea actuală a sistemului românesc de învățământ este caracterizată de existența unor **probleme sistemice, care nu au primit un răspuns adecvat în ultimele decenii**, arată o analiză publicată de Camera de Comerț Americană în România (AmCham România).

Printre aceste probleme sistemice, AmCham enumeră: infrastructura școlară deficitară, abandonul școlar (conform *Monitorului Social* realizat de *Friedrich Ebert Stiftung*, în anul 2019, rata abandonului școlar era de 15,3%), rezultatele slabe ale elevilor din România la evaluările naționale și internaționale (precum testarea PISA) și rata analfabetismului funcțional (tot rezultatele PISA 2018 indică o rată a analfabetismului funcțional de 40%).

Criza cauzată de pandemia COVID-19 și derularea activităților de predare în mediul online au accentuat aceste probleme și au adus provocări suplimentare unui sistem de învățământ nepregătit pentru o astfel de paradigmă de predare-învățare în condițiile în care, conform Eurostat, doar 56% dintre tinerii cu vârsta între 16 și 24 de ani au abilități digitale de bază, necesare în contextul derulării activităților în format online.

Astfel fondurile alocate prin PNRR vin să aducă îmbunătățiri sistemului de educație pe mai multe criterii și coordonate:

Investițiile în infrastructura școlară: abordare integrată și stimularea utilizării și întreținerii acesteia

Deși dezvoltarea și modernizarea infrastructurii școlare la nivelul întregii țări este necesară, investițiile în infrastructură nu sunt suficiente și, în lipsa unor intervenții complementare, nu vor genera un impact pozitiv semnificativ. Investițiile în laboratoare și ateliere școlare trebuie însoțite de programe de formare profesională pentru cadrele didactice și de o regândire a conținuturilor educaționale și a curriculei, astfel încât acestea să aibă o utilitate reală în procesul didactic. De asemenea, trebuie avute în vedere realizarea și implementarea unor standarde de siguranță pentru utilizarea laboratoarelor școlare, precum și formarea personalului didactic auxiliar și nedidactic pentru întreținerea acestor infrastructuri. Totodată, trebuie dezvoltate și mecanisme care să permită unităților de învățământ reprovizionarea cu materialele consumabile necesare pentru utilizarea laboratoarelor școlare.

Investițiile în formarea profesională a cadrelor didactice: reforma formării profesionale continue și a evaluării cadrelor didactice

Succesul reformei educaționale depinde de formarea personalului didactic și de adecvarea competențelor și abilităților profesorilor la nevoile educaționale specifice unei societăți tot mai dinamice și digitalizate. Remarcăm, din nefericire, lipsa unei reforme a carierei didactice și a formării profesionale continue, din PNRR. Fără dezvoltarea unor mecanisme de evaluare permanentă a cadrelor didactice și fără oportunități adecvate de formare profesională continuă (programe naționale de formare, comunități de practică, schimburi de experiență, standarde profesionale, etc), cadrelor didactice le va fi imposibil să țină pasul cu nevoile generațiilor viitoare. Mai mult, atragem atenția că

o reformă a carierei didactice este necesară și pentru a încuraja atragerea talentelor în sistemul de învățământ din România.

Investițiile în digitalizarea sistemului de educație: creșterea nivelului de competențe digitale de bază atât pentru elevi cât și pentru profesori

Criza cauzată de pandemia COVID-19 a accelerat procesul de digitalizare a educației, însă a relevat și o serie de provocări sistemice pentru succesul eforturilor de digitalizare. Dintre acestea, lipsa abilităților digitale în rândul profesorilor și elevilor este cea mai stringentă și trebuie adresată cu prioritate. În contextul tranziției digitale la nivelul întregii Uniuni Europene, dezvoltarea abilităților digitale este imperativă. Adoptarea noilor tehnologii în activitatea didactică trebuie completată de măsuri care să asigure securitatea utilizării lor, în special în ceea ce privește accesarea internetului. De asemenea, digitalizarea sistemului de educație trebuie corelată cu *Agenda pentru educație digitală* a Uniunii Europene, pentru a asigura coerența sistemului de învățământ din România cu sistemele de învățământ din alte State Membre. Avem convingerea, pe baza experienței din ale sisteme, că digitalizarea educației, mai ales prin realizarea de resurse educaționale deschise, poate contribui semnificativ la reducerea inechităților din sistem și la îmbunătățirea accesului la educație pentru elevii din comunitățile vulnerabile.

Adecvarea intervențiilor în educație la specificul și nevoile comunităților locale, inclusiv schimbarea paradigmei de finanțare

Starea precară actuală a sistemului de învățământ din România a fost cauzată și de o neadecvare a politicilor educaționale la nevoile specifice (diferite) ale comunităților locale. Este necesar ca finanțările prin PNRR să țină cont de aceste nevoi, iar direcționarea resurselor să se facă prioritar către comunitățile dezavantajate. De asemenea, reforma educației trebuie susținută și printr-o regândire a modalității de finanțare a sistemului de învățământ, prin schimbarea paradigmei de finanțare per elev, cu o paradigmă de finanțare care să țină cont de nevoile diferite ale școlilor din România. În acest mod, se va încuraja performanța și se vor asigura mecanisme de intervenție pentru îmbunătățirea calității educației acolo unde este cazul. Mai mult, o astfel de abordare va elimina și competiția artificială dintre unitățile de învățământ din România, asigurând premisele unei dezvoltări sustenabile a sistemului de educație.

Bibliografie:

- Vîrtop Sorin-Avram, Boncea Amelia Georgiana (2015): Premise și modele pedagogice în formarea pentru profesiunea didactică.(Premises and pedagogical models in training for teaching profession) Procedia of ELER 2015, Latest Innovations in Economic research, Education, Languages and Interdisciplinary studies(Selected studies) International Conference, Oradea, România. Vol. 1, Economic research, AARDVARD GLOBAL PUBLISHING, USA
- Boncea Amelia Georgiana, Vîrtop Sorin-Avram (2015): Certificarea competențelor specifice profesiei didactice.(Certification of competencies specific to teaching profession) Procedia of ELER 2015, Latest Innovations in Economic research, Education, Languages and Interdisciplinary studies(Selected studies) International Conference, Oradea, România. Vol. 3 EDUCATIONAL RESEARCH, AARDVARD GLOBAL PUBLISHING, USA.

PROVOCĂRI ȘI OPORTUNITĂȚI ACTUALE ÎN UTILIZAREA TEHNOLOGIEI ÎN EDUCAȚIE

**NĂIȚĂ CĂRĂMIDĂ ILEANA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „ANGHEL MANOLACHE” SCRIOAȘTEA**

În ultimii ani, tehnologia a devenit un motor al schimbării în educație, redefinind modul în care informațiile sunt accesate, predate și asimilate. De la table interactive la platforme de învățare online și algoritmi de inteligență artificială, digitalizarea a deschis noi oportunități atât pentru cadrele didactice, cât și pentru elevi, facilitând accesul la resurse educaționale și optimizând totodată procesele de predare.

Educația tradițională, centrată pe metode clasice de predare, se află astăzi într-un proces de transformare accelerată prin prisma faptului că instrumentele digitale permit o abordare mult mai flexibilă, mai interactivă și mai adaptabilă la nevoile individuale ale fiecărui elev în parte.

Printre cele mai recente inovații, inteligența artificială ocupă un loc special, având potențialul de a transforma educația într-un mod profund. De la platforme de învățare adaptivă la roboți pedagogici, inteligența artificială oferă oportunități extraordinare, dar vine și cu provocări semnificative. Prin intermediul acestui articol doresc să explorez modul în care inteligența artificială influențează educația, evidențiind atât avantajele, cât și riscurile asociate.

Pe lângă beneficiile evidente, există riscuri legate de dependența de automatizare, impactul asupra gândirii critice a elevilor și problemele de etică și confidențialitate. Prin urmare, este esențial să analizăm echilibrul dintre inovație și păstrarea principiilor fundamentale ale procesului educațional.

Inteligența artificială este deja integrată în diverse aspecte ale sistemului educațional, ajutând la automatizarea proceselor și personalizarea experienței de învățare.

Unul dintre cele mai mari beneficii ale inteligenței artificiale este capacitatea de a adapta conținutul educațional la nevoile individuale ale elevilor. Spre deosebire de metodele tradiționale, unde curriculum-ul este uniform, algoritmiile inteligenței artificiale pot crea trasee de învățare personalizate, ajutându-i pe elevi să înțeleagă mai bine anumite concepte care li se par a fi dificile.

Inteligența artificială poate sprijini elevii cu nevoi speciale prin tehnologii precum recunoaștere vocală, traducere automată și generare de subtitrări. Acest lucru poate contribui la eliminarea barierelor din educație, facilitând astfel accesul la informații pentru toți elevii.

După cum bine știm, cadrele didactice petrec o mare parte din timpul liber cu diverse activități administrative, cum ar fi planificarea lecțiilor, corectarea testelor și completarea unor rapoarte. Menționăm aici că inteligența artificială poate automatiza aceste procese, în sensul în care le poate oferi cadrelor didactice mai mult timp pentru interacțiunea directă cu elevii. De asemenea, instrumentele care sunt bazate pe inteligența artificială îi pot ajuta pe profesori să găsească o multitudine de resurse relevante pentru lecțiile lor, să creeze planuri de curs eficiente și să analizeze performanțele elevilor.

Deși beneficiile inteligenței artificiale în educație sunt evidente, implementarea acestor tehnologii vine, la rândul ei, și cu o serie de provocări pe care nu le putem ignora. Pentru ca inteligența

artificială să fie un instrument cu adevărat eficient, este esențial să analizăm și riscurile asociate și în același timp să găsim soluții pentru o integrare responsabilă a tehnologiei.

Inteligența artificială aduce numeroase oportunități în domeniul educației, dar totodată implică și anumite provocări ce trebuie gestionate cu o deosebită atenție. Deși inteligența artificială poate îmbunătăți personalizarea învățării, accesibilitatea și eficiența administrativă, trebuie să ne asigurăm că nu diminuează rolul cadrelor didactice și că nu afectează dezvoltarea gândirii critice a elevilor în niciun fel.

Inteligența artificială promite să revoluționeze sistemul educațional, oferind soluții personalizate, suport administrativ pentru profesori și noi modalități de interacțiune între cadrele didactice și elevi.

Viitorul educației va trebui să integreze inteligența artificială într-un mod echilibrat în așa fel încât aceasta să susțină profesorii fără a-i înlocui, însă. Sigur că un sistem educațional sănătos va putea folosi tehnologia ca un instrument de sprijin, fără a neglija importanța interacțiunii umane. Profesorii vor avea un rol crucial în adaptarea și personalizarea metodelor de predare, iar inteligența artificială le poate deveni un aliat puternic dacă este utilizată într-un mod responsabil.

Pe măsură ce tehnologia continuă să evolueze, se vor dezvolta metode pentru protejarea datelor elevilor și pentru integrarea echitabilă a inteligenței artificiale în sistemul educațional. Colaborarea dintre ingineri, profesori și cercetători ar putea fi esențială pentru a crea un model educațional care să valorifice inteligența artificială fără a pierde, însă, esența învățării autentice.

Un echilibru între tehnologie și interacțiunea umană ar putea fi cheia unui sistem educațional modern și echitabil. Fără o abordare echilibrată, automatizarea excesivă ar putea afecta relația profesor-elev și chiar procesul de învățare în sine.

Resurse bibliografice

1. Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. (2022). *Artificial Intelligence in Education: Promises and Implications for Teaching and Learning*. Oxford University Press.
2. Luckin, R. (2018). *Machine Learning and Human Intelligence: The Future of Education in the 21st Century*. Routledge.
3. Selwyn, N. (2019). *Education and Technology: Key Issues and Debates*. Bloomsbury Publishing.
4. Smith, M. J. (2021). *AI in Education: Opportunities and Challenges*. Cambridge University Press.
5. UNESCO (2023). *Guidelines for the Ethical Use of Artificial Intelligence in Education*. UNESCO Publishing.

SISTEMUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT ROMÂNESC, OPORTUNITĂȚI ȘI PROVOCĂRI PRIVIND EDUCAȚIA INCLUZIVĂ

**CHERAN NICUȘOR CRISTIAN
LICEUL TEHNOLOGIC „ANGHEL SALIGNY”
ROȘIORII DE VEDE**

Educația este o activitate social- umană, complexă care se realizează printr-un lanț nesfârșit de acțiuni, exercitate într-un mod sistematic, conștient și organizat, între un subiect individual sau colectiv care acționează asupra unui obiect individual sau colectiv în vederea transformării acestuia din urmă într-o persoană activă și creatoare, corespunzătoare atât particularităților sale individuale, cât și condițiilor social- istorice prezente.

Ținând cont de acest aspect și rol al educației se poate afirma faptul că educația constituie un aspect fundamental pentru dezvoltarea indivizilor și a societății. Ceea ce intervine este faptul că societatea prezentă într-o anumită perioadă istorică nu vizează doar o parte a indivizilor, doar partea „bună” , ci cuprinde și acei indivizi cu anumite dizabilități, educația fiind chemată în ajutorul integrării acestora în viitoarea viață socială și profesională. Educația este, deci, principalul factor în asigurarea includerii și independenței tuturor persoanelor, mai ales a celor cu dizabilități.

Deoarece educația nu este ceva care să se manifeste doar pe o anumită perioadă de timp, ci ea durează pe întreg parcursul vieții, putem spune că ea este direcționată de diverși factori, cum ar fi familia sau prietenii. Familia și prietenii sunt influențe sociale care contribuie la atingerea obiectivelor acestei directive care ar trebui să acopere toate etapele vieții.

Pe lângă faptul că educația incluzivă vizează buna integrare a tuturor indivizilor în viața socială, ea ajută și la crearea unor oportunități de participare la educația de masă a persoanelor cu dizabilități. Crearea acestor oportunități nu este importantă doar pentru aceste persoane, ci contribuie la înțelegerea diversității umane de către persoanele fără dizabilități. Cele mai multe sisteme educaționale furnizează accesul la educația de masă și la structurile educaționale specializate pentru persoanele cu dizabilități. În concordanță cu scopul includerii, structurile de masă și cele specializate trebuie încurajate să colaboreze pentru a sprijini persoanele cu dizabilități din comunitățile locale.

În sistemul de învățământ românesc, această latură a celor cu dizabilități este privită oarecum aparte față de învățământul de masă și deși sunt numeroase programe care vizează promovarea educației incluzive, și integrarea acestor indivizi, consider că nu se pune accentul mai mult asupra acestor aspecte.

În România mentalitatea celor din învățământul de masă și nu numai este concentrată pe aspectele negative ale celor cu dizabilități, cei normali văzând ca pe un lucru ciudat, rău individualitățile acestor persoane, ceea ce duce la respingerea și nu dorința de a integra persoanele cu dizabilități în colectiv.

Învățământul românesc are anumite puncte slabe, câteva nevoi majore, care nu îi permit o ușoară integrare a acestor persoane. Printre punctele slabe ale sistemului se numără: lipsa personalului de specialitate, acesta fiind redus sau chiar lipsind în anumite școli, mai ales în mediul rural; atitudinea negativă a unor cadre didactice față de elevii cu dizabilități, cadre didactice care nu empatizează cu elevii; programele școlare încărcate și complicate, care nu țin neapărat cont de nevoile de dezvoltare și educație a copilului; lipsa unui curriculum incluziv, flexibil a unor planuri educaționale individualizate; numărul crescut al elevilor din clasă, ceea ce duce la incapacitatea cadrului didactic

de a se ocupa și de a empatiza cu toate nevoile elevilor săi, mai ales în predarea la clasele simultane; resursele de timp limitate; lipsa unor recompense financiare pentru cadrele didactice aflate în situația de a lucra cu aceste persoane; acordarea unui sprijin insuficient școlilor incluzive și a părinților copiilor cu dizabilități, mai ales în cazul celor din mediul rural. Totodată, un alt punct slab al învățământului românesc este dat de implicarea redusă a părinților copiilor cu dizabilități ca parteneri active în elaborarea planurilor educaționale individualizate. Cei mai mulți nu acceptă dizabilitatea copilului lor și văd școlile incluzive ca „școli speciale” la care merg doar copiii „nebuni” în viziunea lor. Datorită acestei neînțelegeri cel mai mult de suferit au copiii care dezvoltă un „handicap”, care, neoprit și necorectat la timp, poate duce la o dizabilitate mai gravă în viitor. Totuși, după părerea mea, cel mai negativ aspect al sistemului de învățământ românesc este sprijinirea redusă sau deloc a tinerilor cu dizabilități pe piața muncii, lipsa dotării cu material și echipamente adecvate persoanelor cu dizabilități, cum ar fi mobilierul, calculatoarele, rampele de acces.

Aceste puncte slabe, atrag după ele anumite amenințări, cum ar fi: promovarea scăzută a elevilor cu dizabilități, repetenția; analfabetismul, abandonul școlar, delicvența, violența, abuzul, exploatarea; toate acestea fiind dăunătoare și neeficiente pentru educația incluzivă și integrarea din urmă a persoanelor cu dizabilități în viața socială.

Privind dintr-o altă perspectivă, învățământul românesc nu este încărcat doar de nevoi și puncte slabe, ci este conturat și de anumite puncte tari, cum ar fi: accesul acestor persoane cu dizabilități la învățământul de masă; evaluarea timpurie a nevoilor educaționale speciale ale copiilor cu dizabilități în scopul planificării intervențiilor educaționale; existența unui profesor de sprijin, consilier școlar sau logoped, aceștia fiind bine pregătiți în cadrul unor cursuri de formare continuă, aceste cursuri vizând cerințele educaționale speciale; susținerea din partea unor părinți ai copiilor cu dizabilități, aceștia fiind conștienți de dizabilitatea copilului lor și de faptul că doar împreună cu cadrele didactice și școlile speciale pot contribui la o bună corectare a acestor dizabilități. Un alt aspect pozitiv este acordarea unor burse de ajutor social pentru copiii cu cerințe educative speciale, sau acordarea unor manuale gratuite, transport școlar gratuit. Privind documentele legale, statul oferă sprijin, prin intermediul unor legislații, a politicilor și a planurilor pentru prevenirea discriminării copiilor, tinerilor și adulților cu dizabilități prin accesul la toate etapele educației din primii ani de viață până la vârsta adultă (ex. Convenția Națiunilor Unite cu privire la Drepturile copilului (CDC), adoptată și deschisă spre semnare și ratificare de către Adunarea Generală prin Rezoluția 44/25 din 20 noiembrie 1989, ratificată de România la 25 septembrie 1990, Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene (2000/C364/01), Articolul 14- Dreptul la educație).

Aceste aspecte pozitive ale învățământului dau naștere unor oportunități, cum ar fi: munca în echipă, lecții în parteneriat; modificări de percepție la nivel social, cu privire la persoanele cu dizabilități, parteneriate cu diverse fundații, ONG-uri, colaborarea și schimbul de experiență între școli; învățarea prin colaborare, ce contribuie la dezvoltarea cognitivă și socio - afectivă a copilului cu dizabilități.

În concluzie, revenind la menirea principală a educației de a tinde spre un ideal, o persoană activă, creatoare, cu un necesar de abilități care să îi asigure o ușoară integrare în viața socială și profesională, pot spune că în învățământul românesc ar trebui tratată cu o mai mare atenție educația incluzivă, deoarece ceea ce se afirmă teoretic, în practică nu se aplică întotdeauna, mulți copii cu potențial aproximativ pozitiv rămânând adesea pe dinafară datorită lipsei de interes sau de resurse. De asemenea, până când această mentalitate dăunătoare venită atât din partea părinților, cât din partea elevilor din învățământul de masă cu privire la faptul că cei cu dizabilități trebuie excluși, separați, negați și nu integrați, iubiți, ajutați, nu dispare, putem spune că educația incluzivă, manifestările acesteia sunt cu mult înainte de ceea ce suntem noi în acest moment!

Bibliografie

- Ion Gh. Stanciu, „O istorie a pedagogiei universale și românești până la 1900”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1977
- George Văideanu, „Educația la frontiera dintre milenii”, Editura Politică, București, 1988
- Ioan Nicola, „Pedagogie”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1992
- Ioan Nicola, Tratat de pedagogie școlară
- Marțian Iovan, „Repere în pedagogie – prin universul educației”, Arad, 1997

EDUCAȚIE ȘI MORALITATE

**BIBLIOTECAR DELCESCU DANIELA
C.N.”ANASTASESCU” ROȘIORII DE VEDE**

Educația ar trebui să fie o preocupare majoră a tuturor oamenilor, deoarece ea presupune dezvoltarea lor culturală, care se adaugă celei biologice. În mod eronat se consideră că educația este ceva ușor de cunoscut și de realizat, că nu este necesar vreun efort teoretic pentru a o înțelege, organiza și realiza. În realitate, teoria educației este drumul sinuos al spiritului care își cercetează propria formare în dezvoltarea filogenetică și ontogenetică, adesea în opoziție cu ceea ce crede că știe cunoașterea comună despre cum devenim oameni. Îngrijorător este că, uneori, explicația profundă a educației este înlocuită cu păreri despre fapte, care nu pot ține, singure, loc de adevăr. Sub raport metodologic, teoria educației nu este altceva decât rezultatul mișcării istorice a reflecțiilor despre practica devenirii noastre ca oameni, a trecerii de la fapte la experimente, de la întâmplări, la cunoașterea realizată prin concepte, judecăți, raționamente.

Adesea, lucrările de specialitate spun că educația este creștere, dezvoltare, aspect cunoscut de toată lumea. Realitatea este că educația este ordinea opusă dezordinii, culturalul opus bestialității, civilizarea opusă barbariei, pozitivul opus negativului, libertatea opusă represiunii. De aceea, putem afirma că există două paliere ale acesteia: unul realizat de simțul comun, ceva ce este cuprins în datini, tradiții, obiceiuri, în practicile empirice milenare, dar căruia îi lipsește reflexivul și celălalt, ceva care este construit de gândire, prin reflecție, prin concepte, judecăți și raționamente încheiate într-un sistem logic. În acest al doilea palier, scopurile, conținutul, semnificația formării și dezvoltării omului sunt ceva construit de gândire prin înlănțuirea caracteristicilor generale, esențiale și necesare unui astfel de fenomen. De aceea, activitatea practică de educație, pentru a fi în acord cu timpul istoric dat, cu năzuințele oamenilor, a grupurilor sociale din care fac parte, se cere să fie ceva rezultat dintr-o astfel de construcție teoretică a gândirii. Întrucât această cunoaștere este rezultatul unei devenirii istorice, se cere mereu dezvoltată.

Fenomenul educației exprimă o realitate tranzițională care nu poate fi ușor conceptualizată și prin care experiența umană se modifică neîncetat. Astfel, zona educației avansează pe un plan central, devenind ordinea umană care condiționează însăși înaintarea spre viitor. Educația nu trebuie privită doar raportată la o singură etapă din existența noastră, copilăria, ci la fenomen general uman.

Fenomenul de educație se pare că a fost pus în circulație pe la 1527, ca echivalent al expresiilor „instruire”, „înființare”, utilizate în acea perioadă pentru a desemna formarea umană. Rădăcinile etimologice însemnând „creștere, formare, instruire”. Chiar expresiile „educu” – „educere” care însemnau „a scoate din”, se apropie de sensul de „a educa”. Treptat, educația va tinde să exprime efortul de „a scoate din starea de natură”, adică de umanizare, de culturalizare, de socializare a omului.

În ultimele decenii, au început a fi identificate multe probleme, care se impuneau atât prin caracterul grav, cât și prin dimensiunile regionale sau universale. Astfel, s-au identificat problema, precum : deteriorarea permanentă a mediului marin, a atmosferei, caracterul limitat al resurselor naturale, caracterul galopant al creșterii demografice etc. Acestea au început să fie treptat, preocuparea tuturor oamenilor. Ele s-au concretizat în denumirea de „problematică a lumii contemporane”, care are caracter universal, global, o evoluție rapidă și greu previzibilă, caracter pluridisciplinar, prioritar sau prezent. De aceea, dezvoltarea lumii contemporane este legată, în mare măsură, de modul în care educația poate satisface cerințele acestei dezvoltări.

Problematica lumii contemporane a impus, într-un timp foarte scurt, apariția noilor educații, ele corespunzând unor trebuințe de ordin socio-pedagogic din ce în ce mai bine conturate. Expresiile care figurează în programele UNESCO sunt : educația pentru mediu, educația pentru pace și cooperare, educația pentru participare și democrație, educația în materie de populație, educația pentru o nouă ordine economică internațională, educația pentru schimbare și dezvoltare, educația nutrițională, educația economică și casnică modernă, educația pentru timpul liber.

Educația presupune însă și includerea noțiunii de moralitate în ansamblul ei. Pentru a fi un om educat trebuie să includem un întreg sistem de exigențe ale conduitei și atitudinii altruiste, opuse egoismului, sub forma unor noțiuni de valoare, de principii, norme și reguli, datorii și responsabilități care presupun libertatea, autodeterminarea omului ca om și ca personalitate. Educația se poate defini ca trecerea de la morală la moralitate. Numai prin cunoaștere, prin instrucție morală sau etică, morala este „adusă” din exterior în interior. Ceea ce înseamnă că scopurile educației se relevă prin satisfacerea nevoilor de formare a omului ca subiect moral, adică prin acelea ale trecerii, ale transformării moralei în moralitate. Această convertire solicită nu numai funcțiuni educativ morale, ci și operațiuni intelectuale, funcțiunile voinței, afectivității, tăria de caracter, apărarea poziției drepte și demne etc.

Astfel, înțelesul principal al educației morale se impune în sensul formării moralității. Educația se numește morala și pentru faptul că ea este o activitate pozitivă, benefică omului în sens particular și umanității, în sens general, opusă activității care influențează în rău ființa umană. Ștefan Bârsănescu desprinde mai multe sensuri ale educației morale : ca „activitatea prin care educatorul formează și îndrumă purtarea copilului spre a se desfășura după regulile precise de învățătură morală”, ca „educație în vederea binelui”, ca „educația sufletului”, ca „educația voinței și a sentimentelor morale în vederea realizării caracterului moral”. Pentru educație, moralitatea omului constituie un obiectiv fundamental, scopul ei fiind moralitatea, nu morala.

În mediul școlar, educația morală dobândește accente speciale, profesorul nefiind nici părinte, nici prieten, nici autoritate superioară profesională a elevului, dar își propune să ajungă într-o proporție adecvată situațiilor concrete la toate aceste calități, simultan sau succesiv. Educația trebuie să formeze conștiința că într-o societate depinde de ființa umană să se folosească de drepturile legale pentru a-și făuri o viață fericită. Trebuie anihilată mentalitatea conform căreia cele necesare vieții vin ca un “dar” din partea societății. Copiii trebuie să învețe și să respecte virtuți morale, precum respingerea răzbunării, a răspunderii cu un rău, răspunderea cu bine la rău, implicând, totuși, sancționarea legitimă a răului, ospitalitatea, iertarea, toleranța, concilierea, sinceritatea, prietenia etc.

De aceea, trebuie insistat asupra ideii necesității procesului educativ, a educației pe tot parcursul vieții.

Bibliografie:

1. Vințanu, N. , Educație, Ed. Zerana Flores, Buc, 2008.
2. Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice, Ed. Polirom, Iași, 2005;
3. Psihopedagogie pentru examenul de definitivare i gradul didactic II, Ed. Spiru Haret, Iași, 1995
4. Șt. Bărsănescu, Pedagogia și didactica, Craiova, Ed. Scrisul românesc, 1927
5. G. G. Antonescu, Educație și cultură, București; Ed. Didactică și pedagogică, 1972.

EDUCAȚIA DIGITALĂ

PROF. FLOREA MIHAIL ADRIAN
ȘCOALA GOMNAZIALĂ VEDEA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ "G.D. GHICA" PERETU

Educația digitală este o nevoie care crește exponențial încă de la apariția calculatoarelor și apoi a internetului. Desigur că prima formă a calculatorului, inventată de către Charles Babbage în secolul XIX, era una mecanică și cerea o vastă cantitate de cunoștințe pentru folosirea acestuia. Însă aceasta a rămas rădăcina tuturor calculatoarelor apărute ulterior.

Primul calculator (computer) care avea interfață grafică și suporta un sistem de operare a fost scos pe piață de către Xerox PARC în anul 1973. De atunci încolo tot mai mulți oameni își doreau să cunoască ce știe să facă această minune tehnologică apărută într-o formă atât de accesibilă chiar și celor necunoscători în ale matematicii și informaticii. Unul dintre lucrurile fascinante despre acest computer era acela că utilizatorul putea să printeze tocmai ceea ce vedea înaintea ochilor pe ecranul acestuia, lucru nemă întâlnit până atunci. Educația digitală a ajuns să fie în prezent catalogată drept o nevoie esențială pentru societatea modernă.

La ce se referă însă acest termen: "educație digitală"? Educația digitală presupune, pe deoparte, un set de cunoștințe pe care un individ trebuie să le aibă cu privire la utilizarea unui sistem digital, adică să fie capabil să folosească funcționalitățile minime ale acestuia. Pe de altă parte, educația digitală se referă deseori și la niște metode digitale care să înlocuiască metodele clasice pe care învățământul le-a folosit dintotdeauna.

Parlamentul European a publicat, în luna martie a anului 2020, un studiu amănunțit legat de educația digitală din interiorul Uniunii Europene. În acest studiu apar date exacte despre situația elevilor din țările membre: cât de mulți dintre aceștia nu au acces la internet sau calculator, cât de multe abilități au cei care folosesc calculatorul etc.

Acest raport are în vedere să scoată în evidență nevoia acută de adaptare (atât a elevilor cât și a profesorilor) la transformările digitale pe care le suferă societatea în care ne aflăm. Continentul european se vede silit să regândească educația în această eră digitală pentru a putea rămâne în competitivitate pe plan global. Piața muncii europene va ajunge în scurt timp în punctul în care majoritatea angajatorilor vor avea nevoie de muncitori cu abilități digitale, unii chiar de muncitori cu abilități digitale ridicate.

Lipsa abilităților digitale va afecta astfel traiul celor mai mulți dintre cei care acum sunt în băncile școlii. Studiul numit mai sus afirmă că, momentan, se consideră un individ cu abilități digitale

peste cele de bază acel individ care este capabil să: trimită/primească email-uri, să participe pe platformele de socializare, să instaleze software-uri și aplicații, să folosească banking-ul online, să folosească funcții avansate (sortare, filtrare etc.) ale instrumentelor de organizare și analiză de date (Excel, Acces etc).

Indivizi cu abilități digitale scăzute se consideră acei indivizi care știu să folosească un sistem de email, știu să instaleze diferite software-uri și aplicații, dar nu știu să folosească instrumente de manipulare a datelor și a bazelor de date, instrumente de editare foto, video sau instrumente avansate de editare de text.

Din acest studiu făcut de Parlamentul European reiese că România se află pe ultimul loc în clasamentul statelor membre care țin evidența situației în educația digitale. Luxemburg și Finlanda au un procent de 81% pentru tineri cu vârste între 16 și 19 ani care au abilități digitale peste cele de bază, în timp ce în țara noastră acest procent este sub 33%. Acest procent dezamăgitor este, de fapt, un rezultat al lipsei internetului/calculatorului din viața multor elevi ai școlilor române. Se estimează că numai 29% dintre elevii și studenții din România folosesc un computer o dată pe săptămână. Acest procent ajunge la 85% în țările de frunte precum Luxemburg.

Toate aceste cifre negative legate de țara noastră au îngreunat școala în mediul online la care a fost silit să se adapteze sistemul educațional român. Cel mai mult au avut de suferit zonele rurale în care, odată cu trecerea în sistemul online, educația s-a oprit. Din cauza lipsei de hardware și infrastructură pentru internet, aceste zone nu au putut susține ceea ce înseamnă educație online.

Avantajele pe care cei mai mulți le aduc în discuție țin de logistica pe care o presupune bunul mers al unei școli. Deplasarea până la școală, folosirea manualelor care trebuie transportate în ghiozdane grele, murdăria care se face cu creta care trebuie cumpărată și transportată la școală etc., toate aceste probleme sunt rezolvate de școala online, unde tot ce-ți trebuie e un gadget cu acces la internet. Pe internet, tabla nu mai trebuie curățată, nu mai trebuie să te miști din casă, nu mai este nevoie să te trezești cu o oră înainte să înceapă cursurile etc. Acestea sunt avantajele educației în sistem digital, dar consider că, puse în balanță cu dezavantajele, acestea cântăresc mult prea puțin. Profesorii își dau seama mai repede de ineficiența sistemului online și observă performanțele elevilor care sunt în continuă scădere. Elevii de astăzi, care chiar și în sala de clasă reușesc cu greu să se concentreze (cauză – dovedită științific – a consumului excesiv de smartphone/computer), sunt nevoiți să folosească tocmai gadget-urile care îi distrag în scopuri educaționale. Orice alta fereastră va fi mai interesantă pentru un elev decât cea de Microsoft Teams în care profesorul îi predă o lecție.

Aceasta este rădăcina multor alte dezavantaje care apar în discuție când vine vorba de școala în sistem digital. Feedback-ul din partea elevilor și către elevi este de asemenea mai greu de primit în mediul online, dar există totuși metode aplicabile și pentru a primi și a da feedback cursanților. Mai multe despre acest subiect puteți găsi în acest [articol](#).

Școala online a adus celor mai mulți profesori bătăi de cap cum nici o altă provocare din cariera lor didactică. Cu precădere în țara noastră, care a trecut instant la școala exclusiv online odată cu declanșarea pandemiei, fără să se asigure că elevii și profesorii sunt pregătiți pentru așa ceva. Empiric vorbind, experiența online s-a dovedit și se dovedește în continuare a fi una neeficientă și nedorită de majoritatea cadrelor didactice.

Desigur că din partea elevilor și studenților există multe păreri bune cu privire la școala online, dar trebuie să ținem cont că acestea sunt păreri subiective. Sunt foarte des întâlniți elevii cărora le convine o școală în care se pot sustrage de la orice responsabilitate, și laptopul/tableta le oferă acest favor din plin.

Educația digitală ca set de cunoștințe și abilități pe care un individ le are când vine vorba de sisteme digitale este, fără discuție, viitorul. Indivizii care vor avea o educație digitală vastă vor fi cei care vor fi ținta locurilor de muncă din viitor.

Cursurile online au devenit tot mai solicitate, indiferent de disciplină, deoarece pandemia a reușit să demonstreze faptul că dorința și perseverența sunt cele care contează și nu prezența fizică într-un spațiu. Astfel, descoperă cursurile și atelierele conversaționale de germană care se desfășoară în mediul online; folosim metode non-formale atractive și interactive.

Bibliografie:

1. Educația digital, Ciprian Ceobanu, Constantin Cucos, Olimpiu Istrate, Ion-Ovidiu Pănișoară, Ed. Polirom, 2022
2. Educația timpurie digital, Horațiu Catalano, Ion Albușescu, Ed. Didactică Publishing House, 2024.

IMPORTANȚA PREDĂRII UNEI LIMBI STRAINE COPILOR DE VARSTA MICA

**PROF. NICOLETA PĂUN,
WHIZZ KIDS, BUCUREȘTI**

Într-o lume din ce în ce mai interconectată, introducerea copiilor în universul limbilor străine de la o vârstă fragedă nu este doar o îmbogățire culturală – este o componentă esențială a dezvoltării lor cognitive și sociale.

Avantaje cognitive

Creierul copiilor este extrem de adaptabil, ceea ce face ca perioada copilăriei timpurii să fie ideală pentru achiziția limbajului. Conform cu numeroase studii, copiii bilingvi prezintă abilități îmbunătățite de rezolvare a problemelor, o memorie mai bună și o flexibilitate cognitivă crescută. Aceste abilități contribuie la o performanță academică superioară și pot întârzia declinul cognitiv legat de vârstă.

Beneficii sociale și emoționale

Învățarea unei limbi noi îi expune pe copii la culturi diferite, încurajând empatia și deschiderea față de diversitate. Această conștientizare culturală îi ajută să se descurce cu încredere și respect în medii sociale diverse.

Oportunități pe termen lung

Stăpânirea mai multor limbi deschide uși către oportunități globale. Persoanele bilingve au adesea acces la o gamă mai largă de opțiuni educaționale și profesionale, oferindu-le un avantaj competitiv pe piața internațională a muncii.

Majoritatea experților sunt de acord că, cu cât un copil este expus mai devreme la o a doua limbă, cu atât sunt mai mari șansele ca el să o stăpânească cu adevărat. „Un copil care învață o a doua

limbă după vârsta de aproximativ 10 ani are șanse mici să o vorbească vreodată ca un nativ.” (Kathleen Marcos, articol în *Newsweek*, 1996). Această afirmație este susținută de lingviști și confirmată de numeroase studii de cercetare. În plus față de dezvoltarea unei abilități de comunicare de-a lungul vieții cu un număr mai mare de persoane, copiii pot obține și alte beneficii prin instruirea timpurie în limbi străine, inclusiv o performanță școlară generală mai bună și abilități superioare de rezolvare a problemelor. Cunoașterea unei a doua limbi oferă, în cele din urmă, un avantaj competitiv pe piața muncii, prin accesul la oportunități profesionale suplimentare.

Studiile au demonstrat – și experiența a confirmat – că acei copii care învață o limbă înainte de debutul adolescenței au șanse mult mai mari să dezvolte o pronunție apropiată de cea a unui vorbitor nativ. Mulți experți atribuie această competență schimbărilor fiziologice care apar în creierul copilului odată cu intrarea în pubertate. Desigur, ca în cazul oricărei discipline, cu cât un copil dedică mai mulți ani învățării unei limbi, cu atât mai competent va deveni. Indiferent de caz, introducerea copiilor în moduri alternative de exprimare și în culturi diferite le lărgeste orizontul și le oferă oportunitatea de a comunica cu mult mai multe persoane.

În lucrarea sa *Bilingual*, publicată în 2010, François Grosjean subliniază beneficiile sociale și emoționale ale învățării unei limbi străine. Copiii și adulții dobândesc o a doua limbă prin diverse căi și procese, fiecare fiind influențată de o serie de factori. Când copiii sunt expuși la două limbi încă de la naștere, urmează adesea calea bilingvismului simultan, dezvoltând ambele limbi în paralel. În schimb, bilingvismul secvențial apare atunci când o persoană învață o a doua limbă după ce și-a format deja o bază solidă în limba maternă. Indiferent de calea urmată, procesul de achiziție a limbajului este complex și profund influențat de circumstanțele individuale. Se sugerează existența unei «perioade critice»: o fereastră optimă în copilăria timpurie – de regulă până în jurul pubertății – în care creierul uman este deosebit de receptiv la învățarea limbilor. Conform acestei ipoteze, achiziția unei limbi în afara acestei perioade critice este mai dificilă și poate să nu ducă la o competență de nivel nativ. Se subliniază astfel importanța expunerii timpurii și constante la o limbă străină pentru facilitarea învățării temeinice a acesteia.

Concluzie

Predarea unei limbi străine copiilor mici este o investiție în viitorul lor, echipându-i cu abilități esențiale pentru succesul personal și profesional într-o societate globalizată.

EDUCAȚIA INTERCULTURALĂ

**PROF. NEGUȚ DESPINA-FLORINA,
COLEGIUL NAȚIONAL „ANASTESCU” ROȘIORI DE VEDE**

Trăim într-o lume globalizată, în care oamenii din medii culturale diferite interacționează tot mai frecvent. Migrația, dezvoltarea tehnologică și comunicarea instantanee au apropiat indivizi și comunități care altădată trăiau izolat. În acest context, **educația interculturală** devine o componentă esențială a formării cetățenilor moderni, contribuind la promovarea toleranței, la combaterea discriminării și la valorizarea diversității.

Educația interculturală nu este doar o disciplină sau un set de lecții despre alte culturi, ci o **viziune educațională care recunoaște și valorizează pluralismul cultural**, având ca scop coexistența pașnică și dezvoltarea armonioasă a tuturor indivizilor, indiferent de originea lor etnică, religioasă sau lingvistică.

Educația interculturală presupune o nouă abordare a orizontului valorilor. Problemele care se pun acum sunt cele legate de negocierea valorilor, de interpretarea lor, de juxtapunerea și complementaritatea lor. Din recunoașterea egalității valorice a culturilor nu trebuie trasă concluzia că toate sunt la fel și că dispar unele diferențe sau chiar divergențe. Școala trebuie să releve și să cultive aceste diferențe, revalorizând noile expresii culturale în contextul mai larg, al comunității în care fiecare își găsește locul potrivit. Obiectivul principal al educației interculturale constă în pregătirea persoanelor pentru a percepe, accepta, respecta și experimenta alteritatea. A face educație interculturală presupune ca însuși procesul educațional să se realizeze într-un mediu interacțional, prin punerea alături sau față în față a purtătorilor unor expresii culturale diferite.

Educația interculturală se referă la procesul prin care elevii sunt învățați să înțeleagă, să respecte și să interacționeze pozitiv cu persoane care aparțin altor culturi. Aceasta, **promovează înțelegerea reciprocă și empatia** între oameni de culturi diferite, **combate stereotipurile și prejudecățile, încurajează dialogul** și cooperarea interculturală, **valorizează identitatea proprie**, în paralel cu deschiderea față de ceilalți.

Această formă de educație este esențială mai ales în societățile diverse sau în zonele multiculturale, dar este benefică și în comunități mai omogene, pentru a deschide orizonturi și a dezvolta o mentalitate globală.

Noțiunea de educație multiculturală desemnează totalitatea programelor educaționale ce răspund necesităților impuse de coexistența într-un mediu multiethnic. Scopul educației multiculturale este de a facilita acomodarea grupurilor etnoculturale minoritare și, în aceeași măsură, acomodarea și deschiderea societății majoritare la modelurile culturale specifice grupurilor minoritare. Programele educaționale multiculturale sunt fundamentate pe principiul diversității culturale și a deschiderii societății contemporane; educația și predarea interculturală sunt menite să concentreze atenția elevilor spre propria identitate, cât și spre valorile umane universale, egalitatea oportunităților educaționale pentru toate grupurile din interiorul societății. Educația multiculturală este considerată a fi, prin demersurile antirasiale, antixenofobe, antidiscriminative și de relativizare a culturilor existente, garantul unei societăți multiculturale viabile, factor de stabilitate democratică și de diminuare a conflictualității.

În societatea contemporană, nevoia de educație interculturală se manifestă tot mai intens, fiind o consecință directă a schimbărilor sociale, culturale și demografice. Diversitatea culturală este astăzi o realitate prezentă în aproape toate colțurile lumii, iar România nu face excepție. Clasele din școlile actuale reunesc elevi de etnii, limbi materne, religii sau tradiții diferite, iar această varietate trebuie înțeleasă și valorizată, nu ignorată sau respinsă. Educația interculturală devine astfel un răspuns necesar la o lume în care granițele sunt tot mai fluide, iar contactele între oameni din spații culturale diferite sunt inevitabile.

Una dintre cele mai importante rațiuni pentru promovarea educației interculturale este combaterea stereotipurilor, a prejudecăților și a atitudinilor discriminatorii. Lipsa de cunoaștere a celuilalt duce adesea la frică, respingere și chiar ură. Astfel, educația care promovează dialogul între culturi contribuie esențial la formarea unor tineri mai deschiși, mai toleranți și mai capabili să înțeleagă diversitatea ca pe o bogăție, nu ca pe o amenințare. Într-o societate în care discursul de ură și intoleranța au devenit tot mai frecvente, este esențial să dezvoltăm în rândul elevilor gândirea critică și empatia, pentru a putea respinge din convingere atitudinile extremiste.

Totodată, într-o lume globalizată, în care mobilitatea este crescută, iar cooperarea internațională este parte integrantă a vieții profesionale, competențele interculturale devin indispensabile. Tinerii care învață să comunice eficient cu persoane din alte culturi, să colaboreze și să respecte diferențele vor fi mai bine pregătiți pentru piața muncii, indiferent de domeniul în care vor activa. În acest sens, educația interculturală nu este doar o componentă etică sau civică, ci și una practică, cu beneficii clare în dezvoltarea personală și profesională.

Pe lângă acestea, educația interculturală contribuie la incluziunea socială a minorităților etnice, religioase sau lingvistice, asigurându-le acestora un spațiu în care identitatea lor este recunoscută și respectată. Fără o astfel de abordare, mulți elevi se pot simți excluși, ceea ce le poate afecta motivația, rezultatele școlare și chiar stima de sine. O școală care cultivă respectul pentru diversitate este o școală care oferă șanse egale tuturor și contribuie la formarea unei societăți mai echilibrate și mai pașnice.

Prin urmare, educația interculturală răspunde unei nevoi reale și urgente. Este un mijloc de prevenire a conflictelor sociale, un instrument de coeziune și solidaritate, dar și o cale prin care tinerii învață să trăiască împreună, în respect și înțelegere. Fără ea, orice proiect de conviețuire democratică și armonioasă rămâne incomplet.

În concluzie, educația interculturală nu mai poate fi considerată o opțiune, ci trebuie privită ca o necesitate fundamentală a lumii în care trăim. Într-un context social marcat de diversitate culturală, migrație, conflicte identitare și globalizare, formarea unei mentalități deschise și tolerante devine esențială pentru menținerea echilibrului social și pentru construirea unor comunități incluzive. Prin intermediul educației interculturale, tinerii dobândesc nu doar cunoștințe despre alte culturi, ci mai ales atitudini de respect, empatie și cooperare. Astfel, școala nu este doar un loc al instruirii academice, ci devine un spațiu al învățării conviețuirii și al acceptării celuilalt. Valorificarea diversității nu înseamnă renunțarea la propria identitate, ci îmbogățirea acesteia prin contactul cu alte perspective. Așadar, investind în educația interculturală, investim în pace, în dezvoltare durabilă și în viitorul unei societăți în care fiecare individ, indiferent de originile sale, se simte valorizat și respectat.

Bibliografie:

1. Cucos, C., Educația. Dimensiuni culturale și interculturale, Editura Polirom, Iași, 2000
2. Plugaru, L.; Pavalache, M., Educația interculturală, Psihomedica, Sibiu, 2007

METODE DE ÎNVĂȚARE CENTRATE PE ELEV UTILIZATE ÎN CADRUL ORELOR DE MATEMATICĂ

**PÎRVULEȚU ANGELICA DANIELA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ ANGHEL MANOLACHE
SCRIOAȘTEA, TELEORMAN**

Învățarea centrată pe elev reprezintă o abordare care presupune un stil de învățare activ și integrarea programelor de învățare în funcție de ritmul propriu de învățare al elevului. Elevul trebuie să fie implicat și responsabil pentru progresele pe care le face în ceea ce privește propria lui educație. Pentru a avea cu adevărat elevul în centrul activității instructiv-educative, profesorul îndeplinește roluri cu mult mai nuanțate decât în școala tradițională. În abordarea centrată pe elev, succesul la clasă depinde de competențele cadrului didactic de a crea oportunitățile optime de învățare pentru fiecare elev. Astfel, în funcție de context, profesorul acționează mereu, dar adecvat și adaptat nevoilor grupului.

Avantajele învățării centrate pe elev sunt:

- Creșterea motivației elevilor, deoarece aceștia sunt conștienți că pot influența procesul de învățare;
- Eficacitate mai mare a învățării și a aplicării celor învățate, deoarece aceste abordări folosesc învățarea activă;
- Învățarea capătă sens, deoarece a stăpâni materia înseamnă a o înțelege;
- Posibilitate mai mare de includere - poate fi adaptată în funcție de potențialul fiecărui elev, de capacitățile diferite de învățare, de contextele de învățare specifice.

Metodele de învățare centrată pe elev fac lecțiile interesante, sprijină elevii în înțelegerea conținuturilor pe care să fie capabili să le aplice în viața reală. Printre metodele care activează predarea-învățarea sunt și cele prin care elevii lucrează productiv unii cu alții, își dezvoltă abilități de colaborare și ajutor reciproc. Ele pot avea un impact extraordinar asupra elevilor datorită denumirilor, caracterului ludic și oferă alternative de învățare cu „priză” la elevi.

În vederea dezvoltării gândirii critice la elevi, trebuie să utilizăm, cu precădere unele strategii activ-participative, creative. Acestea nu trebuie rupte de cele tradiționale, ele marcând un nivel superior în spirala modernizării strategiilor didactice.

Dintre metodele moderne specifice învățării active care pot fi aplicate cu succes și la orele de matematică fac parte:

1. brainstormingul,
2. metoda mozaicului,
3. Știu – vreau să știu – am învățat
4. Ciorchinele
5. metoda cubului,
6. turul galeriei,
7. Învățarea centrată pe probleme:

1. Brainstormingul - este o metodă care ajută la crearea unor idei și concepte creative și inovatoare. Pentru un brainstorming eficient, inhibițiile și criticile suspendate vor fi puse de-o parte. Astfel exprimarea va deveni liberă și participanții la un proces de brainstorming își vor spune ideile și părerile fără teama de a fi respinși sau criticați. Se expune un concept, o idee sau o problemă și fiecare își spune părerea despre cele expuse și absolut tot ceea ce le trece prin minte, inclusiv idei comice sau inaplicabile.

O sesiune de brainstorming bine dirijată dă fiecăruia ocazia de a participa la dezbateri și se poate dovedi o acțiune foarte constructivă.

Etapale unui brainstorming eficient sunt următoarele:

- deschiderea sesiunii de brainstorming în care se prezintă scopul acesteia și se discută tehnicile și regulile de bază care vor fi utilizate;
- perioada de acomodare durează 5-10 minute și are ca obiectiv introducerea grupului în atmosfera brainstormingului, unde participanții sunt stimulați să discute idei generale pentru a putea trece la un nivel superior;
- partea creativă a brainstormingului are o durată de 25-30 de minute.

Este recomandabil ca în timpul derulării acestei etape, coordonatorul (profesorul) să amintească timpul care a trecut și cât timp a mai rămas, să “prezeze” participanții și în finalul părții creative să mai acorde câte 3-4 minute în plus. În acest interval de timp grupul participant trebuie să fie stimulați să-și spună părerile fără ocolișuri.

- la sfârșitul părții creative coordonatorul brainstormingului clarifică ideile care au fost notate și puse în discuție și verifică dacă toată lumea a înțeles punctele dezbătute. Este momentul în care se vor elimina sugestiile prea îndrăznețe și care nu sunt îndeajuns de pertinente. Se face și o evaluare a sesiunii de brainstorming și a contribuției fiecărui participant la derularea sesiunii. Pot fi luate în considerare pentru evaluare: talentele și aptitudinile grupului, repartitia timpului și punctele care au reușit să fie atinse.

- pentru a stabili un acord obiectiv cei care au participat la brainstorming își vor spune părerea și vor vota cele mai bune idei. Grupul supus la acțiunea de brainstorming trebuie să stabilească singuri care au fost ideile care s-au pliat cel mai bine pe conceptul dezbătut.

Pe timpul desfășurării brainstormingului participanților nu li se vor cere explicații pentru ideile lor. Aceasta este o greșală care poate aduce o evaluare prematură a ideilor și o îngreunare a procesului în sine. Brainstormingul funcționează după principiul: asigurarea calității prin cantitate și își propune să elimine exact acest neajuns generat de autocritică.

Sunt recomandate 7 reguli pe care elevii le vor respecta în scopul unei ședințe reușite de brainstorming:

1. Nu judecați ideile celorlalți – cea mai importantă regulă.
2. Încurajați ideile nebunești sau exagerate.
3. Căutați cantitate, nu calitate în acest punct.
4. Notați tot.
5. Fiecare elev este la fel de important.
6. Nașteți idei din idei.
7. Nu vă fie frică de exprimare.

Este important de reținut că obiectivul fundamental al metodei brainstorming constă în exprimarea liberă a opiniilor prin eliberarea de orice prejudecăți. De aceea, acceptați toate ideile, chiar trăznite, neobișnuite, absurde, fanteziste, așa cum vin ele în mintea elevilor, indiferent dacă

acestea conduc sau nu la rezolvarea problemei. Pentru a determina progresul în învățare al elevilor este necesar să îi antrenezi în schimbul de idei; faceți asta astfel încât toți elevii să își exprime opiniile!

2. Mozaicul

Mozaicul presupune învățarea prin cooperare la nivelul unui grup și predarea achizițiilor dobândite de către fiecare membru al grupului unui alt grup. Ca toate celelalte metode de învățare prin cooperare și aceasta presupune următoarele avantaje: - stimularea încrederii în sine a elevilor, - dezvoltarea abilităților de comunicare argumentativă și de relaționare în cadrul grupului, - dezvoltarea gândirii logice, critice și independente, - dezvoltarea răspunderii individuale și de grup, - optimizarea învățării prin predarea achizițiilor altcuiva.

Mozaicul presupune următoarele etape:

1. Împărțirea clasei în grupuri eterogene de 4 elevi, fi ecare dintre aceștia primind câte o fișă de învățare numerotată de la 1 la 4. Fișele cuprind părți ale unei unități de cunoaștere.
 2. Prezentarea succintă a subiectului tratat.
 3. Explicarea sarcinii care constă în înțelegerea întregii unități de cunoaștere.
 4. Regruparea elevilor, în funcție de numărul fișei primite, în grupuri de experți: toți elevii care au numărul 1 vor forma un grup, cei cu numărul 2 vor forma alt grup ș.a.m.d. În cazul în care se lucrează cu toată clasa, se vor forma două grupuri pentru fi ecare număr.
 5. Învățarea prin cooperare a secțiunii care a revenit grupului din unitatea de cunoaștere desemnată pentru oră: elevii citesc, discută, încearcă să înțeleagă cât mai bine, hotărăsc modul în care pot predă ceea ce au înțeles colegilor din grupul lor original. Strategiile de predare și materialele folosite rămân la latitudinea grupului de experți. Este foarte important ca fiecare membru al grupului de experți să înțeleagă că el este responsabil de predarea secțiunii respective celorlalți membri ai grupului inițial.
 6. Revenirea în grupul inițial și predarea secțiunii pregătite celorlalți membri. Dacă sunt neclarități, se adresează întrebări expertului. Dacă neclaritățile persistă se pot adresa întrebări și celorlalți membri din grupul expert pentru secțiunea respectivă. Dacă persistă dubiile, atunci problema trebuie cercetată în continuare.
 7. Trecerea în revistă a unității de cunoaștere prin prezentare orală cu toată clasa/ cu toți participanții.
- ATENȚIE!** – Este important să monitorizați predarea pentru că achizițiile să fi e corect transmise.

3. Știu – vreau să știu – am învățat

Știu – vreau să știu – am învățat-cu grupuri mici sau cu întreaga clasă, se trece în revistă ceea ce elevii știu deja despre o anumită temă și apoi se formulează întrebări la care se așteaptă găsirea răspunsului în lecție.

Pentru a folosi această metodă puteți parcurge următoarele etape:

1. Cereți-le la început elevilor să formeze perechi și să facă o listă cu tot ceea ce știu despre tema ce urmează a fi discutată. În acest timp, construiți pe tablă un tabel cu următoarele coloane: Știu/ Vreau să știu/ Am învățat (Ogle, 1986), cum este următorul:

ȘTIU	VREAU SĂ ȘTIU	AM ÎNVĂȚAT

2. Cereți apoi câtorva perechi să spună celorlalți ce au scris pe liste și notați lucrurile cu care toată lumea este de acord în coloana din stânga. Poate fi util să grupați informațiile pe categorii.

3. În continuare, ajutați-i pe elevi să formuleze întrebări despre lucrurile de care nu sunt siguri. Aceste întrebări pot apărea în urma dezacordului privind unele detalii sau pot fi produse de curiozitatea elevilor. Notați aceste întrebări în coloana din mijloc.
4. Cereți-le apoi elevilor să citească textul.
5. După lectura textului, reveniți asupra întrebărilor pe care le-au formulat înainte de a citi textul și pe care le-au trecut în coloana „Vreau să știu“. Observați la care întrebări s-au găsit răspunsuri în text și treceți aceste răspunsuri în coloana „Am învățat“. În continuare, întrebați-i pe elevi ce alte informații au găsit în text, în legătură cu care nu au pus întrebări la început și treceți-le și pe acestea în ultima coloană.
6. Întoarceți-vă apoi la întrebările care au rămas fără răspuns și discutați cu elevii unde ar putea căuta ei aceste informații.
7. În încheierea lecției elevii revin la schema S – V – I și decid ce au învățat din lecție. Unele dintre întrebările lor s-ar putea să rămână fără răspuns și s-ar putea să apară întrebări noi. În acest caz, întrebările pot fi folosite ca punct de plecare pentru investigații ulterioare.

4. Ciorchinele

Ciorchinele este o metodă de brainstorming neliniară care stimulează găsirea conexiunilor dintre idei și care presupune următoarele etape:

1. Se scrie un cuvânt sau o temă (care urmează a fi cercetată) în mijlocul tablei sau a foii de hârtie;
2. Se notează toate ideile, sintagmele sau cunoștințele care vă vin în minte în legătură cu tema respectivă în jurul acestuia, trăgându-se linii între acestea și cuvântul inițial;
3. Pe măsură ce se scriu cuvinte, idei noi, se trag linii între toate ideile care par a fi conectate;
4. Activitatea se oprește când se epuizează toate ideile sau când s-a atins limita de timp acordată.

Etapele pot fi precedate de brainstorming în grupuri mici sau în perechi. În acest fel, se îmbogățesc și se sintetizează cunoștințele. Rezultatele grupurilor se comunică profesorului care le notează la tablă într-un ciorchine fără a le comenta sau judeca. În etapa finală a lecției, ciorchinele poate fi reorganizat utilizându-se anumite concepte supraordonate găsite de elevi sau de profesor.

5. Cubul

Metoda presupune explorarea unui subiect, a unei situații din mai multe perspective, permițând abordarea complexă și integratoare a unei teme.

Sunt recomandate următoarele etape:

1. Realizarea unui cub pe ale cărui fețe sunt scrise cuvintele: descrie, compară, analizează, asociază, aplică, argumentează.
2. Anunțarea temei, a subiectului pus în discuție.
3. Împărțirea clasei în 6 grupe, fiecare dintre ele examinând tema din perspectiva cerinței de pe una dintre fețele cubului:
 - a. Descrie culorile, formele, mărimile etc.
 - b. Compară ce este asemănător? Ce este diferit?
 - c. Analizează spune din ce este făcut, din ce se compune.
 - d. Asociază la ce te îndeamnă să te gândești?
 - e. Aplică ce poți face cu aceasta? La ce poate fi folosită?
 - f. Argumentează pro sau contra și enumeră o serie de motive care vin în sprijinul afirmației tale.
4. Redactarea fișei și împărțirea ei celorlalte grupe.
5. Afișarea fișei pe tablă sau pe pereții clasei.

Atribuirea perspectivei de lucru pentru fi ecare grup în cadrul CUBULUI se poate face aleator (după împărțirea pe grupe – 6 – se rostogolește cubul și fi ecare grupă reține perspectiva care cade cu fața în sus) sau după preferințele elevilor dintr-un grup; chiar profesorul poate atribui fi ecărui grup câte o perspectivă. Modul de atribuire a perspectivei rămâne la alegerea și decizia profesorului, în funcție de timpul pe care îl are la dispoziție, de cât de bine cunoaște colectivul de elevi, de dinamica clasei de elevi etc.

Bibliografie

- 1) Baldwin J & Williams H (1988) *Învățarea activă: ghidul instructorului*. Blackwell
- 2) Candy, P.C., Crebert, G. & O'Leary, J. (1994). *Dezvoltarea învățării continue prin intermediul învățământului universitar*. Raportul nr. 28 al Comisiei NBEET, Canberra: Casa de editură guvernamentală din Australia.
- 3) de la Harpe, B., Kulski, M. și Radloff, A. (1999). Cum se documentează cel mai bine calitatea actului predării și modul cum învață elevii noștri? În K. Martin, N. Stanley și N. Davison (Eds), *Predarea disciplinelor / Învățarea în context*, 108-113. Lucrările celui de al 8-lea Forum anual de predare învățare, Universitatea Western Australia, februarie 1999. Perth: UWA.
- 4) Down, B., Hogan, C., & Swan, P. (1997). *Parteneriatele-proiect între școală și universitate*. Lucrare prezentată la *Best Practice Showcase*, Universitatea Edith Cowan.

CREAREA UNUI MEDIU EDUCAȚIONAL OPTIM

PROF. RĂDIȚĂ CRISTINA DANIELA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „MIHAI EMINESCU” ROȘIORII DE VEDE

Școala în țara noastră a fost întotdeauna o organizație cu obiective și mijloace rigid stabilite pentru a le atinge. Dar chiar și în acest cadru, școlile diferă semnificativ unele de altele în modurile de organizare a activităților lor. Prin urmare, alegerea de către părinți a școlii pentru copilul lor a fost întotdeauna o problemă dificilă. Pe de o parte, toate școlile sunt diferite, fiecare având propriul mod de a construi mediul educațional în care trăiesc copiii pe parcursul tuturor anilor de studiu, iar pe de altă parte, era dificil pentru un părinte să obțină informații sigure despre ceea ce o anumită școală este ce cerințe le pune copiilor, cum se simte copilul în ea.

În ultimii ani, situația în învățământul școlar s-a schimbat. Școlile au câștigat mult mai multă libertate și independență, au apărut multe tipuri diferite de școli, iar numărul de sarcini interne specifice pe care fiecare școală le-ar putea pune și rezolva a crescut. În prezent, experimentarea în domeniul învățământului secundar general este reprezentată de o mare varietate de domenii: programe de autor, nivel de conținut al educației, tehnologii pedagogice inovatoare și forme de organizare a procesului de învățare, împrumut de tehnologii pedagogice devenite clasice în străinătate (de exemplu, Școala Waldorf etc.).

Dar aceasta a condus la faptul că incertitudinea situației psihologice din școli a crescut și mai mult, iar problema studierii și descrierii mediului educațional specific unei anumite școli a devenit și mai urgentă în practică. Mediul educațional depinde în mare măsură de cultura psihologică,

care determină atitudinea acesteia, în special, față de orientarea educației și, în general, atitudinea față de copil, creșterea, pregătirea și dezvoltarea acestuia.

Mediul educațional al unei școli nu poate fi evaluat prin indicatori pur cantitativi sau reconstruit normativ. Unul și același mediu educațional poate fi optim pentru dezvoltarea la o etapă de vârstă sau cu unele caracteristici individuale ale unui copil și poate împiedica dezvoltarea eficientă la o vârstă diferită sau cu alte caracteristici individuale de personalitate ale elevilor. O caracteristică integrală rezultată a mediului educațional este criteriul dezvoltării mentale în componentele sale intelectuale, sociale și personale.

O premisă esențială este ideea că, cu toată varietatea de medii educaționale implementate în anumite școli, acestea pot fi clasificate într-un anumit fel, pe baza ținutelor lor interne pentru funcționarea școlii ca organizație.

Din punctul de vedere al cercetătorilor americani, un factor mai semnificativ al eficienței școlii este cel organizatoric, care asigură solidaritatea ideilor profesorilor despre datoria lor profesională, capacitatea acestora de a lega opiniile pedagogice personale atât între ele, cât și cu elevii, și sprijin pentru inițiativa autonomă a cadrelor didactice de către administrația școlii.

Abordarea savantului rus V.I. Slobodchikov, care, pe de o parte, înscrie mediul educațional în mecanismele dezvoltării copilului, definindu-i țința și scopul funcțional, iar pe de altă parte, identifică originile sale în obiectivitatea culturii societății.

Surse bibliografice :

1. Cernea, Maria, Contribuția activităților extracurriculare la optimizarea procesului de învățământ, în “ Învățământul primar” nr. 1 / 2000, Ed. Discipol, București;
2. Ionesc, M., Chiș, V., Mijloace de învățământ și integrarea acestora în activitățile de instruire și autoinstruire, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001
3. Vlăsceanu, Gheorghe, coord., Neculau, Adrian, Școala la răscruce. Schimbare și continuitate în curriculumul învățământului obligatoriu. Studiu de impact, Editura Polirom, 2002

EDUCAȚIA PENTRU TOȚI ÎNTRE NEVOI ȘI REALIZĂRI

PROFESOR, SLOBOZEANU RALUCA-ILEANA
LICEUL TEORETIC ZIMNICEA

Educația reprezintă unul dintre cele mai importante drepturi fundamentale ale omului și este esențială pentru dezvoltarea societății. Fiecare individ are dreptul la educație, indiferent de statutul social, economic sau cultural. De-a lungul timpului, s-au făcut progrese semnificative în extinderea accesului la educație, dar există încă numeroase provocări care împiedică atingerea obiectivului de educație universală. În acest context, este important să analizăm **nevoia de educație, realizările obținute, provocările rămase și soluțiile viabile** pentru crearea unui sistem educațional echitabil.

Nevoia de educație: Un factor determinant al evoluției

Educația este cheia către progres, fiind un instrument care modelează caracterul, dezvoltă competențele și oferă oportunități egale.

1. Dezvoltarea personală și profesională

Un sistem educațional solid îi permite fiecărui individ să își formeze o identitate proprie, să își dezvolte abilități critice și să se pregătească pentru integrarea pe piața muncii. Persoanele educate au șanse mai mari de a obține locuri de muncă bine plătite, de a-și construi o carieră stabilă și de a contribui activ la dezvoltarea societății.

2. Rolul educației în promovarea valorilor sociale

Educația nu înseamnă doar acumularea de informații, ci și dezvoltarea unor valori fundamentale precum respectul, responsabilitatea și solidaritatea. Prin educație, indivizii învață să aprecieze diversitatea culturală, să accepte diferențele și să acționeze în mod etic. De asemenea, educația sprijină democrația și participarea activă la viața comunității.

3. Reducerea disparităților sociale

Un acces echitabil la educație reduce inegalitățile economice și sociale, oferind șanse egale tuturor. Educația este esențială pentru combaterea sărăciei, deoarece le permite indivizilor să își depășească condiția socio-economică și să își creeze un viitor mai bun.

Realizările educației: Progrese și limite

În ultimele decenii, numeroase inițiative globale au contribuit la creșterea accesului la educație, dar există încă bariere semnificative.

1. Expansiunea accesului la educație

Organizații internaționale precum UNESCO și UNICEF au desfășurat programe pentru reducerea analfabetismului și pentru crearea unor politici educaționale incluzive. Progrese importante includ:

- Creșterea numărului de școli și universități.
- Dezvoltarea programelor de alfabetizare pentru adulți.
- Introducerea tehnologiei în procesul educațional pentru a facilita învățarea la distanță.

2. Provocările persistente

Cu toate acestea, educația pentru toți se confruntă cu numeroase obstacole:

- **Disparități economice** – Familiile din medii sărace nu au resurse pentru rechizite și transport.
- **Acces limitat pentru comunități rurale** – Infrastructura slab dezvoltată împiedică accesul copiilor la școli.
- **Lipsa profesorilor bine pregătiți** – Calitatea educației este afectată de lipsa specialiștilor.
- Atragerea atenției asupra unei probleme considerate majoră în educație și anume faptul că în ultimele decenii, peisajul educațional global a fost din ce în ce mai caracterizat de **tendința spre standardizarea curriculumului**. Această mișcare, condusă în mare măsură de globalizare, a condus la dorința de evaluări comparative a rezultatelor educaționale, la omogenizarea a ceea ce este predat în școlile din întreaga lume. Geneza acestei tendințe poate fi urmărită în a doua jumătate a secolului al XX-lea, atunci când au început evaluări internaționale precum Programul pentru Evaluarea Internațională a Studenților (PISA). Savanți ca Zhao(2014) susțin că o astfel de abordare universală a educației trece cu vederea unicitatea culturală, contextele istorice și socio-economice ale diferitelor țări. Curriculumul standardizat adesea tinde să acorde prioritate perspectivelor și abordărilor occidentale, în special anglo-americe, ale educației, care s-ar putea să nu se alinieze cu nevoile și valorile locale ale multor țări (Chimombo, 2005). Mai mult decât atât, această tendință spre standardizare a fost paralelă cu un impuls global către Educație STEM (știință, tehnologie, inginerie și matematică). În timp ce accentul pus pe STEM este condus de cerințele unei piețe a muncii în evoluție rapidă, criticii subliniază că adesea vine în detrimentul studiilor umaniste și culturale locale, care sunt la fel de esențiale pentru dezvoltarea holistică a elevilor (Noddings, 2013). Impactul acestei omogenizări este resimțit în special în țările în curs de dezvoltare. Adoptarea unei Curriculum în stil

occidental ignoră adesea realitățile locale din aceste țări, unde educația ar trebui să se concentreze mai mult pe abilitățile practice și cunoștințele relevante pentru elevii medii (Tabulawa, 2013). Această deconectare poate duce la un sistem educațional care pregătește elevii pentru o economie globală, dar nu reușește să abordeze nevoile și provocările lor locale, așa cum remarcă Serpell (1993) în analiza sa asupra sistemelor de învățământ africane. În timp ce standardizarea curriculei a facilitat anumite aspecte ale integrării globale și evaluarea comparativă în educație, ridică și provocări semnificative. Riscă să se marginalizeze contexte și nevoi locale, trecând cu vederea diversitatea obiectivelor educaționale din diferite societăți. O abordare mai nuanțată, care recunoaște și încorporează diversitatea peisajelor educaționale și mediile culturale, este esențială pentru un sistem global de educație echitabil și eficient. Apariția globalizării a favorizat o tendință de omogenizare educațională, culminând cu adoptarea unui model unic pentru toate sistemele globale de învățământ. Acest model, influențat în primul rând de occidental se confruntă cu provocări semnificative în satisfacerea diverselor nevoi ale societății de pe tot globul. Pe scurt, abordarea universală a educației, decurgând în același timp dintr-o viziune globală și din dorința de standardizare și integrare, nu reușește să se adapteze la marea diversitate a nevoilor societății. Ea trece cu vederea importanța educației specifice contextului, care răspunde realităților de mediu, culturale și socio-economice locale, limitându-i astfel eficiența în promovarea de indivizi bine complecși, înrădăcinați cultural și responsabili din punct de vedere social.

Soluții pentru îmbunătățirea educației

Pentru ca **educația pentru toți** să devină realitate, este necesară implementarea unor măsuri eficiente.

1. Investiții strategice în infrastructură și cadre didactice

Pentru a îmbunătăți calitatea educației, este esențial ca guvernele să investească în:

- Construcția și modernizarea școlilor.
- Formarea continuă a profesorilor pentru a adopta metode de predare inovatoare.
- Dotarea instituțiilor de învățământ cu resurse educaționale actualizate.

2. Digitalizarea educației

Tehnologia poate facilita accesul la educație pentru grupurile vulnerabile. Soluțiile digitale, precum platformele de e-learning și biblioteca virtuală, permit învățarea flexibilă și interactivă.

3. Crearea unor politici educaționale incluzive

Pentru ca fiecare copil să aibă acces la educație, guvernele trebuie să implementeze măsuri de susținere precum:

- Burse pentru elevii din medii defavorizate.
- Transport gratuit pentru elevii din zonele rurale.
- Programe de integrare a copiilor cu dizabilități în școli.

Concluzie

Educația este fundamentul unei societăți echitabile și prospere. Deși au fost obținute progrese semnificative, accesul universal la educație rămâne un obiectiv dificil de realizat. Prin investiții strategice, digitalizare și politici incluzive, educația poate deveni un drept real pentru fiecare individ. În cele din urmă, fără educație nu poate exista progres, iar fiecare efort făcut în această direcție contribuie la construirea unui viitor mai bun pentru toți.

LECTURA – CALEA SPRE ADEVĂRATA CUNOAȘTERE

PROF. IONESCU EMILIA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „MIHAI EMINESCU”
ROȘIORI DE VEDE

Lectura are un rol decisiv în dezvoltarea cunoștințelor, a fost considerată dintotdeauna o condiție a reușitei elevului în școală și un mijloc de acces la cunoașterea generală și specializată. De aici rezultă necesitatea formării și evaluării competenței de lectură – o competență-cheie necesară atât elevului, cât și adultului pe parcursul întregii sale vieți.

În cadrul orelor de limba și literatura română, literatura universală aplic metode și tehnici de lucru care ar forma deprinderi de muncă intelectuală independentă. Activitățile didactice, riguros construite, au drept scop dezvoltarea la elevi a următoarelor abilități:

- a) să-și însușească metode și tehnici de studiu și activitate independentă;
- b) să-și structureze o conduită autonomă în selectarea, organizarea, utilizarea informației;
- c) să-și activeze și să-și dezvolte operațiile gândirii critice și creative.

Urmărind aceste obiective, încerc să realizez conversia „a învăța despre lectură/comunicare” în „a comunica pentru a învăța/înțelege”. Astfel încerc să depășesc simpla comprehensiune a textelor literare „aici și acum” și să ofer posibilitate elevilor să-și extindă reflecția dincolo de spațiul materiei de studiu, să se încadreze într-un proces de achiziție continuu.

Un text foarte potrivit pentru educarea gustului pentru lectură este romanul *Cititorul din peșteră* de Rui Zink, text propus pentru clasa a XII-a, la unitatea de conținut *Tinerețe, aventură și călătorie*. Personajul principal, un copil vagabond, trăiește propria aventură spre cunoașterea de sine, lectura fiind remediul salvator. Captivant prin conținut, dar și prin dimensiune, romanul vine în ajutorul celor care nu prea au obișnuința să zăbovească prea mult în lumea cărții.

În continuare, voi prezenta demersul didactic al lecției la **tema:** Caracterul inițiativ al romanului *Cititorul din peșteră* de Rui Zink.

Obiective operaționale:

- a) cognitive: Elevul va fi capabil:
 - O1 să identifice, în romanul *Cititorul din peșteră*, componentele principale din perspectiva structurală;
 - O2 să determine tipologia personajelor din roman;
- b) formative:
 - O3 să analizeze, cu exemple din text, componentele atestate;
 - O4 să evalueze experiența acumulată de personajul principal;
- c) afective:
 - O5 să-și exprime argumentat opiniile personale asupra textelor literare;
 - O6 să valorizeze importanța lecturii.

Competența specifică:

1. Folosirea analizei tematice și structurale la receptarea textelor literare și metaliterare din literatura română și universală;
Dezvoltarea comunicării orale și scrise

Subcompeteța:

1.2 Identificarea și analiza componentelor principale ale operei literare din perspectiva genului și a speciei literare;

Exprimarea orală și scrisă a opiniilor personale asupra textelor literare.

În scopul unei explorări mai profunde a textului, am optat pentru acele tehnici de lucru care ar înlesni procesul de comprehensiune, și, totodată, să-l aducă mai aproape de sufletul lectorului.

La momentul *Captarea atenției* am propus elevilor să alcătuiască un *Cinquain*, pornind de la lexemul *carte*. Această tehnică valorifică atitudinea față de carte și lectură.

Pentru *Evocare* am ales un citat de Jose Saramago: „*Fiecare citește în felul lui, își inventează o manieră proprie, unii își petrec toată viața citind fără să treacă vreodată dincolo de lectură, rămân lipiți de pagină, nu pricep că vorbele sunt numai pietre puse pentru a traversa curentul unui râu, sunt acolo doar ca să putem ajunge pe celălalt țărm, celălalt țărm contează. Doar dacă nu cumva aceste râuri n-au două țărmuri, ci mai multe, fiecare om care citește este propriul lui țărm și nu e numai al lui țărmul pe care trebuie să ajungă.*” Utilizând tehnica *Reacția cititorului* am formulat trei întrebări la citatul de mai sus:

- Ce gânduri v-a inspirat citatul?
- Care idee din text v-a trezit interesul? De ce?
- Care din cărțile citite „v-au transferat pe celălalt țărm?”

La etapa *Realizarea sensului* am recurs la tehnica *Discuția ghidată*, verificând impactul lecturii asupra elevilor printr-o serie de întrebări:

1. Cât de familiar vi s-a părut romanul prin structură și conținut?
2. Care moment, de la începutul textului, ți-a motivat interesul pentru lectură?
3. Cât de potrivită este vârsta personajului principal pentru subiectul romanului?
4. Ce probleme sunt oglindite în roman?
5. Pentru ce merit, obținut prin acest roman, ați mai citi și alte cărți ale aceluiași autor?

În continuare am aplicat tehnica *Harta narativă*, prezentată pe poster în formă de schemă care urma să fie completată cu următorul conținut: tehnici narative, tema, motivele, personajele, expresii memorabile, mesajul.

Din motiv că în cazul personajului principal contează foarte mult experiența acumulată pe parcursul desfășurării subiectului, am decis să aplic tehnica *SWOT* pentru o mai bună analiză atât a personajului, cât și a locului său în societate.

Pentru o mai bună conștientizare a importanței lecturii în formarea propriei personalități, le-am propus spre vizionare, la etapa *Reflecția*, o înregistrare video, în care domnul Dan C. Mihăilescu răspunde convingător la întrebarea: *Ce și de ce ar trebui să citească un tânăr?*

Cu aceeași întrebare am încheiat etapa dată, însumând cunoștințele acumulate, pe parcursul lecției, într-un *Clustering*.

Drept argument în favoarea lecturii am folosit fragmente din romanul *Cititorul din peșteră* de Riu Zink: „Cititul e ca patinatul, se învață prin practică, îi prinzi gustul tocmai exersând acest gust.”, „Asta-i viața, așa-s lucrurile bune din viață. Noi trebuie să facem un pas, lucrurile nu vin la noi de la sine.”, „Cartea ne obligă să călătorim, televiziunea – să rămânem gură-cască.”

Fiecare lecție planificată și organizată este o încercare de a inocula în conștiința elevului valori care i-ar consolida verticalitatea și l-ar provoca la noi realizări.

INCLUZIUNE SOCIALĂ SI BAZELE EDUCAȚIEI INCLUZIVE

**PROF. NEAGU SILVIA-MIOARA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „GRIGORE DIMITRIE
GHICA”, PERETU**

Incluziunea școlară se definește prin acceptarea de către instituțiile de învățământ a tuturor copiilor, indiferent de apartenența etnică sau socială, religie, naționalitate sau infirmitate și este strâns legată de recunoașterea și acceptarea diversității – condiție normală a conviețuirii umane.

Învățământul incluziv presupune ca tinerii și copiii cu dizabilități și ceilalți fără probleme să învețe împreună în instituțiile de învățământ având sprijinul corespunzător. Un început timpuriu în grupuri de joacă sau medii școlare obișnuite este cea mai bună pregătire pentru o viață integrată.

Fiecare copil este diferit și special și are propriile nevoi, fie că este sau nu un copil cu dizabilități. Toți copiii au dreptul la educație în funcție de nevoile lor.

Și copiii diferiți au drepturi egale cu ceilalți, iar o educație separată ar duce la marginalizare și discriminare, împiedicând formarea, împlinirea de sine și afirmarea personalității. Beneficiile incluziunii sunt reciproce, dar majoritatea dintre noi n-am simțit încă acest lucru. Separarea ne limitează înțelegerea reciprocă. Familiaritatea și toleranța reduc frica și respingerea favorizând relații de comunicare și colaborare în beneficiul tuturor.

Educația incluzivă vine să sprijine acest aspect deoarece ea se centrează mai ales pe învățarea strategiilor necesare rezolvării problemelor din viața cotidiană, într-o manieră cooperantă și solidară, unde procesul de învățare este realizat în spiritul respectului și acceptării celor din jur.

De-a lungul istoriei, școala și gândirea pedagogică au abordat în diferite feluri problematica educației unor copii care învță mai greu. Societatea și școala manifestă, față de această categorie de elevi, o gamă variată de atitudini, de la acceptare și includere în medii școlare obișnuite. În consecință, scopul a fost determinarea cauzelor reale ale dificultăților copilului pentru a se putea decide asupra măsurilor necesare pentru îmbunătățirea situației. Acest mod de abordare s-a bazat pe ceea ce se numește punctul de vedere asupra dificultăților educaționale ale unui anumit elev sociale și educaționale la care au acces toți copiii.

În ultimul timp, au fost recunoscute din ce în ce mai mult limitele acestui mod de abordare. Astfel, în primul rând, am înțeles că admitând faptul că dificultățile de învățare sunt inerente copiilor am ajuns să etichetăm unii copii ca fiind diferiți sau speciale. Ca urmare, a acestui mod de abordare, s-a ajuns ca din partea acestor copii să se aștepte rezultate mai slabe și, în consecință, li s-au dat sarcini mai puțin solicitante subliniindu-se ideea că nu puteau face față.

În mod frecvent sarcinile ce li se repartizau necesitau ca ei să lucreze singuri, sau în clasă, sau într-o zonă separată a școlii. În ultimii ani au fost înregistrate tendințe de a descoperi modalități de reacție noi față de copiii care întâmpină dificultăți în clasele obișnuite. Aceste tendințe pornesc de la premisa că dificultățile apar datorită interacțiunii unei întregi game de factori, dintre care unii sunt inerenți copiilor, alții privesc deciziile luate de profesori. Recunoașterea acestui fapt duce la un punct de vedere optimist. Noul mod de gândire ia în considerație pericolele asociate cu ideea etichetării. În loc de a grupa copiii considerați “speciali” sau “care pot fi recuperați”, se admite că toți copiii sunt speciali.

Școala trebuie să aibă contacte cu toate instituțiile sociale interesate direct sau tangențial de domeniul educației copilului de vârstă școlară și să stabilească relații de cooperare și colaborare. Ea contribuie la transmiterea moștenirii culturale și facilitează învățarea individuală și colectivă .

Totodată școala face posibilă participarea grupurilor și colectivităților la viața publică , elaborarea și luarea deciziilor. Schimbul de informații favorizează interacțiunea socială și permite unui număr mare de oameni să ia parte activă la soluționarea problemelor care îi privesc .Actul educativ în școala incluzivă are șanse de reușită dacă cei trei factori implicați, adică elevul cu deficiențe,familia,echipa de specialiști, cooperează, sunt parteneri care conlucrează în aceeași direcție: dezvoltarea copilului cu cerinte educative speciale

➤ Integrarea individuală a copilului cu nevoi speciale în clasa obișnuită presupune următoarele implicații:

- se oferă sprijin educațional după nevoile copiilor, aceștia nu sunt excluși
- se asigură dezvoltarea personală a fiecăruia
- adaptarea programelor și a resurselor organizatorice și procedurale la nevoile sale;
- învață în clase omogene;
- crește motivația pentru învățare, fiindcă este stimulat de mediul competițional și de performanțele școlare ale colegilor valizi;
- scade nivelul de izolare al copilului cu deficiență și crește nivelul de contact cu copiii obișnuiți,sporind nivelul de socializare;
- copiii valizi, ca urmare a contactului cu copiii/elevii cu nevoi speciale, îi vor înțelege, îi vor accepta și își vor forma chiar atitudini de protejare a acestora în grupurile obișnuite.

Pornim de la constatarea că părinții sunt cei mai importanți factori de sprijin în viața copilului cu deficiențe sau a copilului sănătos. Viața familiei (sau cel puțin a unuia dintre părinți) se va adapta, se va plia după programul copilului cu deficiențe profunde sau medii. Pentru a-și putea sprijini copiii aflați în dificultate, părinții trebuie să participe la următoarele acțiuni, asigurate de echipa de intervenție:

- informare asupra potențialului real al copilului și asupra mijloacelor susceptibile să-i favorizeze dezvoltarea;
- informare asupra tipurilor de servicii care pot asigura cel mai bine educarea și dezvoltarea copilului cu nevoi speciale.
- convingerea părinților că nu sunt singuri în demersurile lor educative cu copilul deficient;învățarea familiei să traiască în echilibru cu copilul cu nevoi speciale;
- însușirea unor abilități și tehnici speciale de educație a copilului cu deficiențe, conlucrând adecvat cu profesioniștii;
- elaborarea programelor educaționale în conlucrare cu membrii echipei transdisciplinare.

În activitatea la clasă, cu elevi cu deficiențe, acceptăm diversitatea ca valoare. Pentru a valoriza cu adevărat potențialul fiecărui copil cu cerinte educative speciale., trebuie să reformulăm toate componentele educației:

- obiective/scopuri;
- curriculum;
- resurse procedurale, materiale, organizatorice;
- evaluare;
- relațiile între partenerii educației;
- resursele mane.

Implicarea cadrelor didactice este condiția majoră în realizarea integrării copiilor cu cerinte educative speciale. în viața școlară și socială. În acest demers la clasă, pentru a favoriza integrarea

cât mai rapidă a copiilor cu nevoi speciale, am valorificat sensibilitatea deosebită a acestora și disponibilitatea de a oferi și de a primi afecțiunea celor din jur. Ne apropiem de copilul cu cerințe educative speciale cu încredere și disponibilitate de a face tot posibilul să-l ajutăm. În aceste condiții va accepta observația critică, chiar și dojana, reacționând spre corectare, nu izolându-se.

Alt aspect care trebuie avut în vedere este acela de a-i trata în mod egal cu ceilalți copii, atât cât este posibil. Indiferent de activitate nu vom spune unui copil cu c.e.s. "Tu nu poți participa la.." (vizită, excursie, serbare, etc.). Dimpotrivă, îl vom încuraja să acționeze, fiindcă nevoile lui speciale, oricum îi vor limita activitatea. Aici vom interveni noi cu sprijin.

Prezența în colectivul clasei a unor astfel de copii, solicită efort crescut din partea dascălului sub toate aspectele: pregătirea pentru lecții, pentru activități extrașcolare; atitudinea față de toți elevii clasei. Învățătoarea trebuie să ofere copilului/elevului cu c.e.s. tratarea individuală de care are nevoie în toate etapele lecției, pentru ca acesta să recupereze neajunsurile, să valorifice în mod compensatoriu potențialul sănătos, dar să nu negligeze pe ceilalți elevi ai clasei. Intervenția educațională trebuie însoțită de atitudinea pozitivă a cadrelor didactice și a familiei față de copiii cu cerințe educative speciale.

Educația incluzivă va permite copilului cu c.e.s. să trăiască în familie, să învețe într-o clasă cu copii valizi, să dobândească abilități indispensabile unei vieți normale, cu posibilitățile pe care le are și cu potențialul pe care-l dezvoltă într-o ambianță echilibrată.

Psihopedagogia și psihosociologia, dar mai ales cercetările-acțiune, vor permite aplicarea principiului normalizării, dacă aplicăm eficient intervenția timpurie și principiul educației incluzive. Integrarea școlară ca situație particulară a socializării, se poate defini, de asemenea, în două feluri:

- într-un sens larg, care se referă la adaptarea oricărui copil la cerințele școlare;
- într-un sens restrâns, legat de problematica unor copii cu cerințe speciale, în contextul normalizării, cuprinderea acestora în instituții școlare obișnuite, sau în moduri de organizare cât mai apropiate de acestea.

Școala și familia, ca agenți ai socializării, au un rol foarte important în integrarea copiilor cu dizabilități în învățământul de masă. Așadar, în urma deciziei că acel copil se va înscrie în învățământul obișnuit, se iau măsuri pentru integrarea lui reală.

Este foarte important ca un copil cu dizabilități să fie ajutat să devină cât mai independent posibil în toate acțiunile pe care le întreprinde.

Însă, orice demers în abordarea strategiilor de implementare a învățământului integrativ, sistemul de învățământ actual trebuie să pornească atât de la analiză la nivelul macro-social, cât și de la analiza la nivelul micro-social a acestei problematice.

Analiza micro-socială are în vedere :

- Disponibilitatea și interesul cadrelor didactice de a susține învățământul integrat prin activitățile desfășurate cu colectivul claselor pe care le au în primire;
- Acceptul părinților care au copii în clasele unde se practică integrarea- acest fapt evită posibile stări de tensiune sau conflict care se pot ivi pe parcurs;
- Actuala structură numerică a claselor din învățământul de masă permite integrarea ?
- Poate cadrul didactic să facă față unei abordări diferențiate a categoriilor de copii din clasă?

Însă, orice educator care-și centrează activitatea pe copil, nu trebuie să uite că:

- Fiecare copil este important pentru societate.
- Fiecare copil are nevoi speciale.
- Fiecare copil are particularități specifice.
- Fiecare copil este unic.
- Cu toate că sunt diferiți, toți copiii sunt egali în drepturi.

Normalizarea societală reprezintă nivelul cel mai înalt de acceptare socială face din inițiativele de valorizare a potențialului fiecărui individ o practică curentă, obisnuită, care nu mai are nimic spectaculos sau inedit în ea. Majoritatea covârșitoare a membrilor unei societăți cu o mentalitate atât de evoluată consideră normal ca diferențele existente între oameni să fie surse de noi experiențe de viață și de beneficii, și nicidecum pretexte pentru discriminări. O persoană cu nevoi speciale, aflată într-o astfel de comunitate, se poate afirma ca cetățean, ca producător de bunuri și valori, ca personalitate. Chiar și un copil cu handicap multiplu își poate găsi locul adecvat într-o astfel de organizare socială și poate afla modalități de a-și împlini măcar unele aspirații. Normalizarea societală face ca diversele handicapuri să devină irelevante, accentul căzând pe ceea ce poate aduce valoros persoana cu nevoi speciale, și nu pe ceea ce nu poate.

Fiecare persoană – copil, tânăr sau adult – trebuie să beneficieze de oportunități educaționale proiectate pentru a le satisface necesitățile educaționale de bază.

Bibliografie:

1. Vrașmaș, T., (2004), "Școala și educația pentru toți", Ed. Miniped, București.
2. Ungureanu, D., "Educația integrată și școala incluzivă", Editura de Vest, Timișoara
3. Bistriceanu, Corina, Sociologia familiei, Editura Fundației România de Măine, București -2004
4. Șerdean, Ioan, Pedagogie Editura Fundației România de Măine, București -2004
5. Maciuc Irina, Formarea continuă a cadrelor didactice, Editura Omniscope, Craiova -1998
6. "Integrarea/includerea copiilor cu dizabilități" Cartea Albă Reninco

MANAGEMENTUL CLASEI INCLUZIVE

**PROF. VLAD ALINA,
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „ALEXANDRU DEPARĂȚEANU”
ROȘIORII DE VEDE**

În sens larg, managementul este activitatea complexă de concepere, pregătire, organizare, coordonare și administrare a elementelor implicate în atingerea unor obiective.

„Managementul este procesul în care managerul operează cu trei elemente fundamentale - idei, lucruri și oameni – realizând prin alții obiectivele propuse” (A.Mackensie, 1969)

Managementul educațional este „știința și arta de a pregăti resursele umane, de a forma personalități, potrivit unor finalități acceptate de individ și de societate sau o anumită colectivitate. El cuprinde un ansamblu de principii și funcții, de norme și metode de conducere care asigură realizarea obiectivelor sistemului educativ (în ansamblu sau la nivelul elementelor componente), la standarde de calitate și eficiență cât mai înalte.” (Ioan Jinga)

Managementul educațional se referă la teoria și practica managementului general, aplicate sistemului și procesului de învățământ, organizațiilor școlare și claselor de elevi.

La nivelul instituției de învățământ managementul se structurează în:

- *managementul de vârf* – nivelul conducerii;

- *managementul pe domenii* –nivelul comisiilor/catedrelor/compartimentelor;
- *managementul clasei* - nivelul colectivelor de elevi.

Activitatea managerială la nivelul clasei presupune: planificare, organizare, comunicare, conducere, coordonare, îndrumare, motivare, consiliere, control și evaluare.

Implicit rolurile manageriale ale cadrului didactic sunt cele de:

- *planificare* (orarul clasei, structurarea conținuturilor, determinarea activităților, sarcinilor și obiectivelor/ competențelor specifice);
- *organizare* (activitățile clasei, programul, formele de organizare);
- *comunicare* (stabilește canalele de comunicare și repertoriile comune);
- *conducere* (direcționează procesul asimilării și formării elevilor apelând la normativitatea educațională);
- *coordonare* (urmărește realizarea sincronizării dintre obiectivele individuale ale elevilor cu cele ale clasei, contribuie la coeziunea de grup);
- *îndrumare* (oferă modalități de susținere a comportamentelor și reacțiilor elevilor);
- *motivare* (motivează elevii prin întăriri pozitive și negative, formulează aprecieri verbale și reacții nonverbale);
- *consiliere* (oferă suport în activitățile școlare și extrașcolare, intervine în orientarea școlară și profesională);
- *control* (reglează , ajustează activitățile elevilor);
- *evaluare* (aplică instrumente de evaluare, folosește prelucrări statistice în vederea elaborării unor aprecieri și a unor planuri de ameliorare).

Managementul climatului educațional vizează atât sistemul de relații (profesor – elevi, elevi– elevi, elev – grup, relațiile cu parteneri externi), cât și sistemul de reguli, norme și proceduri care reglementează desfășurarea activității educaționale.

Normele reprezintă valori ale grupului clasă. Ele trebuie să fie stabilite de întregul grup nu impuse din afară. Scopul normelor explicite sau implicite (ascunse) este acela de a modela comportamentele elevilor în raport cu valorile grupului.

Regulile , indiferent de natura lor, (de comportare, de igienă, de securitate etc) trebuie urmate cu precizie și nu se pot negocia.

Procedurile sunt modalitățile prin care se realizează activitățile în cadrul clasei și exprimă comportamente simple. Ele sunt produsul unor negocieri dintre profesorul manager și clasă. Structurile dimensional-practice de abordare a clasei de elevi (cf. Iucu R. *Managementul clasei de elevi*) sunt: ergonomică, psihologică, psihosocială, normativă, relațională, operațională și creativă.

Acestea sunt responsabile de eficiența intervențiilor cadrelor didactice în situațiile educaționale concrete.

Dimensiunea ergonomică se referă la dispunerea mobilierului în sala de clasă, vizibilitatea (în sensul poziționării elevilor în bănci) și pavoazarea/amenajarea sălii de clasă;

Dimensiunea psihologică se referă la capacitatea de învățare a elevilor. Elementele centrale ale dimensiunii psihologice sunt reprezentate de cunoașterea, respectarea și exploatarea particularităților individuale ale elevilor;

Dimensiunea socială se referă la clasă ca la un grup social, la structura informației sociale în grupul clasă;

Dimensiunea normativă se referă la normativitatea în clasa de elevi, la conflictul normativ;

Dimensiunea operațională se referă la proceduri și strategii de intervenție ale cadrului didactic, la conformare și complianța comportamentală în clasă;

Dimensiunea inovatoare se referă la schimbările din domeniul structurilor și practicilor învățământului ce au drept scop ameliorarea sistemului.

Organizarea clasei poate influența hotărâtor învățarea elevilor, de aceea se recomandă:

- așezarea copiilor cu dizabilități de vedere departe de sursele de lumină și cât mai aproape de profesor și de tablă;
- pentru integrarea elevilor cu dizabilități de auz, maniera cea mai eficientă de organizare spațială a clasei este așezarea băncilor elevilor în semicerc, permitându-se astfel citirea labială și o comunicare simetrică;
- modificarea modului de dispunere a mobilierului poate fi necesară și în cazul copilului cu dizabilități fizice/locomotorii dacă acesta folosește fotoliul rulant sau materiale tehnice ajutătoare, poate fi necesară și construirea unor rampe și căi de acces în școală;
- pentru integrarea elevilor cu deficiențe mentale ușoare, o posibilă soluție poate fi organizarea clasei pe centre de interes. În aceste centre de activitate se pune la dispoziția elevilor un bogat sortiment de materiale care permit alternarea stilurilor de învățare și a aptitudinilor de dezvoltare;
- schimbarea periodică a colegului de bancă asigură o mai bună socializare între elevi și evită marginalizarea elevilor cu cerințe educative speciale;
- utilizarea spațiului din afara clasei pentru desfășurarea lecției de câte ori este posibil.

În ceea ce privește procesul de învățare în clasa incluzivă, pentru eficientizarea acestuia, UNESCO a elaborat *un pachet de resurse pentru profesori* în care sunt prezentate strategii de sprijinire a învățării pentru toți elevii din clasă precum:

- învățarea interactivă ca o modalitate permanentă de lucru;
- negocierea obiectivelor se referă la discutarea obiectivelor acțiunii de învățare, deoarece fiecare participant la acest act (profesor și elev) are ideile, experiențele și interesele personale în funcție de care se proiectează activitatea didactică;
- demonstrația, aplicația și feedbackul se referă la faptul că orice proces de învățare este mai eficient dacă informațiile prezentate sunt demonstrate și aplicate în situații reale de viață;
- modalități de sprijin în actul învățării pentru elevii integrați – cele mai utile și eficiente sunt: asigurarea confortului socioafectiv, învățarea în perechi, echipă sau cuplu de profesori în predare, colaborarea între elevi, părinții ca parteneri în învățare, comunicarea cu specialiști din afara școlii, implicarea comunității prin structuri și instituții, perfecționarea continuă a școlii și a profesorilor;
- evaluarea continuă a învățării – oferă un reper permanent față de care profesorul își poate optimiza intervenția în actul învățării, iar elevul își poate testa capacitatea de a oferi soluții valide situațiilor diverse de învățare.

În condițiile elaborării unui program de intervenție individualizat pentru elevii cu cerințe educative special, este necesară respectarea cerințelor referitoare la:

- evaluarea copilului din punct de vedere medical, psihologic, pedagogic și social;
- stabilirea obiectivelor ce trebuie realizate;
- identificarea metodelor și mijloacele necesare pentru a atinge obiectivelor;
- stabilirea conținuturilor intervenției;
- delimitarea perioadei de intervenție;
- stabilirea criteriilor minimale de apreciere a progreselor;
- stabilirea metodelor și instrumentelor de evaluare;
- precizarea modului de revizuire periodică a programului de intervenție.

Reușita unui program de intervenție individualizat depine în mod esențial de vârsta copilului; s-a demonstrat că *intervenția timpurie și stimularea precoce* a copilului în toate domeniile vieții, răscresc considerabil frecvența cazurilor de copii cu cerințe educative speciale.

Un rol important în acest sens îl are familia, fiind primul mediu care contribuie la dezvoltarea copilului.

BIBLIOGRAFIE

- Dumitru. A.,(2011), *Consilierea educațională,Modulul 5,Dezvoltarea profesională a cadrelor didactice din mediul rural prin activități de mentorat*;
- Gherguț,A., (2006), *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale*, Strategii diferențiate și inclusive în educație, Editura Polirom, Iași ;
- Tîrcă., A., (2011), *Management educațional*, Inovație și performanță în dezvoltarea profesională a cadrelor didactice din mediul urban;

IMPORTANȚA ACTIVITĂȚILOR EXTRAȘCOLARE

PROF. ÎNV. PRIMAR VLAD SANDA
ȘCOALA GIMN. ZAHARIA STANCU

Activitățile extrașcolare sunt activitățile care intră în sfera educației nonformale, la care pot participa elevii în afara programului școlii. Acestea au scopuri variate: interacțiune socială, leadership, recreere și educație pentru sănătate, autodisciplină și creștere a încrederii în sine. Activitățile extrașcolare joacă un rol aparte în îmbunătățirea calității vieții în școală și în crearea stării de bine a elevilor. Aceste activități, variind de la sport, muzică, arte, cluburi de știință, la voluntariat și alte interese specifice, oferă elevilor oportunități valoroase de învățare și dezvoltare dincolo de curriculumul standard. Impactul lor pozitiv asupra bunăstării elevilor poate fi analizat prin mai multe perspective. Activitățile extrașcolare permit elevilor să exploreze și să dezvolte interese și abilități care pot să nu fie acoperite de programa școlară standard. Aceasta nu numai că îmbogățește experiența educațională, dar îi ajută și pe elevi să descopere pasiuni noi și să își construiască un sentiment de identitate și autoeficacitate.

Implicarea elevilor în activități extrașcolare are o vechime mare în sistemele formale de educație. Inițial, ideea activităților extrașcolare era menită să ofere copilului alternative la educația școlară, care necesita un efort intelectual predominant.

Participarea la activități extrașcolare oferă oportunități valoroase pentru socializare și construirea relațiilor. Elevii interacționează cu colegii care împărtășesc interese similare, ceea ce poate duce la formarea unor prietenii durabile. Aceasta poate îmbunătăți sentimentul de apartenență și poate reduce sentimentele de izolare sau alienare.

Astfel, **activitățile extrașcolare** aveau scopul de a oferi copilului posibilitatea să se miște, să se exprime liber, să facă lucruri care îi plac. Treptat, sfera activităților extrașcolare s-a diversificat, iar problematica valorificării educației nonformale în spațiul școlii a căpătat din ce în ce mai multă importanță.

Caracteristici de bază ale activităților extrașcolare: -cuprind activitățile care sunt organizate de școli și se derulează în incinta acestora sau în afară; -au rol complementar activităților formale ale școlii și se concentrează pe activități ce vizează dezvoltarea în ansamblu a personalității elevilor; -țin de ansamblul școală – comunitate – familie atât din perspectiva actorilor implicați, cât și a tipurilor de acțiuni derulate; -oferă elevilor posibilități de exprimare a identității personale și de dezvoltare plenară a activității acestora.

Efekte și implicații ale participării la activitățile extrașcolare asupra elevilor: -participarea la activități extrașcolare se asociază cu o rată mai mare de frecvență a cursurilor și cu o scădere a ratei abandonului școlar, prin faptul că motivează elevii să vină la școală și să nu abandoneze cursurile; -activitățile extrașcolare au un impact pozitiv asupra dezvoltării psihologice a elevilor implicați în acestea, pentru că promovează activități care valorizează toate aspectele personalității copiilor, susține dezvoltarea stimei de sine și a autovalorizării, promovează dezvoltarea aptitudinilor și intereselor de cunoaștere a elevilor; -participarea la activități extrașcolare se asociază cu scăderea manifestărilor de violență în spațiul școlii, prin faptul că au un puternic caracter prosocial; -participarea la activități extrașcolare se asociază cu o implicare mai amplă a părinților în viața școlii.

Unele studii identifică cinci tipuri de activități extrașcolare, în funcție de implicarea pe care acestea o presupun: -activități prosociale, referitoare la voluntariat; -activități sportive de echipă; -activități de organizare a școlii (de exemplu, consiliul elevilor); -activități artistice (piese de teatru, coruri, serbări școlare); -cluburi școlare.

Serbările școlare sunt activități extracurriculare tradiționale, care au mari valențe educative. Aceste activități permit exprimarea activă nu numai a câtorva elevi mai talentați într-un domeniu sau altul, ci a unui număr cât mai mare de elevi, fiecare contribuind, în felul lui, la reușita comună.

Toate aceste activități au un rol formativ, dar ele își ating scopul numai în măsura antrenării elevilor la realizarea lor, punând în valoare capacitățile intelectuale, afective, estetice și fizice ale copiilor.

Micii artiști trebuie încurajați, stimulați pentru a realiza buna dispoziție și participarea cu interes de-a lungul pregătirii și desfășurării spectacolului.

Marea varietate a activităților extrașcolare se evidențiază prin faptul că, în timp, tipologia lor a crescut foarte mult: excursii și vizite la muzee, vizionarea de filme sau piese de teatru, vizite la instituții publice, excursii la obiective de interes științific sau comunitar, vizite la alte unități de învățământ, serbări școlare și alte activități artistice, activități sportive, activități literare, activități ce vizează protecția mediului etc. Vizitele la muzee, expoziții, monumente și locuri istorice, case memoriale – organizate selectiv – constituie un mijloc de a intuit și prețui valorile culturale, folclorice și istorice ale poporului nostru. Ele oferă elevilor prilejul de a observa obiectele și fenomenele în starea lor naturală, procesul de producție în desfășurarea sa, operele de artă originale, momentele legate de trecutul istoric local, național, de viața și activitatea unor personalități de seamă ale științei și culturii universale și naționale, relațiile dintre oameni și rezultatele concrete ale muncii lor, stimulează activitatea de învățare, întregesc și desăvârșesc ceea ce elevii acumulează în cadrul

lecțiilor. -Vizionarea unor filme, spectacole de teatru, operă, balet pot constitui surse de informații, dar în același timp și puncte de plecare în a face cunoștință cu lumea artei, a frumosului și de le educa gustul pentru frumos. De asemenea, se pot organiza întâlniri cu personalități care pot constitui un model de conduită pentru elevi (scriitori, medici, avocați, preoți, etc.).

Excursiile și vizitele didactice sunt forme organizate în natură sau la diferite instituții culturale sau agenți economici în vederea realizării unor obiective instructiv-educative legate de anumite teme prevăzute în programele de învățământ.

Excursia școlară oferă posibilitatea elevilor de a-și dezvolta spiritul de prietenie, voința, disciplina și capacitățile organizatorice. Excursia contribuie la lărgirea cunoștințelor teoretice, întregeste efectul instructiv educativ al activității didactice, realizând în acest mod, legătura dintre teorie și practică

În cadrul activităților de tip excursii, drumeții, elevii pot cunoaște diferite localități ale țării, pot cunoaște realizări ale semenilor lor, locurile unde s-au născut diferite personalități naționale, au trăit și au creat opere de artă. În urma plimbărilor, a excursiilor în natură, a drumețiilor, elevii pot reda cu mai multă creativitate și sensibilitate, imaginea realității, în cadrul activităților de educație plastică și cunoașterea mediului, iar materialele pe care le adună, pot fi folosite la abilități practice, în diverse teme de creație. Excursia ajută la dezvoltarea intelectuală și fizică a copilului, la educarea lui cetățenească și patriotică, îl reconfortează pe copil, îi prilejuiește însușirea unei experiențe sociale importante, dar și îmbogățirea orizontului cultural științific. Prin excursii, elevii își suplimentează și consolidează instrucția școlară dobândind însușirea a noi cunoștințe.

Competențele dezvoltate prin aceste activități pot fi de natura celor de comunicare și interrelaționare, dar și de perfecționare într-un domeniu de activitate pentru care elevul își manifestă interesul. De asemenea, scopul acestor activități este să devină un mijloc de a oferi în forme variate cunoașterea directă a realităților înconjurătoare printr-un program de activități organizat, dar flexibil și adaptabil nevoilor educabililor vizați. Prin conținutul bogat și diversificat al programului pe care îl cuprinde, serbarea școlară valorifică varietatea, preocuparea intereselor și gusturilor școlarilor. Ea evaluează talentul, munca și priceperea colectivului clasei și transformă în plăcere și satisfacție publică străduințele colectivului clasei și ale fiecărui copil în parte.

Concursurile sunt preferate de copiii de diferite vârste și se referă la diferite domenii ale științei, tehnicii, artei. Ele oferă elevilor posibilitatea de a demonstra practic ce au învățat, să deseneze diferite aspecte, să confecționeze modele variate. Prin organizarea unor concursuri între grupele aceleiași clase sau între clase diferite (pe diferite faze, pe diferite teme) promovăm valori culturale și etice fundamentale, precum și fair play-ul competițional, sensibilitatea și personalitatea lor suferind modificări pozitive, putând ușor depista tinere talente artistice în vederea cultivării și promovării lor. Concursurile sportive vin ca și o completare a activităților sportive, cei mici participând cu multă plăcere la concursurile sportive organizate, cum ar fi: atletism, concurs de săniuțe, de biciclete, de aruncat la țintă, etc. Spectacolele constituie o altă formă de activitate extracurriculară în școală, prin care copilul face cunoștință cu lumea minunată a artei. Deși această formă de activitate îl pune pe copil în majoritatea cazurilor în rolul de spectator, valoarea ei deosebită rezidă în faptul că ea constituie o sursă inepuizabilă de impresii puternice, precum și în faptul că apelează, permanent, la afectivitatea copilului.

Parteneriatele ajută elevii să aibă succes la școală și, mai târziu, în viață. Atunci când părinții, elevii și ceilalți membri ai comunității se consideră unii pe alții parteneri în educație, se creează în jurul elevilor o comunitate de suport care începe să funcționeze. Parteneriatele trebuie văzute ca o componentă esențială în organizarea școlii și a clasei de elevi. Ele nu mai sunt de mult considerate

doar o simplă activitate cu caracter opțional sau o problemă de natura relațiilor publice. În cadrul acestor parteneriate se pot parcurge următoarele conținuturi: transmiterea unor informații despre ecologie, dobândirea unor cunoștințe despre relația om-mediu, educarea unor comportamente și conduite civilizate, îmbogățirea vocabularului activ cu cuvinte din diferite domenii, cultivarea unor atitudini de investigare, cercetare etc. Posibili parteneri educaționali sunt: familia, comunitatea locală, mass-media, biserica, organizații nonguvernamentale etc.

Participarea la activitățile extrașcolare contribuie în mod semnificativ la dezvoltarea cognitivă, relațională, afectivă a elevilor.

Achizițiile în contextele de învățare din activitățile extrașcolare le pot servi elevilor ca suport pentru învățare în activitățile de la clasă, motiv pentru care participarea (activă) la activitățile extrașcolare ar trebui valorificată, dar și încurajată în permanență. Mai mult, valorificarea experienței dobândite în cadrul activităților extrașcolare în activitățile de la clasă ar constitui un stimul major pentru o implicare și mai bună a elevilor în cadrul acelor acțiuni, pentru creșterea spiritului de inițiativă a acestora. Elevii valorizează foarte mult activitățile extrașcolare în învățare, înțeleg importanța acțiunilor nonformale desfășurate în școală pentru propria lor dezvoltare. La rândul lor, cadrele didactice sunt observatori direcți ai beneficiilor activităților extrașcolare pentru învățare. Ei sunt cei care se implică în mod direct în organizarea și desfășurarea activităților extrașcolare, dar sunt și cei care pot observa imediat impactul pe care aceste activități îl are la nivelul elevilor. Activitățile extrașcolare tind să aibă la nivelul școlilor un profil bine conturat: se desfășoară cu elevii și cadrele didactice din școală, părinții și reprezentanții comunității fiind categoriile din afara spațiului școlar care participă uneori la aceste acțiuni. Schimburile interșcoli, invitația unor specialiști din diferite domenii, atragerea reprezentanților ONGurilor în activitățile extrașcolare le face cu mult mai atractive și mai profitabile pentru toți cei implicați. Succesul activităților extrașcolare depinde de corelarea unei serii de factori cum ar fi: atractivitatea tematicii abordate, buna coordonare a activităților, implicarea cât mai multor actori ai școlii și comunității cu experiențe relevante pentru activitatea desfășurată. Caracteristicile societății actuale au schimbat radical rolul și importanța școlii.

Până mai ieri singura instanță cu rol educativ la nivel social, școala se confruntă astăzi cu o multitudine de provocări. Una dintre aceste provocări se referă la faptul că oferta școlii trebuie să se diversifice pentru a răspunde nevoilor de cunoaștere ale copiilor, să iasă din formal și formalism. În acest context, activitățile extracurriculare și extrașcolare par a căpăta o importanță din ce în ce mai mare. Studii de specialitate subliniază rolul acestora în planul dezvoltării personale a elevilor, în construirea unui climat școlar prietenos, în creșterea participării la cursuri și în planul socializării. Legislația educațională românească pare a valoriza din ce în ce mai mult aspectul educației de-a lungul întregii vieți și al educației nonformale și, implicit, al activităților extrașcolare. Există o deschidere a școlii românești către acest tip de activități, o nevoie de completare a curriculumului formal cu „altceva, care să lase școala să respire, să iasă din monotonie de zi cu zi” și să îi facă pe elevi să trăiască „bucuria de a învăța”. Problematika educației dobândește în societatea contemporană noi conotații, date mai ales de schimbările fără precedent din toate domeniile vieții sociale.

Astfel, fără a nega importanța educației de tip curricular, devine tot mai evident faptul că educația extracurriculară, adică cea realizată dincolo de procesul de învățământ, își are rolul și locul bine stabilit în formarea personalității tinerilor.

Bibliografie:

Cernea, Maria, "Contribuția activităților extracurriculare la optimizarea procesului de învățământ, în "Învățământul primar" nr. 1 / 2000", Ed. Discipol, București;

Crăciunescu, Nedelea, "Forme de activități extracurriculare desfășurate cu elevii ciclului primar, în "Învățământul primar" nr. 2, 3 / 2000", Ed. Discipol, București;

D. Ionescu, R. Popescu, „Activități extrașcolare în ruralul românesc. Dezvoltarea de competențe cheie la copii și tineri”, Editura Universitară, București 2012;

Ionescu, M., Chiș, V., "Mijloace de învățământ și integrarea acestora în activitățile de instruire și autoinstruire", Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001;

Jinga, Ioan; Istrate, Elena, (1998), "Manual de pedagogie", Ed. ALL, București; Mihaela Jigău- "Curs de formare: Facilitator de învățare permanentă în școală"- Tema 6: "Elaborarea ofertei de activități extrașcolare. Școala altfel: să știi mai multe, să fii mai bun- Resurse pentru lectură și informare" **Nicola, Ioan, (1994)**, Pedagogie, E.D.P., București;

Țiru C. Maria, „Pedagogia activităților extracurriculare” – Suport de curs, "Activitățile extrașcolare", Cluj-Napoca 2007;

Vlăsceanu, Gheorghe, coord., Neculau, Adrian, "Școala la răscruce. Schimbare și continuitate în curriculumul învățământului obligatoriu. Studiu de impact", Editura Polirom, 2002

EXPERIMENTUL DE LABORATOR – METODĂ DIDACTICĂ DE PREDARE – ÎNVĂȚARE – EVALUARE

PROF. RADU MIHAIELA
SCOALA GIMNAZIALĂ CĂLMĂȚUIU DE SUS

Experimentul de laborator este metoda euristică de organizare și realizare a activităților practice pentru: deducerea informațiilor teoretice, concretizarea, verificarea, aprofundarea și consolidarea cunoștințelor și deprinderilor psiho-motorii în perspectiva pregătirii elevilor pentru integrarea socio-profesională. Experimentul de laborator fiind o metodă de dobândire de cunoștințe și de formare de priceperi și deprinderi de muncă intelectuală și practică, permite o intensă activitate a elevilor și o participare deosebit de activă a acestora în procesul instructiv - educativ, are un caracter accentuat aplicativ cu pondere deosebită în formarea deprinderilor practice ale elevilor, având la bază intuiția.

Fizica, fiind o știință experimentală, are la bază experimentul atât ca metodă de investigație științifică, cât și ca metoda de învățare. Conceput în corelație cu principiile didactice moderne, experimentul de laborator urmează treptele ierarhice ale învățării, conducând elevul de la observarea unor fenomene fizice pe baza demonstrației, la observarea fenomenelor prin activitatea proprie (faza formării operațiilor concrete), apoi la verificarea și aplicarea în practică a acestora (faza operațiilor formale), când se cristalizează structura formală a intelectului și, în continuare, la interpretarea fenomenelor observate care corespund cu faza cea mai înaltă din treptele ierarhice ale dezvoltării (faza operațiilor sintetice).

Fazei operaționale concrete îi sunt specifice operațiile concrete. Elevul gândește în raport cu ceea ce a perceput prin senzație directă bazată pe observația reală, directă.

Fazei operaționale formale îi sunt specifice operațiile logice, abstractizările. Gândirea elevului se află în faza de analiză când se pătrunde cu " ochii minții " în sfera " posibilului ".

Fazei operaționale sintetice îi sunt caracteristice stabilirea relațiilor intercauzale, intuirea complexității și interpretarea dialectică a fenomenelor.

Orice experiment de laborator trebuie să implice procesele gândirii concretizate în interpretarea fenomenelor observate, deducerea concluziilor, analiza și comparația datelor experimentale obținute, generalizarea unor cazuri particulare, transferul în alte contexte teoretice, sesizarea interrelațiilor dintre domeniile teoretice și cele aplicative. Apare astfel posibilitatea formării și dezvoltării capacităților de transfer și creativitate, deprinderea cu investigația științifică, crearea condițiilor pentru formarea și dezvoltarea aptitudinilor față de metoda experimentului de laborator, punându-se astfel în evidență cel puțin două funcții distincte ale experimentului de laborator și anume:

- funcția reproductivă, corespunzătoare primei etape în care se formează deprinderi practice de laborator;
- funcția productiv – creativă, corespunzătoare interpretării și analizei rezultatelor experimentale dezvoltate în investigația științifică și concretizate în afectivitatea elevului față de strategia didactică folosită.

Experimentul de laborator se concepe astfel încât activitățile independente să solicite în permanență capacitatea de gândire a elevului.

În învățământ, experimentele se organizează :

- în timpul predării-învățării de noi cunoștințe;
- după terminarea unei teme sau capitol;
- în cadrul cercurilor.

Organizate pentru ușurarea procesului de înțelegere și de însușire de noi cunoștințe experimentele din prima categorie au un rol percepțional și contribuie la formarea unor reprezentări mai corecte și mai complete. .

Experimentele și lucrările de laborator care se organizează după terminarea unei teme sau a unui capitol urmăresc consolidarea cunoștințelor sau evaluarea gradului de însușire a acestora de către elevi. În funcție de scopul urmărit se pot folosi experimente demonstrative, de cercetare și mai ales aplicative. Această categorie, de experimente aplicative, oferă profesorului posibilitatea de a cunoaște concomitent cu gradul de însușire a cunoștințelor și capacitatea elevilor de a aplica în practică principii, legi sau noțiuni învățate în clasă, prezentând totodată avantajul că arată elevilor importanța noțiunilor teoretice la rezolvarea unor cerințe practice și îi face să înțeleagă locul muncii și al laboratorului în cadrul disciplinei studiate ca știință.

Experimentele integrate în lecție vor fi în mod obligatoriu efectuate de profesor înainte de a fi utilizate la clasă, pentru stabilirea condițiilor de lucru optime și asigurarea unor condiții de perfectă siguranță.

În cazul unui experiment nereușit, acesta va fi reluat în cadrul aceleiași lecții sau cel târziu la lecția următoare explicându-se corect cauzele nereușitei.

Experimentele de laborator se desfășoară de regulă după metoda frontală, toți elevii executând în același timp același experiment. Organizarea experimentelor după metoda frontală prezintă pentru profesori o serie de avantaje prin ușurarea conducerii lucrărilor, îndrumarea elevilor, discutarea rezultatelor și formularea concluziilor. Totodată stimulează și elevii în efectuarea corectă a experimentelor, toți urmărind aceleași rezultate.

Foarte bine se pot desfășura lucrările de laborator pe baza fișelor de laborator, întocmite de profesor pentru fiecare elev în parte. Fișele se întocmesc după modelul referatelor sau în alte moduri, putând conține și principalele etape ale lucrării. Experiențele pot fi descrise uneori incomplet, în așa fel încât elevii să fie puși permanent în fața unor probleme pe care trebuie să le rezolve.

Bibliografie

- Birch, A. Psihologia dezvoltării, Ed.Tehnică, București, 2000
Cucoș C., Pedagogie, Editura Polirom, Iași, 2006
Negreș-Dobridor I. și Pânșoară Ion-Ovidiu, Știința învățării, Polirom, 2005
Pătrăuță, Teodor, Didacticometrie-esență, necesitate, proceduri, EDP, București, 2008
Postelnicu Constantin, Fundamentele didacticii școlare, Editura Aramis, 2000
Stan Emil, Teoria și metodologia cercetării, Editura Universității din Ploiești, 2000.

ROLUL INTELIGENȚEI EMOȚIONALE ÎN EDUCAȚIE

PROFESOR DINCĂ SONIA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ “GRIGORE DIMITRIE GHICA”
PERETU, TELEORMAN

Rolul inteligenței emoționale este acela de a ajuta o persoană să facă față mediului său. Pentru a putea să relaționăm cu cei din jurul nostru și pentru a ne putea utiliza la capacitate maximă potențialul cu care am fost înzestrați, avem nevoie de un nivel ridicat de inteligență emoțională.

Emotiile sunt stări afective spontane, de scurtă durată, cu o intensitate variabilă, care se produc inconștient. Ele sunt însoțite întotdeauna de reacții fiziologice în corp (transpirație, tahicardie, gura uscată, nod în gât, senzații de căldură sau frig etc). Emoția face legătura între psihic și somatic. Sunt produse de un anumit stimul din mediu, din exteriorul corpului sau din interiorul corpului sau chiar un stimul imaginar.

Criză – situație dificilă sau periculoasă, cu un pronunțat grad de surprindere, care necesită o atenție semnificativă din partea unei persoane sau a unei organizații și care presupune luarea unei decizii într-o perioadă scurtă de timp.

Specialiștii au identificat patru emoții de baza:

- **Fericirea** – include dragoste, bucurie și pace.
- **Frica** – este o reacție la amenințare și include teroare, anxietate (teamă de o amenințare nespecificată), îngrijorare (teamă de o amenințare specificată) și sentimentul de a fi neputincios sau lipsit de apărare.
- **Tristețea** – este o reacție care intervine în urma unei pierderi și a dezamăgirii și include durerea, depresia și singurătatea.
- **Furia** – este o reacție la amenințarea din interior sau exterior și include iritarea, frustrarea și mânia

În literatura de specialitate nu toți autorii recunosc cele patru emoții de bază. Psihologul american Robert Plutchik în 1980 vorbea **de opt emoții de baza** precum: teama, surpriza, tristețea, dezgustul, furia, anticiparea, bucuria și acceptul. Alți autori precum Woodworth și Schlosberg susțin că emoțiile de bază sunt bucuria, surpriza, tristețea, disprețul și disperarea.

Emoțiile negative sunt mai puternice decât cele pozitive. Frica, de exemplu este emoția primară care se află la baza altor emoții, dar și sentimente. Simțim furie pentru că ne temem, simțim

rușine pentru că ne temem că am fi nepotriviți sau că nu am face față unei situații, simțim tensiune pentru că ne este frica să avem încredere în noi. Chiar și tristețea poate avea la bază tot frica.

Învățând să ne recunoaștem propriile emoții le vom gestiona mai bine și vom înțelege emoțiile celorlalți ceea ce va îmbunătăți relaționarea cu cei din jurul nostru.

Inteligența emoțională este cel mai bun „prezicător” pentru achizițiile viitoare, pentru succes față de inteligența tradițională, cognitivă, dar este și o abilitate transferabilă care permite adaptarea rapidă la schimbările sociale contemporane. Aceasta evidențiază importanța emoțiilor în învățare, în viața de zi cu zi, în armonie cu mediul și cu noi înșine, realizează un echilibru între creierul cu care simțim și creierul cu care gândim. Folosirea inteligentă a emoțiilor este primul pas spre o dezvoltare normală a unui copil și pentru a dezvolta un bun simț al echilibrului ca o resursă importantă a diminuării anxietății, îngrijorării, fricii și a sentimentelor negative. Înțelegerea și managementul emoțiilor echilibrate cu abilitățile sociale pot fi învățate și dezvoltate la orice vârstă, dar cu cât se produce mai devreme, cu atât avantajele vor fi mai mari.

„Limpede nu vezi decât cu inima. Ochii nu pot să pătrundă în taina lucrurilor...”

Micul Prinț, Antoine de Saint-Exupery

INTELIGENȚA EMOȚIONALĂ a fost definită ca "abilitatea de a percepe și exprima emoții, de a asimila emoții în gândire, de a înțelege și judeca cu ajutorul emoțiilor și de a regla emoțiile proprii și ale altora." (Mayer, Cobb, 2000)

Există studii care atestă faptul că unii copii devin adulți mai bine realizați din punct de vedere profesional și al relațiilor sociale. Iar pe de altă parte, alți copii cu un bagaj educațional performant, competent și rezultate școlare foarte bune nu reușesc să aibă prieteni, nu sunt mulțumiți de carierele lor, de viața personală și suferă de depresii, sunt nefericiți. Ceea ce face diferența este un anumit nivel de dezvoltare al abilităților sociale și emoționale, ceea ce specialiștii au denumit **intelența emoțională**.

John D. Mayer și Peter Salovey dezvoltă o metodă științifică de măsurare a diferențelor dintre abilitățile oamenilor în domeniul emoțiilor, prin două teste de măsurare pentru ceea ce ei **numeau "intelența emoțională"**. Ei au descoperit că unii dintre noi, obțin scoruri mai bune decât alții la identificarea propriilor sentimente, recunoașterea emoțiilor celorlalți și rezolvarea problemelor. **Consideră inteligența emoțională o categorie a inteligenței sociale care implică abilitatea de a monitoriza propriile emoții și sentimente pentru a gândi și acționa eficient.**

Modelul propus de ei cuprinde 4 arii ale inteligenței emoționale:

I. Identificarea emoțiilor. Abilitatea de a recunoaște propriile emoții, sentimente dar și pe ale celor din jurul nostru, precum și identificarea lor în diferite persoane, obiecte, artă, povești, muzică sau alți stimuli.

II. Utilitatea emoțiilor. Abilitatea de a genera, folosi și simți o emoție ca cea necesară în comunicarea sentimentelor sau angajarea ei în alte procese cognitive (gândire, decizii). Implică abilitatea de a pune în relație emoțiile cu alte senzații mentale, de exemplu gust și culoare (angajarea în cariera artistică) și folosirea emoțiilor în rezolvarea de probleme.

III. Înțelegerea emoțiilor. Abilitatea de a înțelege informațiile despre emoții, de a înțelege "combinatorica" emoțiilor, progresul din "tranzacțiile" interpersonale. Implică rezolvarea problemelor emoționale prin cunoașterea emoțiilor asemănătoare sau diferite, dar mai ales prin ceea ce acestea transmit sau semnifică.

IV. Managementul emoțiilor. Abilitatea de a avea deschidere față de sentimente și de a le adapta propriei persoane și emoțiilor celorlalți pentru promovarea creșterii și dezvoltării personale. Implică înțelegerea consecințelor comportamentelor sociale asupra emoțiilor și reglarea emoțiilor în funcție de nevoile personale și ale celorlalți.

Un lucru important în viața fiecăruia dintre noi este felul în care reușim să stabilim relații optime interpersonale. În funcție de calitatea acestora vom obține un anumit nivel de satisfacție, împlinire și echilibru. **Dezvoltarea acestor competențe se face treptat în funcție de etapa de vârstă a copilului și asigură succesul copiilor în viață și la școală.**

Faptul că suntem într-o experiență nouă, nedorită, neașteptată, plină de frică, furie, neputință și anxietate, nu mai este o noutate pentru nimeni. Iată cum, dintr-o dată, suntem puși față în față cu vulnerabilitățile și fricile noastre, suntem scoși cu forța din zona de confort, fără să fim pregătiți, din cauza acestui virus Covid 19. Nu știm ce resurse avem la îndemână pentru a face față provocării, iar noi suntem blocați într-o minte care nu știe ce este corect să facă pentru a scăpa cu bine.

Însă, din fericire, avem o posibilitate uriașă pe care o avem la îndemână, **aceea de a ne folosi propria minte pentru a ne crea echilibrul emoțional, resursă esențială pentru a depăși cu bine acest moment.**

Consider că este important să reușim la nivel mental să ne centram cât putem de mult pe prezent și pe viitorul pe termen scurt, să înțelegem că nimeni nu poate să știe cu precizie ce se va întâmpla pe termen lung, iar cum vom rezolva situația apărută vom vedea în momentul în care avem lucruri concrete și specifice.

Cu cât ne axăm mai mult pe momentul prezent, sentimentul că suntem în controlul vieții noastre este mai bine simțit și atunci anxietatea și neliniștea sunt ținute la distanță. Psihologic, de asemenea putem controla ce ține de noi și de acțiunile pe care le putem face concret, pe care ni le putem asuma și aduc o stare de bine.

Odată cu schimbarea contextului nostru extern de viață este absolut necesar **să avem o perioadă de adaptare la noile condiții**, în măsura în care asaltul mediatic cu tot negativismul său ne ridică serioase probleme de calitate a vieții. Este un lucru bun să fii informat, dar când devii mult prea informat, pe același subiect prezentat din ce în ce mai periculos, mintea ta percepe acest lucru ca un pericol iminent, în fața căruia nu se poate apăra.

Situațiile de criză sunt stresante prin ele însele, deoarece apar pe neașteptate și administrarea lor este dificilă, cu incertitudini referitor la pierderi și perioada de timp de rezolvare. Reacția exagerată la situația de criză poate duce la luarea și implementarea unor decizii pripite, crearea unui stres adițional celor din familia în care funcționăm, utilizarea precară sau renunțarea la resursele disponibile, mergând până la situația de epuizare psihică sau chiar îmbolnăvire.

Stresul reprezintă o componentă normală a vieții noastre, fără stres nu putem exista. Stresul înseamnă reacția noastră la ceea ce se întâmplă în contextul în care existăm și funcționăm. Stimulii externi acționează asupra organelor noastre de simț, determină apariția de senzații, sentimente, gânduri, emoții și comportamente.

Să ținem cont că stresul este reacția noastră la factorii contextuali și din acest punct de vedere, **noi suntem responsabili de răspuns și capabili de a-l modela și aplica.**

De aceea este important să definim cei 3 piloni esențiali ai echilibrului emoțional:

1. Centrarea pe ceea ce pot controla în momentul prezent (scăderea factorilor stresori și creșterea ponderii celor care mă liniștesc)

exemple:

- Aleg să mă informez asupra situației o dată sau de două ori pe zi, din surse de încredere;
- Fac activități cu cei dragi care îmi fac plăcere;
- Mă uit la filme documentare;
- Fac planuri de viitor;
- Comunic cu persoane optimiste, care îmi dau încredere.

2. Planificarea și organizarea fiecărei zile

exemple:

- Avem agenda familiei cu activități haioase, la care râdem și glumim;
- Ore de masă;
- Pauze de conectare pozitivă;
- Socializare, chiar dacă doar virtual uneori, cu persoane din afara familiei;
- Sărbătorirea micilor victorii zilnice.

3. Concentrarea pe continuarea proiectelor personale care îmi aduc validare, motivație pentru a merge mai departe cu încredere

exemple:

- Fiecare are nevoie și de timp personal, chiar atunci când suntem în familie;
- Monitorizarea micilor progrese realizate;
- Ținerea unui jurnal de acțiuni pozitive;
- Crearea de emoții pozitive;
- Trimiterea unui gând bun cuiva, în fiecare zi.

Evenimentele care se petrec în viața noastră sunt neutre. Felul în care suntem pregătiți să le facem față le transformă în experiențe din care ieșim mai puternici sau rămânem în rolul de victimă neputincioasă.

Când mintea noastră are planuri de viitor și ne canalizăm resursele pe care le avem, devenim mult mai puternici și mai puțin vulnerabili la ce ni se întâmplă în prezentul imediat. Reușim mult mai ușor să ne centram pe o soluție și sentimentul de neputință se diminuează foarte mult.

În astfel de momente e instructiv să analizăm ce au făcut alții, înaintea noastră, care au traversat cu succes crize existențiale și mai mari. Cum au devenit ei rezilienți, adică nu numai capabili să absoarbă șocul crizei, dar să își revină și să se dezvolte; cum au traversat abisul? Sintetizez aici câteva dintre răspunsurile pe care cercetările interdisciplinare, din ultimii ani, asupra rezilienței, ni le oferă:

- Autodisciplina;
- Cultivarea emoțiilor pozitive;
- Dezvoltarea caracterului;
- Perseverența în proiectele personale;
- Solidaritatea .

Toate lucrurile prezentate mai sus țin de responsabilitatea noastră personală, nu de deciziile sau acțiunile autorităților.

Bibliografie:

- 1.<https://www.google.ro/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fpsihosensus.eu%2Fgestionarea-emoțiilor-inteligenta>
2. <https://www.edupedu.ro/mircea-miclea-arta-de-a-trai-in-vremuri-de-criza/>
- 3.<http://www.lapsiholog.com/dezvoltarea-competentelor-emotionale-si-sociale-la-copii.html>

EDUCAȚIA NONFORMALĂ – CARACTERISTICI, PRINCIPII, FORME DE REALIZARE

**Profesor Rădoi Magda Adriana
Școala Gimnazială „Grigore Dimitrie Ghica”, Peretu**

Schimbările socioeconomice au depășit întotdeauna puterea de adaptare a sistemelor de învățământ la noile valori de pe piața muncii și, prin urmare, la noile nevoi de pregătire a tinerilor. Cum un sistem de învățământ nu se poate schimba de la o zi la alta, dată fiind natura statică și cumulativă a acestuia, modurile alternative de învățare au început să fie cunoscute sub denumirea de educație nonformală în jurul anilor 1950. Educația nonformală reprezintă activitățile educaționale organizate în afara sistemului formal și are obiective de învățare specifice.

Argumentarea importanței educației nonformale în contextul educațional general al educației este realizată de J.Fordham, care adaugă educației nonformale perspectiva economică, dincolo de orice aspecte ce țin de școală, ca și instituție. Astfel este adusă în prim-plan nevoia corelării educației cu piața muncii și dificultatea adaptării sistemului formal de educație la schimbările socioeconomice. Un rol important revine altor tipuri de învățare, cu accent pe educația nonformală. Tot J.Fordham susține importanța implicării directe a grupului țintă (a celor care învață) în planificarea și organizarea conținuturilor curriculare, pe baza principiului „de jos în sus” (en. bottom up) într-un context social dat și asupra căruia aceștia pot exercita ulterior influență și pot genera schimbarea. Autorul evidențiază faptul că, în cazul educației nonformale, organizarea și planificarea învățării ar trebui asumate chiar de către cursanți; ca atare, este nevoie de o abordare „de jos în sus”, care să le dea acestora posibilitatea de a înțelege sau, de ce nu, de a schimba structurile sociale din jur.

Principiul participativ, care stă la baza filosofiei nonformalului, trebuie înțeles ca o participare la propria formare și la viața comunității / a societății. Dacă în cazul educației formale, curriculumul este impus, în cazul educației nonformale acesta ar trebui negociat de grupul de cursanți, astfel încât să răspundă cât mai bine nevoilor acestora.

La mijlocul anilor '70 cel mai cunoscut concept al educației nonformale a fost formulat de Ph. Coombs, C. Prosser și M. Ahmed. Fie că se desfășoară separat sau ca un element important al unei activități mai largi, acest concept vizează orice activitate educațională organizată în afara sistemului formal existent ce ține de educația nonformală, este menită să răspundă nevoilor educaționale ale unui anumit grup și urmărește obiective de învățare clare.

Prin anii '90, UNESCO definea educația nonformală ca fiind constituită din „orice activități educaționale organizate și susținute care nu corespund exact a ceea ce numim educație formală. Aceasta poate fi realizată în cadrul sau în afara instituțiilor de educație și se adresează persoanelor de toate vârstele. Educația nonformală nu urmează un sistem ierarhizat și poate diferi ca durată, fără a implica în mod obligatoriu certificarea rezultatelor învățării”.

În ultimul timp, educația nonformală este asociată conceptului de învățare pe tot parcursul vieții. Aceasta accentuează importanța educației, care are loc dincolo de cadrul formal al sistemului de învățământ, fie în alte spații decât cele ale școlii, fie prin activități care nu fac obiectul curriculumului școlar, dar care răspund nevoilor și intereselor de cunoaștere și de dezvoltare ale unui grup.

Valorizarea educației nonformale apare ca urmare a faptului că sistemul educațional formal se adaptează într-un ritm prea lent la schimbările socioeconomice și culturale ale lumii în care trăim. De aceea, sunt întrevăzute și alte posibilități de a-i pregăti pe copii să răspundă adecvat la schimbările societății. Aceste ocazii de învățare pot proveni nu doar din învățământul formal, ci și din domeniul mai larg al societății sau din anumite sectoare ale acesteia.

Așadar, educația nonformală a fost definită drept „orice activitate educațională, desfășurată de obicei în afara școlii tradiționale, al cărei conținut este adaptat nevoilor individului și situațiilor speciale, în scopul maximizării învățării și cunoașterii, și al minimalizării problemelor cu care se confruntă acesta în sistemul formal: stresul notării în catalog, disciplina impusă, efectuarea temelor etc”.

Conceptual, acest tip de educație cuprinde ansamblul activităților și acțiunilor care se desfășoară într-un cadru instituționalizat, în mod organizat, dar în afara sistemului școlar, constituindu-se ca o punte între cunoștințele asimilate la lecții și informațiile acumulate informal.

Educația nonformală este diferită față de educația formală, atât prin conținut cât și prin formele de realizare. Conținutul educației nonformale este organizat pe arii de interes (și nu pe ani de studiu sau discipline), iar formele sunt foarte diverse ca durată, modalitate de organizare sau predare, caracterizate prin:

- ✓ răspunderea concretă la cerințele fixate;
- ✓ permiterea momentelor de abstractizare, prin extragerea de cunoștințe din viața practică;
- ✓ scoaterea din educație a funcției de predare, lăsând loc funcției de învățare.

Din această perspectivă evidențiem următoarele caracteristici ale educației nonformale:

- este complementară educației formale;
- este centrată pe beneficiar și pe nevoile reale de învățare, facilitând identificarea acestora pentru o mai bună adaptare a procesului de învățare;
- este ajustată comunității, grupului și/ sau individului și presupune o studiere în ritm propriu;
- este structurată și organizată, are atașate obiective clare de învățare și presupune un management eficient al resurselor;
- reprezintă un proces de studiere, care poate fi încadrat într-un curriculum, conduce la obținerea rezultatelor într-o perioadă determinată de timp (de cele mai multe ori mai scurtă decât în cazul educației formale), conținuturile putând fi ușor înnoite sau îmbunătățite;
- presupune extinderea cadrului de învățare, diversificarea și flexibilizarea spațiului și timpului de studiu;
- se bazează pe multe metode active/ interactive și diversificate de învățare;
- studierea în context nonformal permite acumularea de noi cunoștințe, abilități, atitudini;
- susține dezvoltarea personală a indivizilor/ grupurilor;
- reprezintă în primul rând învățarea prin noi experiențe și permite valorificarea celor anterioare;
- poate să conducă la recunoașterea competențelor dobândite;
- presupune un proces de reflecție;
- este flexibilă, în dependență de maniera în care sunt organizate activitățile sau alese metodele

La nivel european au fost evidențiate următoarele principii ale educației nonformale:

- principiul protejării persoanelor, ce doresc o creștere în comerț, agricultură, industrie, etc;
- principiul susținerii populației pentru utilizarea mai rațională a resurselor naturale și personale;
- principiul creșterii profesionale sau schimbarea activității profesionale;

➤ principiul raționalizării timpului liber și a educației pentru sănătate .

Toate aceste principii pot constitui o cultură minoră, în cazul în care educația nonformală nu este în corelație cu educația formală, și nu se bazează pe aceasta din urmă.

Evaluarea educației nonformale este observată prin diferite activități ca: cercuri specializate, olimpiade școlare, concursuri, care sunt organizate de instituțiile școlare, organizații ale tineretului, organizații ale părinților, etc. Tot în cadrul educației nonformale, sunt incluse emisiunile radio și televizate, ce sunt create anume pentru elevi și au un nivel ridicat de informare. Același tip de educație îl au ziarele și revistele școlare, la elaborarea cărora participă elevii, coordonați de profesori. Aceste activități, la fel ca și în cazul educației formale, sunt coordonate de profesori de specialitate, dar care în unele situații au un rol secundar, de moderatori sau coordonatori.

În cadrul Institutului de Științe ale Educației a fost elaborată paradigma educației nonformale, în baza căreia a fost emis Curriculumul pentru educația nonformală și extrașcolară. Acesta reprezintă un document reglator în proiectarea activităților educative desfășurate într-un cadru formal – prin activități extracurriculare, și nonformal – în centre și studiouri de creație ale copiilor și elevilor, cluburi, cercuri, grupe pe interese etc.

Curriculumul este un document de referință destinat unui cerc larg de utilizatori: studenți, metodiști și cadre didactice din învățământul de bază, conducători de cercuri și conducători artistici, pedagogi sociali, precum și diriginți de clasă și părinți. Sistematizarea ideilor, conceptelor, caracteristicilor, principiilor educației nonformale ne permite să conchidem că educația nonformală reprezintă o formă a educației de bază și a educației pe tot parcursul vieții. Iar proiectarea la nivelul sistemului de învățământ și promovarea ei va asigura cadrul necesar pentru crearea unui mediu educațional favorabil desfășurării activităților educative, bazate pe cunoaștere, competitivitate și creativitate.

Deci, pentru proiectarea și promovarea educației nonformale, trebuie să:

- ✓ existe un Curriculum al educației nonformale ca bază pentru desfășurarea activităților;
- ✓ existe standarde eficiente de recunoaștere a educației nonformale;
- ✓ se promoveze șanse egale pentru toți copiii, cu referire specială la grupurile sociale dezavantajate, creând condiții egale prin educația nonformală, cu scopul ca acești copii să dezvolte complet potențialul pe care îl au și să se micșoreze diferențele sociale și discriminarea socială;
- ✓ se încurajeze copiii să contribuie la promovarea valorilor, precum cetățenia, drepturile omului, toleranța, dreptatea socială, dialogul între generații, pacea și înțelegerea interculturală.

„MODALITĂȚI DE ATRAGERE ȘI MENTȚINERE A ELEVILOR ÎN PROCESUL EDUCAȚIONAL – ACTIVITĂȚI EXTRACURRICULARE”

**PROF. PETRESCU NICOLETA GABRIELA,
LICEUL TEHNOLOGIC “V. MADGEARU”, ROSIORI DE VEDE**

“Sa nu-i educam pe copiii nostri pentru lumea de azi. Aceasta lume nu va mai exista cand ei vor fi mari si nimic nu ne permite sa stim cum va fi lumea lor. Atunci sa-i invatam sa se adapteze.” (Maria Montessori –” Descoperirea copilului”)

În orice domeniu este necesar să cunoști materialul de prelucrat, astfel încât să poți utiliza uneltele adecvate pentru finalitatea dorită. În domeniul educației, această identificare trebuie făcută

foarte atent, cu atât mai mult cu cât „materialul” este unul uman, prin urmare individual, de cele mai multe ori chiar imprevizibil.

Actualele activități instructiv-educative sunt centrate pe aceasta individualitate a tinerilor, de aici și nevoia de a utiliza metode variate de predare, selectate atent, în funcție de personalitatea și nevoile celor care urmează a fi „prelucrați”. Astfel, în activitatea didactică, este indicat să putem identifica din timp elevii cu un potențial crescut sau scăzut în diferite domenii de activitate.

În fiecare școală se urmează un curriculum unitar; prin curriculum unitar se înțelege rutina cursurilor care are ca finalitate o examinare publică (teste naționale, bacalaureat). Prin urmare, elevii învață mult pentru a avea rezultate bune și a promova. Dar este suficient în ceea ce privește formarea personalității tinerilor, a celor care vor participa activ la cerințele societății actuale? Să presupunem că există un elev care are rezultate foarte bune, dar nu se poate exprima liber, este emotiv; în acest caz, elevul va trebui, pe viitor, să aplice pentru un loc de muncă, să participe la diferite interviuri la care, cel mai probabil, va fi respins. Mai sunt și cazurile elevilor cu un potențial crescut față de învățătură, dar care sunt total dezinteresați de activitățile în aer liber, prin urmare sunt inactivi din punct de vedere fizic. Pe lângă studiu, tinerii trebuie să mai fie și conștienți de lumea exterioară și de ce se întâmplă în jurul lor. Cu alte cuvinte, dezvoltarea individului trebuie să se facă pe cele două planuri: intelectual și fizic.

Examenele și studiile sunt doar o parte care trebuie completată de alte componente pentru a forma o personalitate integrabilă în această societate competitivă. Astfel, complexitatea finalităților educaționale impune îmbinarea activităților curriculare cu cele extracurriculare, iar parteneriatul educațional, ca set de intervenție complementară, apare ca o necesitate.

Activitățile „de după ore” sunt foarte utile pentru majoritatea elevilor, cu atât mai mult cu cât sunt unii dintre ei care nu au cea mai bună viață de familie. În cazul unui astfel de tânăr, activitățile extracurriculare sunt binevenite deoarece îi pot schimba optica asupra vieții și îl pot orienta spre un drum mai bun. Dacă acasă îi lipsește „mentorul”, persoana care să îl ghideze, tânărul va căuta unul afară, așa că este indicat să fie un adult responsabil, un profesor, un îndrumător.

Un alt aspect pozitiv al activităților extracurriculare este faptul că îl fac pe individ mai responsabil, iar această responsabilitate îl pregătește pentru viitor. De asemenea, implicarea în activități extracurriculare ajută individul să întâlnească oameni noi, cu experiențe diferite, îl ajută să-și facă prieteni, să socializeze, acest aspect fiind foarte important în cazul tinerilor care întâmpină dificultăți de comunicare cu semenii lor.

Astfel de activități sunt de o reală importanță cu atât mai mult cu cât trăim într-o lume dominată de mass media, referindu-ne aici la televizor, calculator și internet, care nu fac altceva decât să contribuie la transformarea copiilor noștri în niște persoane incapabile de a se controla comportamental, emoțional.

Activitățile extracurriculare sunt variate, astfel încât tinerii pot fi implicați, în funcție de interesele fiecăruia. Nu este necesar ca elevii să exceleze în aceste activități, atâta timp cât la sfârșit asimilează niște experiențe noi care îi vor ghida mai departe.

Educația extracurriculară (realizată dincolo de procesul de învățământ) își are rolul și locul bine stabilit în formarea personalității copiilor noștri. Educația prin activitățile extracurriculare urmărește identificarea și cultivarea corespondenței optime dintre aptitudini, talente, cultivarea unui stil de viață civilizat, precum și stimularea comportamentului creativ în diferite domenii. Începând de la cea mai fragedă vârstă, copiii acumulează o serie de cunoștințe punându-i în contact direct cu obiectele și fenomenele din natură.

Trebuința de se juca, de a fi mereu în mișcare, este tocmai ceea ce ne permite să împăcăm școala cu viața.

Scopul activităților extrașcolare este dezvoltarea unor aptitudini speciale, antrenarea elevilor în activități cât mai variate și bogate în conținut, cultivarea interesului pentru activități socio-culturale, facilitarea integrării în mediul școlar, oferirea de suport pentru reușita școlară în ansamblul ei, fructificarea talentelor personale și corelarea aptitudinilor cu atitudinile caracteriale. Activitățile extrașcolare se desfășoară într-un cadru informal, ce permite elevilor cu dificultăți de afirmare în mediul școlar să reducă nivelul anxietății și să-și maximizeze potențialul intelectual.

Oricât ar fi de importantă educația curriculară realizată prin procesul de învățământ, ea nu epuizează sfera influențelor formative exercitate asupra copilului. Rămâne cadrul larg al timpului liber al copilului, în care viața capătă alte aspecte decât cele din procesul de învățare școlară. În acest cadru, numeroși alți factori acționează pozitiv.

Exemple de activități extrascolare

Vizitele la muzee, expoziții, monumente și locuri istorice, case memoriale – organizate selectiv – constituie un mijloc de a întui și prețui valorile culturale, folclorice și istorice ale poporului nostru. Ele oferă elevilor prilejul de a observa obiectele și fenomenele în starea lor naturală, procesul de producție în desfășurarea sa, operele de artă originale, momentele legate de trecutul istoric local, național, de viața și activitatea unor personalități de seamă ale științei și culturii universale și naționale, relațiile dintre oameni și rezultatele concrete ale muncii lor, stimulează activitatea de învățare, întregesc și desăvârșesc ceea ce elevii acumulează în cadrul lecțiilor.

Vizionarea emisiunilor muzicale, de teatru de copii, distractive sau sportive, stimulează și orientează copiii spre unele domenii de activitate: muzica, sport, poezie, pictura. Excursiile și taberele școlare contribuie la îmbogățirea cunoștințelor copiilor despre frumusețile țării, la educarea dragostei, respectului pentru frumosul din natură, arta, cultura. Prin excursii, copiii pot cunoaște realizările oamenilor, locurile unde s-au născut, au trăit și au creat opere de artă.

Spectacolele constituie o formă de activitate extracurriculară în școală, prin care copilul face cunoștință cu lumea minunată a artei. Deși această formă de activitate îl pune pe copil în majoritatea cazurilor în rolul de spectator, valoarea ei deosebită rezidă în faptul că ea constituie o sursă inepuizabilă de impresii puternice, precum și în faptul că apelează, permanent, la afectivitatea copilului sau nu, asupra dezvoltării elevilor. Astfel de activități sunt de o reală importanță într-o lume dominată de mass media și ne referim la televizor, calculator și internet, care nu fac altceva decât să contribuie la transformarea copiilor noștri în niște persoane incapabile de a se controla comportamental, emoțional și mai presus de toate slabi dezvoltăți intelectual.

Se știe că începând de la cea mai fragedă vârstă, copiii acumulează o serie de cunoștințe punându-i în contact direct cu obiectele și fenomenele din natură. Activitățile de acest gen au o deosebită influență formativă, au la bază toate formele de acțiuni turistice: plimbări, excursii, tabere. În cadrul activităților organizate în mijlocul naturii, al vieții sociale, copiii se confruntă cu realitatea și percep activ, prin acțiuni directe obiectele, fenomenele, anumite locuri istorice. Fiind axate în principal pe viața în aer liber, în cadrul acțiunilor turistice, elevii își pot forma sentimentul de respect și dragoste față de natură, față de om și realizările sale.

Grija față de timpul liber al copilului, atitudinea de cunoaștere a dorințelor copiilor și de respectare a acestora trebuie să fie dominantele acestui tip de activități. Acestea le oferă destindere, încredere, recreere, voie bună, iar una dintre ei posibilitatea unei afirmări și recunoașterii a aptitudinilor.

Activitatea educativă școlară și extrascolară dezvoltă gândirea critică și stimulează implicarea tinerei generații în actul decizional în contextul respectării drepturilor omului și al asumării responsabilităților sociale, realizându-se, astfel, o simbioză lucrativă între componenta cognitivă și cea comportamentală.

În urma plimbarilor, a excursiilor în natură, copiii pot reda cu mai multă creativitate și sensibilitate, imaginea realității, în cadrul activităților de desen și modelaj, iar materialele pe care le culeg, sunt folosite în activitățile practice, în jocurile de creație. La vârsta școlară, copiii sunt foarte receptivi la tot ce li se arată sau li se spune în legătură cu mediul, fiind dispuși să acționeze în acest sens.

Excursia ajută la dezvoltarea intelectuală și fizică a copilului, la educarea lui cetățenească și patriotică. Ea este cea care îl reconfortează pe copil, îi prilejuiește însușirea unei experiențe sociale importante, dar și îmbogățirea orizontului cultural științific. Prin excursii elevii își suplimentează și consolidează instrucția școlară dobândind însușirea a noi cunoștințe. Excursia reprezintă finalitatea unei activități îndelungate de pregătire a copiilor, îi ajută să înțeleagă excursiile nu numai din perspectiva evadării din atmosfera de muncă de zi cu zi ci și ca un act de ridicare a nivelului cultural.

Serbarile și festivitățile - marchează evenimentele importante din viața școlarului. Din punct de vedere educativ importanța acestor activități constă în dezvoltarea artistică a elevului precum și în atmosfera sărbătorească instalată cu acest prilej. Aceste mici serbări, organizate de către cadrele didactice, le oferă elevilor răsplata primită după muncă, și de asemenea au un rol de motivare, mai puțin semnificativ.

Concursurile școlare - sunt o metodă extrascolară de a stârni interesul elevului pentru diferite arii curriculare având, în același timp, o importanță majoră și în orientarea profesională a elevilor, făcându-le cunoscute toate posibilitățile pe care aceștia le au. Concursuri precum "Cangurul" sau Olimpiadele Școlare pot oferi cea mai bună sursă de motivație, determinând elevii să studieze în profunzime și prin urmare să scoată rezultate mai bune la școală. Același efect îl pot avea concursurile organizate de către cadrele didactice în clasă. Dacă sunt organizate într-o atmosferă plăcută vor stimula spiritul de inițiativă al copilului, îi va oferi ocazia să se integreze în diferite grupuri pentru a duce la bun sfârșit exercitiile și va asimila mult mai ușor toate cunoștințele.

Elevii trebuie să fie îndrumați să dobândească: o gândire independentă, nedeterminată de grup, toleranță față de ideile noi, capacitatea de a descoperi probleme noi și de a găsi modul de rezolvare a lor și posibilitatea de a critica constructiv. Înainte de toate, este însă important ca profesorul însuși să fie creativ.

Activitățile extrașcolare, în general, au cel mai larg caracter interdisciplinar, oferă cele mai eficiente modalități de formare a caracterului copiilor încă din clasele primare, deoarece sunt factorii educativi cei mai apreciați și mai accesibili sufletelor acestora.

Activitățile complementare concretizate în excursii și drumeții, vizite, vizionări de filme sau spectacole imprimă copilului un anumit comportament, o ținută adecvată situației, declanșează anumite sentimente. O mai mare contribuție în dezvoltarea personalității copilului o au activitățile extrașcolare care implică în mod direct copilul prin personalitatea sa și nu prin produsul realizat de acesta. Activitatea în afara clasei și cea extrașcolară trebuie să cuprindă masa de copii.

Activitățile extrașcolare, bine pregătite, sunt atractive la orice vârstă. Ele stârnesc interes, produc bucurie, facilitează acumularea de cunoștințe, chiar dacă necesită un efort suplimentar. Copiilor li se dezvoltă spiritul practic, operațional, manualitatea, dând posibilitatea fiecăruia să se afirme conform naturii sale. Copiii se autodisciplinează, prin faptul că în asemenea activități se supun de bună voie regulilor, asumându-și responsabilități. Dascălul are, prin acest tip de activitate posibilități deosebite să-și cunoască elevii, să-i dirijeze, să le influențeze dezvoltarea, să realizeze mai ușor și mai frumos obiectivul principal - pregătirea copilului pentru viață. Realizarea acestui obiectiv depinde în primul rând de educator, de talentul său, de dragostea sa pentru copii, de modul creator de abordare a temelor, prin punerea în valoare a posibilităților și resurselor de care dispune clasa de elevi.

Activitățile extracurriculare sunt apreciate atât de către copii, cât și de factorii educaționali în măsura în care :

- valorifica și dezvoltă interesele și aptitudinile copiilor;
- organizează într-o manieră plăcută și relaxantă timpul liber al copiilor contribuind la optimizarea procesului de învățământ ;
- formele de organizare sunt din cele mai ingenioase, cu caracter recreativ ;
- copiii au teren liber pentru a-și manifesta în voie spiritul de inițiativă;
- participarea este liber consimțită, neconditionată, constituind un suport puternic pentru o activitate susținută;
- au un efect pozitiv pentru munca desfășurată în grup;
- sunt caracterizate de optimism și umor;
- creează un sentiment de siguranță și încredere tuturor participanților;
- urmăresc largirea și adâncirea influențelor exercitate în procesul de învățământ;
- contribuie la dezvoltarea armonioasă a copiilor.

Activitățile extracurriculare contribuie la gândirea și completarea procesului de învățare, la dezvoltarea înclinațiilor și aptitudinilor școlarilor, la organizarea rațională și plăcută a timpului lor liber. Având un caracter atractiv, copiii participă într-o atmosferă de voie bună și optimism, cu însuflețire și dăruire, la astfel de activități. Potențialul larg al activităților extracurriculare este generator de căutări și soluții variate. Succesul este garantat dacă ai încredere în imaginația, bucuria și în dragostea din sufletul copiilor, dar să îi lași pe ei să te conducă spre acțiuni frumoase și valoroase.

În final, atât activitățile curriculare cât și cele extracurriculare nu trebuie doar să educe pe tineri în spiritul societății actuale, ei trebuie să fie învățați și să se adapteze. Astfel, ei vor fi pregătiți pentru o lume care nu va mai fi „a noastră”, ci va fi „a lor”.

Bibliografie :

- * Cernea, Maria, Contribuția activităților extracurriculare la optimizarea procesului de învățământ, în “ Învățământul primar” nr. 1 / 2000, Ed. Discipol, București;
- * Ionesc, M., Chiș, V., Mijloace de învățământ și integrarea acestora în activitățile de instruire și autoinstruire, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001
- * Vlăsceanu, Gheorghe, coord., Neculau, Adrian, Școala la răscruce. Schimbare și continuitate în curriculumul învățământului obligatoriu. Studiu de impact, Editura Polirom, 2002
- * Crăciunescu, Nedelea, Forme de activități extracurriculare desfășurate cu elevii ciclului primar, în “Învățământul primar” nr. 2, 3 / 2000, Ed. Discipol, București;

GÂNDIREA CRITICĂ ȘI METODELE EI DE APLICARE ÎN CICLUL PRIMAR

**PROFESOR PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR: BĂRBUCEANU ADRIANA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „MIHAI EMINESCU” ROȘIORI DE VEDE**

„Întâmplarea nu ajută decât o minte pregătită”
spunea Pasteur – „căci o minte nepregătită nu vede mâna pe care o întinde întâmplarea “ completeaza Fleming.

Întâmplările acestea presupun : inteligență , imaginație , dorința de “a ști” , spirit creator , flexibilitate , perseverență.

Există mai multe tipuri de gândire . Acestea nu sunt prin ele însele bune sau rele .Ele pot fi valorizate astfel în funcție de context , de situația problemă în care se afla persoana la un moment dat și de felul cum aceasta o depășește (o rezolvă).

Noua orientare a învățământului românesc , urmărește dezvoltarea gândirii critice a elevilor , prin folosirea metodelor și tehnicilor activ – participative : braistormingul , tehnica ciorchinului , metoda mozaic, metoda SINELG , jurnalul cu dubla intrare , cubul , cvintetul, etc.

“ A gândi critic “ înseamnă a emite judecați proprii, a accepta păreri altora , a fi în stare să privești cu simțul răspunderii greșelile tale și să le poți corecta , a primi ajutorul altora și a-l oferi celor care au nevoie de el.

Capacitatea de a gândi critic se dobândește în timp , permițând elevilor să se manifeste spontan, fără îngrădire , ori de câte ori există o situație de învățare. Ei nu trebuie să se simtă stingheri , să le fie teama de reacția celor din jur față de păreri lor , să aibă în -credere în puterea lor de analiză , de reflecție.

De ce este nevoie de gândire critică ?

Poate pentru că noi , dascălii, urmărim să formăm oameni cu putere de decizie , oameni cu simțul răspunderii , oameni cu idei proprii , oameni în adevăratul sens al cuvântului .

Formarea capacității de a gândi creativ și constructiv, eficient și critic presupune realizarea de către elevi a progresului în mai multe planuri prin trecerea :

- de la reacții personale la idei susținute în public cu argumente convingătoare;
- de la respectul față de ideile altora la dobândirea încrederii în sine , în propriile idei bazate pe argumente;
- de la intuitiv la logic ;
- de la o perspectivă , la mai multe perspective în abordarea unei probleme.

Lucrul cu elevii în clasă trebuie astfel realizat încât sa genereze un climat de încredere, care să-i determine să se implice în dezbateri unei idei interesante , în rezolvarea cu succes și eficiență a problemelor.

Elevii trebuie obișnuiți cu investigația temeinică ,cu dezbateri autentice , cu găsirea unor răspunsuri adecvate la problemele cu care se confruntă.

Gândirea critică îi învață pe elevi să –și emiță și să-și susțină propriile idei. Satisfacția noastră, a oamenilor de la catedră, nu constă în a vedea că elevul a reprodus lecția citită , ci în a-i pune în evidență “talentul” de a-și realiza propriului rezumat, propria compunere.

Elevul nu trebuie să fie o mașină de memorat , ci trebuie să fie creator. Avem obligația de a asigura atmosferă propice declanșării valului de idei personale , de a le da elevilor senzația că ei sunt adevărații descoperitori ai “noului”.

Indiferent de dezvoltarea intelectuală sau de vârstă, pot contribui la elucidarea situației necunoscute , spunându-și părerile . Ei trebuie învățați să asculte și să accepte părerile celorlalți. Este necesar să se înțeleagă că în cadrul dezbaterilor , al schimbului de opinii , nu se critică omul, ci ideea.

Trebuie să se expună acordul sau dezaprobarea , indiferent de relațiile existente (de simpatie sau antipatie) între participanții la situația de învățare .

Pentru aceasta este nevoie de un demers didactic adecvat , care constă în parcurgerea a trei etape , aflate în interdependență : Evocarea (E) , Realizarea sensului (R) , Reflecția (R).

Evocarea face apel la cunoștințele însușite de către elevi despre o temă sau un anumit subiect. Astfel ,se va putea face legătura între ceea ce se știe și ce se va preda .

Corelarea informațiilor știute cu cele noi , asigură trăinicia celor din urmă .

Realizarea sensului : asigură înțelegerea sensului noilor informații și a semnificației acestora

Este cunoscut faptul că ce este înțeles este învățat mai ușor .

Aceasta este etapa întrebărilor învățător – elev , elev – învățător , elev- elev . Natura și modul de formulare a întrebărilor facilitează și potențează înțelegerea și duc la formarea și dezvoltarea simțului critic .

Sanders (1969) propune o taxonomie a interogarii , care cuprinde mai multe tipuri de întrebări dispuse ierarhic (asemănător taxonomiei lui Bloom).

1. Întrebări ce vizează nivelul literal al unui conținut. Transpunerea mintală și trăirea experienței este un proces activ și creativ , care îl angajează pe elev stimulându-i gândirea.
2. Întrebări interpretative. Sunt întrebări care solicită elevii să descopere conexiunile dintre fapte, evenimente, idei. Acest tip de întrebări stimulează gândirea speculativă, critică, favorizând înțelegerea superioară .
3. Întrebări aplicative . Sunt întrebări care oferă elevilor ocazia de a rezolva probleme, întâlnite în experiența lor de învățare, într-un anumit context.
4. Întrebări analitice.
5. Întrebări sintetice.
6. Întrebări de transpunere.
7. Întrebări de evaluare.

În măsura în care , învățătorul , în activitatea de predare învățare solicită gândirea elevilor prin punerea unor întrebări care se apropie tot mai mult de cele evaluative , el demonstrează că pune preț pe dezvoltarea gândirii critice .

Elevii învață treptat că , pentru a dobândi valoare , cunoștințele însușite trebuie supuse unei analize critice bazate pe interogare , pe punerea de întrebări adecvate , stimulative , care să conducă la găsirea unor soluții pe măsura acestora.

Reflexia – a treia etapă a cadrului pentru dezvoltarea gândirii critice.

Ea integrează noile cunoștințe în sistemul celor vechi , asigurând legătura între ele și dând posibilitatea expunerii libere a “noului” aflat. Aceasta etapă îi ajută pe elevi să pătrundă în esența faptelor și ne dă o imagine clară asupra reușitei totale , parțiale sau a eșecului activității desfășurate în clasă .

Pentru desfășurarea unei activități didactice eficiente , metodele dețin rolul esențial. Fără a menține o clasificare artificială între clasic /tradițional și modern/actual , trebuie spus că tendința actuală este de a transforma și optimiza metodele de învățământ în sensul sporirii eficienței lor educaționale . Metodele bazate pe acțiunea elevilor (exercițiul , munca cu manualul , testul scris , conversația , cooperarea , discuțiile) ca și cele bazate pe gândire și limbaj interior (lectura , scrierea/elaborarea unor eseuri, compoziții) se dovedesc a fi cele mai eficiente . Pe aceasta linie se înscriu și metodele și tehnicile de predare- învățare cu scopul dezvoltării gândirii critice .

Bibliografie :

1. Dumitru Ion Alexandru – “Dezvoltarea gândirii critice și învățarea eficientă “ Editura de Vest, Timișoara, 2000
2. Cucos Constantin –“ Pedagogie “, Editura Polirom , Iași , 2000

INTERNETUL IN SISTEMU EDUCAȚIONAL

PROF. BRIA DANIELA GEORGETA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „MIHAI EMINESCU” ROȘIORI DE VEDE

Prioritățile tinerilor din era Internetului sunt altele decât cele ale generațiilor anterioare. În societatea numită atât de sugestiv, „informațională”, ei citesc mai mult pentru „a se informa” și mai puțin „de plăcere”. Accesul la fluxul continuu de informații care circulă prin Internet, a dus la scăderea numărului de cititori de carte, paginile acestei rețele globale cuprinzând o cantitate nelimitată de informație comparativ cu paginile cărților. În relația cu biblioteca se observă că lectura documentară câștigă teren în fața lecturii de plăcere. Adaptarea la noutăți a bibliotecilor, dotarea sălilor de lectură cu computere conectate la Internet determină un aflus de utilizatori, dar mulți sunt atrași mai ales de posibilitatea documentării bazate pe surse Internet.

Am constatat de-a lungul timpului că elevii asimilează mai puține deprinderi de lectură și de utilizare a mijloacelor de informare; au o reacție de respingere când se confruntă cu bibliografia obligatorie și preferă să descarce de pe Internet referate gata întocmite. Plecând de la observațiile acumulate, am efectuat un sondaj printre elevii școlii, în scopul unei mai bune cunoașteri a realităților specifice acestui segment de populație școlară, urmărind analiza nivelului de interes și a motivației pentru lectură, a măsurii în care se informează.

Concluziile conturate, în urma analizării răspunsurilor, sunt unele surprinzătoare, altele previzibile; diferențe semnificative de atitudine față de lectură și informare apar deja între clasele din ciclul primar și cele din ciclul gimnazial. Interesul scăzut pentru lectură nu se datorează necunoașterii *beneficiilor pe care le aduce lectura*. Nici măcar un elev nu a afirmat că lectura nu e importantă. Totuși, procentul celor care intră într-o librărie, al celor care își cumpără cărți și al celor care au o bibliotecă personală este mic.

Cartea tinde să fie înlocuită de computer, iar interesul pentru lectură se deplasează în zona informării și comunicării. Cum ar putea concura cu informația oferită de Internet, în ciuda

dezavantajelor acestuia, informația conținută în cărțile bibliotecilor, cu posibilitățile ei reduse de accesare și de actualizare? Cum poate un cititor să descopere în cărți, la fel de rapid și eficient, informația de care are nevoie? Ce eforturi ar trebui să depună un cadru didactic CU biblioteca din sala de clasă sau un bibliotecar școlar pentru a organiza eficient informațiile despre cărți sau conținute în propriile cărți?

Dacă pentru lectura în scop documentar există interes, problematic fiind doar accesul rapid și eficient, nu același lucru se poate afirma despre lectura de plăcere, cea care se adresează sensibilității umane. Cum pot fi motivați copiii care nu au fost ajutați de părinți la momentul potrivit să îndrăgească lectura și nici n-au deprins în școala generală obișnuința de a citi? Dezvoltarea gustului pentru lectură presupune crearea unor situații care să-i stimuleze pe elevi. Foarte utile sunt manifestările și activitățile care trezesc curiozitatea sau care provoacă emoții artistice. Biblioteca clasei – proiect susținut în școala noastră - este chemată să descopere noi căi de atragere a potențialilor cititori.

Accesul eficient la informație depinde de mijloacele de informare oferite utilizatorului. Modul de accesare a informației trebuie schimbat radical. Urmărind atragerea unui număr mai mare de cititori, ne-am hotărât să „dirijăm” cu forțe proprii acești „dușmani declarați” ai lecturii (computerul și internetul), să lucreze în sprijinul organizării informațiilor despre cărțile aflate în biblioteca noastră. Așa a apărut *catalogul online* care permite obținerea de date despre cărțile existente, deocamdată prin căutări după anumite criterii (titlu, autor, editură și altele), urmând să fie perfecționat. Informațiile sunt furnizate precis, rapid și simultan unui număr practic nelimitat de cititori. Rezultatul căutărilor poate fi tipărit, constituind bibliografie pentru cititorul interesat de subiectul respectiv.

Catalogul online oferă elevilor posibilitatea unor cercetări, studii atractive, nelegate de obligațiile sau programele școlare, duse la îndeplinire tocmai cu ajutorul instrumentelor atât de îndrăgite de ei. Elevii consideră că este o activitate plăcută pentru că implică Internetul, dar, în același timp, este o inițiere neforțată în tehnici de documentare, efectuată la inițiativa elevului, oricând și de oriunde dorește.

Pregătirea elevilor pentru participarea la diferite concursuri, s-a transformat într-o adevărată cercetare efectuată în bibliotecă, o inițiere în tehnici de documentare. Satisfacția oferită de câștigarea premiilor a fost și ea mare.

Biblioteca a fost locul în care s-au pregătit elevii participanți la concursuri, prilej de activare a unor veritabile cercuri de lectură ad-hoc, neformale, în care au fost antrenate și cadre didactice. Elevii au fost încântați să asiste la discuții cu care nu erau obișnuiți. Și cu alte ocazii s-au desfășurat aceste „mese rotunde” pe diverse teme (cea mai recentă despre Mihai Eminescu), în special filosofice și tehnice, informatice. Din toate acestea elevii au ieșit mai îmbogățiți sufletește, cu dorința de a ști mai mult.

Sunt apreciate dezbaterile neconvenționale, în cadrul unui grup de elevi (clasă), despre cărți citite la un moment dat. Impresiile despre lecturile alese de elevi sau recomandate de bibliotecar și împărtășite celorlalți, stârnesc interesul reciproc și diferențiat al componentilor grupului pentru citirea anumitor cărți. Fiecare cititor din grup își expune pe scurt părerea în fața celorlalți, exprimând ceea ce i-a plăcut mai mult. Sub influența celor auzite ei vor face schimb de cărți (tot prin intermediul bibliotecii). Activitatea se finalizează cu o listă a preferințelor elevilor, pe domenii de interes. Manifestările culturale, unele cu caracter competitiv, organizate în școli, uneori în parteneriate cu alte instituții, întâlnirile cu scriitori, frecventarea teatrului și a operei promovează în special lectura artistică. Recitățile, interpretarea artistică a unor texte literare, citirea unor pasaje din cărți, sunt îmbinate cu diverse alte forme artistice de manifestare prin fotografii, imagini video, pictură, muzică, dansuri. Ele antrenează elevii talentați și pasionați de literatură, de artă în general, dar atrag atenția și celorlalți care apreciază atmosfera și, cel puțin din curiozitate, vor deschide cărțile despre care tocmai au aflat și le-au trezit o emoție artistică.

Desigur, nu există rețete pentru stimularea lecturii, dar important este ca „biblioteca clasei” să găsească noi strategii pentru promovarea culturii individuale prin lectură, să ofere elevilor lecturile fundamentale, să-i ajute să selecteze ceea ce este valoros.

ROLUL ACTIVITĂȚILOR EXTRACURRICULARE ÎN DEZVOLTAREA PERSONALITĂȚII ELEVILOR

Prof. Inv. Primar, CĂLCÎEA RALUCA

Argument

Educația reprezintă un fenomen social fundamental apărut odată cu societatea umană și este specific fiecărei organizări sociale, îndeplinind funcțiile de informare și de formare a omului din punct de vedere intelectual, moral, artistic, fizic.

Asupra individului se exercită o multitudine de acțiuni și influențe educaționale de-a lungul vieții. Specialiștii le-au sistematizat în trei tipuri de realizare a pregătirii pentru viață: educația formală (școlară), nonformală (extrașcolară), informală (cunoștințele pe care individual le preia zi de zi: în familie, cu prietenii, pe stradă, în mass-media).

Educația nonformală își are începuturile încă din timpul fondării educației și conține majoritatea influențelor educative care au loc în afara clasei, fiind activități extrașcolare sau activități opționale. Are un caracter mai puțin formal, dar cu același rezultat formativ. Acțiunile educative plasate în cadrul acestui tip de educație sunt flexibile și vin în întâmpinarea diferitelor interese, în mod particular pentru fiecare persoană.

În societatea contemporană, problematica educației dobândește noi conotații, provocate de schimbările care se produc în toate domeniile vieții sociale. Educația depășește limitele exigențelor și valorilor naționale și tinde spre universalitate, spre patrimoniul valoric comun al umanității. Din acest motiv, un curriculum unitar nu mai poate răspunde singur diversității umane, iar dezideratul educației permanente tinde să devină o realitate de necontestat.

Pedagogia modernă urmărește depășirea vechii concepții educaționale care era centrată pe achiziționarea de către elev a unui volum mare de informații. Această concepție presupunea verbalism, enciclopedism, ineficiente în planul integrării profesionale și sociale. Accentul este pus acum pe aplicarea practică, al cărei rol este de a consolida informațiile, de a forma deprinderile, de a dezvolta motivația pentru învățare și activitățile productive.

Procesul educațional presupune și forme de muncă didactică complementară activităților obligatorii. Oricât de importantă ar fi educația curriculară realizată prin procesul de învățământ, ea nu epuizează sfera influențelor formative exercitate asupra copilului.

Educația extracurriculară este realizată dincolo de procesul de învățământ și își are rolul și locul bine stabilit în formarea personalității tinerilor. Activitățile extrașcolare constituie modalitatea neinstituționalizată de realizare a educației.

Prin activitățile extracurriculare, educația urmărește identificarea și cultivarea corespondenței optime dintre aptitudini, talente, cultivare a unui stil de viață civilizat, precum și stimularea comportamentului creativ în diferite domenii.

Activitățile extrașcolare contribuie la gândirea și completarea procesului de învățare, la dezvoltarea înclinațiilor și aptitudinilor elevilor, la organizarea rațională și plăcută a timpului lor liber.

Având un caracter atractiv, copiii participă într-o atmosferă relaxantă, cu însuflețire și dăruire, la astfel de activități.

Scopul activităților extracurriculare este dezvoltarea unor aptitudini speciale, antrenarea elevilor în proiecte cât mai variate și bogate în conținut, cultivarea interesului pentru activități socio-culturale, facilitarea integrării în mediul școlar, fructificarea talentelor personale și corelarea aptitudinilor cu atitudini caracteriale. Activitățile extrașcolare se desfășoară într-un cadru informal, ce permite elevilor cu dificultăți de afirmare în mediul școlar să reducă nivelul anxietății și să-și maximizeze potențialul intelectual.

Activitățile extracurriculare au menirea de a valorifica timpul liber al elevilor într-un mod plăcut și util și de a-l transforma într-o sursă educațională. Este necesar ca în activitățile extracurriculare obiectivele instructiv-educative să primeze, dar trebuie să fie integrate în mod echilibrat și momente recreative.

Stimularea personalității elevilor prin activitățile extracurriculare

Activitățile extrașcolare, în general, au cel mai larg caracter interdisciplinar, oferă cele mai eficiente modalități de formare a caracterului copiilor încă din clasele primare, deoarece sunt factorii educativi cei mai apreciați și mai accesibili sufletelor acestora.

Activitățile complementare concretizate în excursii și drumeții, vizite, vizionări de filme sau spectacole imprimă copilului un anumit comportament, o ținută adecvată situației, declanșează anumite sentimente. O mai mare contribuție în dezvoltarea personalității copilului o au activitățile extrașcolare care implică în mod direct copilul prin personalitatea sa și nu prin produsul realizat de acesta.

Se știe că încă de la cea mai fragedă vârstă, copiii acumulează o serie de cunoștințe dacă sunt puși în contact direct cu obiectele și fenomenele din natură.

Copiii au nevoie de acțiuni care să le lărgescă lumea lor spirituală, să le îndeplinească setea de cunoaștere, să le ofere prilejuri de a se emoționa puternic, de a fi în stare să iscodească singuri pentru a-și forma convingeri durabile.

Participarea efectivă și totală în activitate angajează atât elevii timizi cât și pe cei slabi, îi temperează pe cei impulsivi, stimulează curentul de influențe reciproce, dezvoltă spiritul de cooperare, contribuie la formarea colectivului de elevi.

Elevii se autodisciplinează, prin faptul că în asemenea activități se supun de bună voie regulilor, asumându-și responsabilități.

Cadrul didactic are, prin acest tip de activitate posibilități deosebite să-și cunoască elevii, să-i dirijeze, să le influențeze dezvoltarea, să realizeze mai plăcut și mai temeinic obiectivul principal al școlii și al învățământului primar - pregătirea copilului pentru viață.

Realizarea acestor obiective depinde în primul rând de cadrul didactic, de talentul său, de dragostea sa pentru copii, de modul creator de abordare a temelor, prin punerea în valoare a posibilităților și resurselor de care dispune clasa de elevi.

Activități extracurriculare

1. Serbările și festivitățile

Serbările școlare au un caracter stimulator atât pentru micii artiști, cât și pentru părinții lor. Punerea serbărilor în scenă aduc satisfacții atât "artiștilor", cât și "spectatorilor", elevi și părinți, contribuind la socializarea copiilor de la o vârstă fragedă.

Acest tip de activități extrașcolare marchează evenimentele importante din viața școlarului. Importanța acestor activități constă în cultivarea înclinațiilor artistice ale elevului, precum și în atmosfera festivă creată cu acest prilej.

Perioada de pregătire a serbării, dorința sinceră de succes, sudează colectivul, impulsionează în mod favorabil, cultivă capacitățile de comunicare și înclinațiile artistice ale elevilor, atenția, memoria, gustul pentru frumos.

Prin conținutul bogat și diversificat al programului pe care îl cuprinde, serbarea școlară valorifică varietatea intereselor și gusturilor școlarilor.

Ea evaluează talentul, munca și priceperea colectivului clasei și transformă în plăcere și satisfacție străduințele colectivului și ale fiecărui elev în parte.

Este important ca fiecare copil să aibă un loc bine definit în cadrul programelor pentru a se simți parte integrată a colectivului și pentru a fi conștient că și participarea lui contribuie la reușita serbării școlare.

De asemenea, un rol educativ îl au activitățile realizate cu prilejul sărbătorilor naționale și internaționale.

2. Concursurile școlare

Concursurile școlare sunt o metodă de a stârni interesul elevului pentru diferite arii curriculare, având în același timp o importanță majoră și în orientarea profesională a acestuia.

Concursurile școlare oferă elevilor posibilitatea de a demonstra practic ceea ce au învățat la școală și acasă.

Concursuri precum „Cangurul”, „Micul matematician”, „Piciul” etc. pot oferi cea mai bună sursă de motivație, determinând elevii să studieze în profunzime și să obțină rezultate mai bune la școală.

Același efect îl pot avea concursurile organizate la nivelul clasei sau al școlii. Dacă sunt organizate într-o manieră plăcută, vor stimula spiritul de competitivitate, oferindu-i copilului prilejul de a se integra în diferite grupuri pentru a duce la bun sfârșit munca, precum și ocazia de a asimila mult mai ușor cunoștințele.

3. Excursiile și drumețiile

Acest tip de activități ajută la dezvoltarea intelectuală și fizică a copiilor, la educarea lor cetățenească și patriotică. Excursia îl reconfortează pe copil, îi prilejuiește însușirea unei experiențe sociale importante, dar și îmbogățirea orizontului cultural-științific.

Excursia este o formă de activitate cu caracter atractiv și mobilizator. Este o modalitate deosebită de educație completă deoarece permite o abordare interdisciplinară a cunoștințelor.

Cunoștințele de limba și literatura română sunt valorificate prin recitarea unor poezii, povestirea unor întâmplări, citire, răsfoirea unor pliante, scrierea impresiilor, alegerea unor cărți sau reviste.

Cunoștințele de matematică sunt utilizate pentru calcularea distanțelor, duratei de desfășurare a unei activități, măsurarea sau aproximarea mărimilor.

Informațiile din cadrul orelor de istorie sunt folosite de către elevi pentru a citi inscripții, pentru a vizita muzee, expoziții, monumente și locuri istorice, iar cele din cadrul orelor de geografie sunt utilizate pentru a analiza forme de relief, clima, fauna, flora, localități.

Orele de educație civică au de asemenea un aport în cadrul excursiilor, ajutând elevii să lege noi prietenii, să studieze grupurile, să identifice trăsături morale, să aplice norme de politețe în societate. În realizarea unei excursii școlare e nevoie de un plan de lucru cu abordare interdisciplinară, de prelucrarea normelor de deplasare în grup, a cerințelor igienico-sanitare, a regulilor de comportare civilizată.

Excursia este o activitate cu o formă de educație complexă, prin multitudinea de aspect ale vieții (istorice, sociale, geografice, civice, culturale) pe care le înglobează.

O excursie în natură îi ajută pe elevi să înțeleagă legătura dintre cunoștințele dobândite la diferitele discipline de studiu și lumea din afara școlii, le oferă posibilitatea de a se implica active în

propriul proces de educație, îi pune în contact cu comunitatea și le creează posibilitatea de a-și susține în mod public opiniile.

Elevii au posibilitatea de a se simți în ipostaza de mici cercetători ai realității, se simt responsabilizați, înțeleg semnificația unor norme.

Dezvoltându-și gustul pentru descoperirea adevărilor și legilor naturii din jurul lor învață cum să iubească și să respecte natura în ansamblul ei.

Lucrările realizate pe baza materialelor culese, compunerile, desenele, portofoliile, oferă posibilitatea unei evaluări temeinice.

4. Vizitele

Vizitele programate la muzee, monumente și locuri istorice, case memoriale, unități economice constituie un mijloc de a prețui valorile culturale, folclorice, istorice și economice ale țării. Ele oferă elevilor prilejul de a observa obiectele și fenomenele în starea lor naturală, procesul de producție în desfășurarea sa, operele de artă originale, momentele legate de trecutul istoric local, de viața și activitatea unor personalități de seamă, relațiile dintre oameni și rezultatele concrete ale muncii lor. Toate acestea stimulează activitatea de învățare, întregesc și desăvârșesc ceea ce elevii acumulează în cadrul lecțiilor.

Vizitele parcurg aceleași etape ca și excursiile și se pot desfășura cu scopul studierii unei teme, în timpul activității sau în faza recapitulării și evaluării acesteia.

Pentru ca vizitele să-și atingă obiectivele, trebuie să fie bine organizate și să se desfășoare în condiții confortabile de deplasare; să fie din timp anunțate, pentru ca personalul locului vizat să nu fie luat prin surprindere și să fie cooperant; să se stabilească clar obiectivele vizitei (de informare, de documentare, de orientare școlară și profesională); să se discute învățămintele, impresiile; să se includă rezultatele cunoașterii în experiența personală a elevilor.

Un rol important îl au vizitele la bibliotecă. În actualul context educațional, cea mai mare parte a elevilor nu mai citesc suficient de mult din cauza informațiilor pe care le obțin mult mai ușor prin intermediul mass-media sau computerului. Lectura este cea care îl ajută să își dezvolte vocabularul, să își îmbogățească cunoștințele și să își formeze o cultură literară și comunicațională de bază.

5. Vizionările

Vizionarea în grup de filme, spectacole de teatru sau circ specifice vârstei lor, poate constitui o sursă de informații, dar în același timp și un punct de plecare în realizarea de către elevi a unor activități interesante. Copilul face astfel cunoștință cu lumea artei, învață să o descifreze și să o îndrăgească.

Aceste activități vor pune elevul în rol de spectator și vor reprezenta pentru el o sursă de impresii puternice: stimularea afectivității copilului și cultivarea dragostei pentru artă (cărți, teatru, muzică).

6. Alte activități

Alte activități pot fi alese de către copii, participând la ele în timpul liber. De obicei, acestea sunt alese ca pasiune personală sau chiar cu scopul de a își aprofunda cunoștințele dintr-un anumit domeniu. Aceste activități realizează completarea unor aspecte educative și orientează copiii spre unele domenii de activitate: sport, muzică, poezie, pictură etc.

Concluzii

Activitățile extrașcolare sunt atractive la orice vârstă. Ele stârnesc interes, produc bucurie, facilitează acumularea de cunoștințe. Copiii li se dezvoltă spiritul practic, fiecare dintre ei având posibilitatea să se afirme conform naturii sale.

Activitățile extracurriculare mai sus enumerate și analizate sunt apreciate atât de către copii, cât și de cadrele didactice în măsura în care :

- valorifică și dezvoltă interesele și aptitudinile copiilor;
- optimizarea procesului de învățământ ;
- formele de organizare sunt din cele mai ingenioase, cu caracter recreativ ;
- au un efect pozitiv pentru munca desfășurată în grup;

În concluzie, putem spune că activitatea extracurriculară este o componentă educațională valoroasă și eficientă a căreia orice cadru didactic trebuie să îi acorde atenție, adoptând o atitudine creatoare atât în modul de realizare a activității, cât și în relațiile cu elevii, asigurând astfel o atmosferă relaxantă care să permită stimularea creativă a elevilor.

Gândirea creativă și învățarea din proprie inițiativă trebuie încurajate prin laudă. Trebuie promovat modul variat de abordare a problemelor de manipulare a obiectelor și a ideilor. Elevii trebuie să fie îndrumați să dobândească: o gândire independentă, nedeterminată de grup, toleranță față de ideile noi, capacitatea de a descoperi probleme noi și de a găsi modul de rezolvare a lor și posibilitatea de a critica constructiv.

Înainte de toate, este însă important ca profesorul însăși să fie creativ, pentru că numai așa poate să aducă în atenția elevilor săi tipuri de activități extrașcolare care să le stârnească interesul, curiozitatea, imaginația și dorința de a participa necondiționat la desfășurarea acestora.

Bibliografie

- * Cernea, Maria, Contribuția activităților extracurriculare la optimizarea procesului de învățământ, în “ Învățământul primar” nr. 1 / 2000, Ed. Discipol, București;
- * Crăciunescu, Nedelea, Forme de activități extracurriculare desfășurate cu elevii ciclului primar, în „Învățământul primar“ nr. 2, 3 / 2000, Ed. Discipol, București;
- * Decun, Livia, Contribuția activităților extracurriculare la optimizarea procesului de învățământ, în „Învățământul Primar” nr. 4, 1998;
- * Ionescu, M., Chiș, V., Mijloace de învățământ și integrarea acestora în activitățile de instruire și autoinstruire, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001
- * Lespezeanu, M., Tradițional și modern în învățământul preșcolar, Editura S.C. Omfal, București, 2007
- * Vlăsceanu, Gheorghe, coord., Neculau, Adrian, Școala la răscruce. Schimbare și continuitate în curriculumul învățământului obligatoriu. Studiu de impact, Editura Polirom, 2002.

EDUCAȚIA PRIN LECTURĂ

PROF. BURCESCU FLORENTINA NICOLETA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ CĂLMĂȚUIU DE SUS

Într-o lume aflată într-o continuă schimbare, în care tehnologia avansează rapid și informația este prezentă peste tot, lectura rămâne o formă de educație de neînlocuit. Lectura nu înseamnă doar parcurgerea unor rânduri scrise, ci este o activitate profundă, care ne ajută să înțelegem mai bine lumea înconjurătoare și pe noi înșine. Educația prin lectură începe încă din copilărie și joacă un rol crucial în formarea intelectuală, emoțională și morală a fiecărui individ.

1. Rolul lecturii în dezvoltarea intelectuală

Lectura contribuie în mod esențial la dezvoltarea gândirii critice și analitice. Citind, învățăm să facem conexiuni între informații, să analizăm situații și să formulăm opinii proprii. Acest proces stimulează memoria, atenția și capacitatea de concentrare. În plus, lectura îmbogățește vocabularul și dezvoltă abilitățile de exprimare scrisă și orală. Un elev care citește frecvent va avea un limbaj mai bogat, mai nuanțat și va fi capabil să își exprime ideile cu mai multă claritate.

Lectura ajută și la învățarea limbilor străine. Citind texte în alte limbi, dobândim un vocabular diversificat și învățăm structuri gramaticale în mod natural. În același timp, citirea cărților de istorie, știință sau geografie ne permite să acumulăm cunoștințe din diverse domenii, completând astfel educația formală primită la școală.

2. Lectura ca mijloc de formare morală și emoțională

Pe lângă beneficiile cognitive, lectura joacă un rol esențial în formarea valorilor morale și a empatiei. Cărțile de literatură, în special, oferă cititorului ocazia de a se pune în locul personajelor, de a trăi diverse situații și de a reflecta asupra comportamentului uman. Citind despre curaj, loialitate, bunătate sau dreptate, copiii și adolescenții își formează un sistem de valori sănătos.

Lectura poate fi și o formă de terapie. Mulți oameni găsesc în cărți răspunsuri la întrebările lor, alinare în momente dificile sau surse de inspirație. Cărțile ne ajută să înțelegem mai bine emoțiile, atât pe ale noastre, cât și pe ale celor din jur. Prin urmare, lectura contribuie la dezvoltarea inteligenței emoționale și a capacității de relaționare.

3. Lectura – sursă de creativitate și imaginație

Un alt aspect important al lecturii este faptul că stimulează imaginația. Spre deosebire de filme sau jocuri video, care oferă imagini vizuale clare, lectura ne obligă să ne construim în minte propriile reprezentări ale personajelor, locurilor și acțiunii. Această activitate dezvoltă creativitatea și originalitatea, calități esențiale într-o lume modernă care valorizează inovația.

Mulți scriitori, artiști sau oameni de știință își găsesc inspirația în lectură. Un copil care citește povești fantastice își va dezvolta o minte deschisă, capabilă să gândească „în afara cutiei” și să găsească soluții inovatoare la probleme.

4. Lectura în era digitală – o provocare și o oportunitate

În zilele noastre, lectura se confruntă cu o mare concurență din partea tehnologiei: rețelele sociale, jocurile online sau videoclipurile scurte au devenit principalele surse de divertisment pentru tineri. Timpul petrecut în fața ecranelor a redus considerabil interesul pentru cărțile tipărite. Totuși, lectura nu a dispărut – ea s-a adaptat. Cărțile electronice, aplicațiile de lectură și audiobook-urile oferă noi modalități de a citi, mai accesibile și mai atractive pentru generațiile actuale.

Este important ca tinerii să fie învățați să folosească tehnologia în mod inteligent, integrând lectura în rutina lor zilnică, fie ea digitală sau tradițională. Un simplu obicei de a citi câteva pagini în fiecare zi poate avea efecte pozitive pe termen lung asupra formării intelectuale și personale.

5. Familia și școala – piloni în educația prin lectură

Pentru a cultiva gustul pentru lectură, sprijinul din partea familiei și al școlii este esențial. În familie, părinții pot fi primii mentori în ceea ce privește cititul. Cititul poveștilor de seară, oferirea de cărți potrivite vârstei sau vizitele la bibliotecă sunt activități care pot trezi interesul copiilor pentru lectură încă de la vârste fragede.

Școala are și ea un rol esențial. Profesorii pot stimula interesul pentru lectură prin activități atractive: cluburi de lectură, dezbateri pe marginea cărților, concursuri literare sau proiecte creative.

De asemenea, este important ca elevii să aibă acces la biblioteci moderne, bine dotate și organizate într-un mod prietenos.

Educația prin lectură nu este doar un mijloc de acumulare de cunoștințe, ci și o cale de dezvoltare a caracterului, a empatiei și a creativității. Lectura formează oameni informați, capabili să gândească critic, să comunice eficient și să se adapteze la provocările societății moderne. De aceea, este important ca lectura să fie promovată și susținută în toate etapele vieții, începând din copilărie și continuând pe tot parcursul dezvoltării personale și profesionale.

A investi în lectură înseamnă a investi în educație, iar o educație solidă stă la baza unei societăți sănătoase, democratice și prospere.

BIBLIOGRAFIE:

1. Balaure Virgil, Adăscăliței Virgil, Bălan Carmen – Marketing, București, Ed. Uranus, 2003
2. Banciu Doina – Cartea electronică, București, Editura Ager 2001
3. Novak Andrei- Elemente de tehnică a sondajului, București, 2000
4. Rotariu Traian, Ilut Petre – Ancheta sociologică și sondajul de opinie, Iași, Ed. Polirom, 1997

ROLUL ȘI PROVOCĂRILE ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PREUNIVERSITAR ÎN ROMÂNIA

**PIP, CERNEA RELIANA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ DRĂGĂNEȘTI DE VEDE
JUDEȚUL TELEORMAN**

Educația reprezintă un pilon esențial în dezvoltarea unei societăți moderne, democratice și prospere. În mod particular, învățământul preuniversitar formează baza întregului proces educațional, influențând atât traiectoria personală a fiecărui elev, cât și viitorul colectiv al unei națiuni. În România, sistemul preuniversitar parcurge o perioadă de tranziție, marcată de multiple reforme, dar și de provocări persistente, cum ar fi inegalitatea accesului la educație, subfinanțarea, lipsa resurselor moderne și nevoia de adaptare la realitățile secolului XXI.

În România, învățământul preuniversitar este organizat pe mai multe cicluri: învățământul preșcolar (grădinița), primar (clasele pregătitoare, I, II, III, IV), gimnazial (clasele V–VIII) și liceal (clasele IX–XII/XIII). La finalul ciclului gimnazial, elevii susțin Evaluarea Națională, iar în urma acesteia pot accede la licee sau școli profesionale. La sfârșitul liceului, elevii pot opta pentru examenul de Bacalaureat, esențial pentru continuarea studiilor universitare.

Această structură oferă o traiectorie clară și organizată, însă în practică, multe dintre etape devin obstacole pentru elevi, mai ales în mediile defavorizate. Rata abandonului școlar ridicată în zonele rurale sau în rândul copiilor din familii cu venituri reduse reprezintă o problemă majoră, afectând coeziunea socială și șansele egale la educație.

Una dintre cele mai stringente probleme o reprezintă inegalitatea în accesul la educație. Diferențele dintre mediul urban și rural sunt adesea dramatice: lipsa de infrastructură, cadre didactice insuficiente sau slab pregătite, lipsa accesului la internet sau tehnologie modernă.

Subfinanțarea cronică este o altă provocare majoră. Cu toate că Legea educației prevede alocarea a 6% din PIB pentru educație, în realitate, acest prag nu este atins decât rar. Ca urmare, multe școli funcționează în condiții precare, fără materiale didactice suficiente, iar salariile cadrelor didactice nu reflectă importanța rolului lor social.

Curriculumul rigid și centrat pe acumulare de informații în detrimentul dezvoltării gândirii critice sau a competențelor practice este un alt obstacol. Elevii sunt adesea suprasolicitați cu materii teoretice, fără a avea spațiu pentru creativitate, inițiativă sau muncă în echipă.

Nevoia de digitalizare a fost accentuată în special în timpul pandemiei de COVID-19, când multe școli s-au confruntat cu dificultăți majore în desfășurarea cursurilor online. Deși s-au făcut pași în această direcție, procesul este lent și inegal.

Cadrele didactice joacă un rol esențial în calitatea actului educațional. Formarea continuă, sprijinul pentru dezvoltarea profesională, dar și recunoașterea socială a meseriei de profesor sunt aspecte esențiale pentru un sistem performant. Totodată, implicarea părinților și sprijinul familiei sunt factori decisivi pentru succesul elevilor. Un parteneriat autentic între școală și familie poate reduce abandonul școlar și poate susține performanța.

Pentru a transforma învățământul preuniversitar într-un sistem echitabil și eficient, este necesară o viziune coerentă, pe termen lung, susținută politic și financiar. Printre măsurile esențiale se numără: creșterea investițiilor în educație, modernizarea curriculumului, asigurarea formării continue a profesorilor, sprijinirea elevilor din medii vulnerabile și promovarea unei culturi a respectului față de educație.

Învățământul preuniversitar din România are potențialul de a deveni un sistem modern și incluziv, capabil să formeze cetățeni activi, competenți și responsabili. Pentru aceasta, este nevoie de voință politică, de implicarea întregii societăți și de asumarea faptului că educația nu este o cheltuială, ci o investiție în viitor.

Bibliografie

- Ministerul Educației Naționale, Legea educației naționale nr. 1/2011, republicată.
- Institutul de Științe ale Educației, Curriculum național pentru învățământul preuniversitar, București, 2017.
- Salvan, M. (2020). 'Educația în România între provocări și perspective', Revista Română de Sociologie.
- UNICEF România (2021). 'Accesul copiilor la educație în contextul pandemiei de COVID-19'.
- Comisia Europeană, 'Education and Training Monitor - România', edițiile 2022 și 2023.

INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ ȘI ȘCOALA DIGITALĂ, NAVIGÂND PRIN INOVAȚIE ȘI INCERTITUDINE

**PROF. CONSTANTINESCU FLOAREA
LICEUL TEORETIC ZIMNICEA**

Trăim într-o epocă definită de inovație tehnologică fără precedent, iar inteligența artificială (IA) se află în epicentrul acestei transformări. De la sisteme de recomandare la asistenți virtuali și mașini autonome, IA redefinește constant interacțiunile noastre cu lumea. Educația, la rândul ei, este prinsă în vârtejul digitalizării, un proces accelerat exponențial de evenimentele recente. În acest peisaj

dinamic, inteligența artificială nu mai este doar un concept futurist, ci o realitate palpabilă care promite să remodeleze fundamental procesul de învățare și predare. Integrarea IA în școala digitală nu este o simplă modernizare, ci o navigare complexă prin valuri de inovație ce aduc cu ele atât promisiuni revoluționare, cât și o incertitudine considerabilă legată de impactul pe termen lung și de modul în care vom gestiona provocările etice, pedagogice și sociale.

Inteligența artificială oferă educației digitalizate instrumente puternice pentru a depăși limitările sistemelor tradiționale și a construi un mediu de învățare mai adaptabil și incluziv.

Unul dintre cele mai semnificative avantaje este personalizarea învățării la o scară masivă. Algoritmii IA pot analiza într-un mod granular performanțele fiecărui elev, stilurile de învățare preferate, interesele și chiar lacunele de cunoștințe. Pe baza acestor analize, sistemele pot recomanda resurse educaționale personalizate – de la videoclipuri explicative la exerciții interactive sau chiar manuale digitale adaptate. Această abordare individualizată permite fiecărui elev să progreseze în ritmul său optim, maximizând potențialul și reducând frustrarea. Profesorii, la rândul lor, pot elibera timp prețios de la sarcinile repetitive pentru a se concentra pe mentorat, discuții aprofundate și dezvoltarea abilităților de gândire critică.

IA transformă și procesul de evaluare și feedback. Sistemele bazate pe IA pot corecta automat teste, teme și chiar compuneri (folosind procesarea limbajului natural), oferind feedback instantaneu și detaliat. Elevii nu mai trebuie să aștepte zile sau săptămâni pentru a înțelege unde au greșit, ci primesc îndrumare imediată, esențială pentru consolidarea cunoștințelor. Acest feedback rapid nu doar îmbunătățește performanța, ci și crește motivația intrinsecă a elevilor prin recunoașterea efortului și ghidarea continuă.

Din perspectiva accesibilității și incluziunii, IA are un rol cheie. Instrumente precum subtitrarea automată, traducerea în timp real, recunoașterea vocală și adaptarea conținutului pot facilita accesul la educație pentru elevii cu deficiențe auditive, vizuale sau de limbaj. Chattoții educaționali pot oferi suport suplimentar în afara orelor de curs, răspunzând la întrebări și ghidând elevii prin materii complexe, extinzând astfel "programul de suport" la 24/7.

Nu în ultimul rând, analiza predictivă oferită de IA poate fi un instrument valoros pentru intervenția timpurie. Prin monitorizarea datelor de învățare, algoritmii pot identifica elevi care riscă să rămână în urmă sau să abandoneze școala, alertând profesorii. Această abordare proactivă permite intervenții personalizate și la timp, contribuind la reducerea abandonului școlar și la asigurarea succesului educațional pentru cât mai mulți elevi.

Deși potențialul IA este imens, integrarea sa în educație nu este lipsită de provocări complexe, care generează o anumită incertitudine și necesită o abordare precaută și strategică.

Una dintre cele mai presante provocări este pregătirea cadrelor didactice. Mulți profesori nu sunt familiarizați cu tehnologiile IA și au nevoie de formare continuă pentru a înțelege nu doar cum să utilizeze aceste instrumente, ci și cum să le integreze pedagogic în curriculum și cum să evalueze impactul lor asupra elevilor. Rezistența la schimbare, lipsa resurselor pentru formare și un decalaj al competențelor digitale pot încetini semnificativ adoptarea eficientă a IA în școli. Rolul profesorului se transformă dintr-un transmițător de informații într-un facilitator și ghid, o tranziție care necesită adaptare și redefinirea identității profesionale.

Etica, confidențialitatea și securitatea datelor reprezintă o altă arie de incertitudine majoră. Sistemele IA colectează și analizează cantități enorme de date despre elevi – performanțe, stiluri de învățare, chiar și comportamente. Cine deține aceste date? Cum sunt ele protejate împotriva accesului neautorizat sau a utilizării abuzive? Există riscul ca algoritmii, antrenați pe date istorice, să perpetueze sau chiar să amplifice prejudecăți existente, ducând la discriminare subtilă. Este crucială dezvoltarea unor cadre legale și etice solide care să protejeze drepturile elevilor și să asigure echitatea algoritmică.

Echitatea accesului și decalajul digital rămân probleme persistente. Deși IA are potențialul de a reduce inegalitățile, poate și să le amplifice dacă nu există un acces universal la infrastructura necesară (dispozitive, internet de mare viteză). Elevii din medii defavorizate, fără aceste resurse, riscă să fie lăsați în urmă, adâncind decalajul educațional. Costurile de implementare a sistemelor IA la scară largă pot fi, de asemenea, prohibitive pentru multe școli, în special în țările cu resurse limitate. Autenticitatea învățării și etica academică sunt puse sub semnul întrebării de IA generativă. Capacitatea IA de a produce texte, imagini și chiar cod ridică problema plagiatului și a originalității. Cum evaluăm gândirea critică și creativitatea atunci când o mare parte din munca unui elev ar putea fi generată de o mașină? Sistemele de evaluare trebuie să evolueze, punând un accent mai mare pe proces, pe argumentare, pe gândire originală și pe aplicarea cunoștințelor în contexte noi, mai degrabă decât pe produsul final. Există incertitudine legată de modul în care vom menține rigorile academice într-un mediu în care "trișatul" asistat de IA devine tot mai sofisticat.

În cele din urmă, există îngrijorarea legată de dependența excesivă de tehnologie și diminuarea interacțiunii umane. Deși IA poate personaliza învățarea, educația nu este doar despre acumularea de informații. Dezvoltarea abilităților sociale, emoționale, de comunicare și de colaborare, esențiale pentru viața reală, se realizează cel mai bine prin interacțiunea directă cu profesorii și colegii. Trebuie să găsim un echilibru delicat între beneficiile IA și menținerea bogăției și complexității experienței umane în procesul educațional. Prea mult timp petrecut în fața ecranelor, chiar și în scop educativ, poate avea consecințe negative asupra sănătății mintale și fizice a elevilor.

Integrarea inteligenței artificiale în școala digitală este o călătorie complexă marcată atât de promisiunea inovației, cât și de umbrele incertitudinii. IA are potențialul de a revoluționa modul în care învățăm și predăm, oferind personalizare, feedback rapid și accesibilitate sporită. Totuși, succesul acestei tranziții depinde de modul în care vom aborda provocările fundamentale legate de pregătirea cadrelor didactice, etica datelor, echitatea accesului și autenticitatea învățării.

Navigarea prin această inovație necesită o abordare proactivă, strategică și colaborativă. Guvernele, instituțiile de învățământ, dezvoltatorii de tehnologie, profesorii și părinții trebuie să lucreze împreună pentru a crea un cadru solid. Acesta ar trebui să includă investiții masive în formarea profesorilor, dezvoltarea unor politici clare privind etica și confidențialitatea datelor, asigurarea accesului echitabil la infrastructură și redefinirea metodelor de evaluare pentru a încuraja gândirea critică și originalitatea.

În loc să vedem IA ca un substitut pentru interacțiunea umană, ar trebui să o privim ca pe un aliat puternic care amplifică rolul profesorului și al elevului. Doar printr-o abordare responsabilă și conștientă, putem asigura că școala digitală, îmbunătățită de inteligența artificială, va pregăti generațiile viitoare nu doar pentru a supraviețui, ci și pentru a prospera într-o lume din ce în ce mai automatizată și inteligentă. Este o provocare majoră, dar și o oportunitate istorică de a modela un viitor educațional mai bun.

RESURSE BIBLIOGRAFICE

- **Istrate, O.** (2022). *Instrumente cu inteligență artificială pentru educație.*
- **Istrate, O.** (2023). *How to cite ChatGPT and AI products.*
- **European Commission.** (2020). *Digital Education Action Plan 2021-2027: Resetting education and training for the digital age.*
- **Luckin, R., et al.** (2016). *Intelligence Unleashed: An argument for AI in Education.* UCL Knowledge Lab.

- **Popenici, S. A. D., & Kerr, S. (2017).** *Exploring the impact of artificial intelligence on teaching and learning in higher education.* Research and Practice in Technology Enhanced Learning, 12(1), 22.
- **Strategia de Digitalizare a Educației din România (SMART-Edu) 2021-2027.**
- Strategia Națională pentru Inteligența Artificială a României 2024-2027.
- <https://pedagogie-digitala.ro/pedagogia-digitala-definitie-si-arie-conceptuala/>
- https://docs.google.com/forms/d/1HTjuG3CK7lisbDJyWTKbN6-1z70_hRZzxIKvb5ifSIY/viewform?edit_requested=true

DESPRE EDUCAȚIA INCLUZIVĂ

PROF. STOICEA LILIANA

Conceptul de „educație pentru toți” a fost lansat în 1990 în Tailanda la Conferința Internațională a Ministerului Educației, iar în 1994 la Salamanca, în Spania, s-au lansat dimensiunile educației pentru toți care constau în calitatea actului educațional și acces pentru toți copiii: „Școlile trebuie să primească toți copiii, fără nici o deosebire privind condițiile lor fizice, sociale, emoționale, lingvistice sau de altă natură. Acestea se referă și la copiii cu dizabilități sau talentați, copiii străzii și copiii care muncesc, copii din populații îndepărtate sau nomade, copii aparținând minorităților lingvistice și etnice...”

Conferința de la Salamanca (1994) intitulată „Cadrul de acțiune în domeniul educației (învățământului) cerințelor speciale” a fost evenimentul care a consacrat cele mai importante concepte legate de educația incluzivă și principiile acesteia. Încorporând ideile generoase, universale, ale unei pedagogii sănătoase, în care copilul devine centrul preocupărilor, educația incluzivă pleacă de la premisa remarcabilă că diferențele dintre oameni sunt firești și că, în mod indiscutabil, învățământul trebuie să se adapteze la aceste diferențe precum și la cerințele specifice de educație, derivate din ele. Este momentul crucial în care se evidențiază ideea că sistemul educativ trebuie să se adapteze la aceste diferențe și nu copilul școlii.

Conceptul incluziunii, promovat încă din anul 1948, prin Declarația Universală a Drepturilor Omului (O.N.U. 1948) lansează ideea valorii ființei umane, născute libere și egale în demnitate și drepturi, încurajând umanitatea, de la acel moment istoric, fără rezultate plauzibile ce-i drept, la reflecții legate de acceptarea tuturor semenilor, indiferent de diferențele existente. După anii 2000 apare tendința, din ce în ce mai evidentă, de realizare a unei educații integrate, privită ca un ansamblu de măsuri aplicate tuturor categoriilor sociale, educație care urmărește înlăturarea oricăror forme de segregare, societățile, inclusiv societatea românească, fiind mai atente în conturarea politicilor sociale și educative.

Abordarea conceptului de educație incluzivă nu este una simplă, de multe ori acesta fiind folosit cu lejeritate, fără a pricepe că în spatele lui se ascunde o întreagă filosofie. Evoluția socială din ultimii ani a adus din ce în ce mai mult în actualitate ideea de diversitate umană, de unitate în diversitate, de valorizare a diversității și a oportunităților oferite educației și culturii universale de diversitatea experiențelor, tradițiilor și modelelor apărute în decursul timpului, fără a face ierarhii și judecăți de valoare subiective asupra lor. În acest context, apariția și fundamentarea teoriilor și

practicilor referitoare la integrarea și incluziunea școlară a tuturor categoriilor de elevi din comunitate și conturarea ideii de școală pentru diversitate au permis o nouă abordare a activităților de învățare în școală, fapt determinat și de necesitatea asigurării șanselor egale de acces la educație pentru toți membri unei comunități și a satisfacerii cerințelor de instruire și educație în funcție de potențialul intelectual și aptitudinal al fiecărui copil inclus în programul educațional al unei școli.

Termenul de dizabilitate este clar precizat în CIF - Clasificarea internațională a funcționării, dizabilității și sănătății (OMS, 2004). Acest document propune utilizarea termenului de „dizabilități” ca termen generic pentru problemele generate de boală la nivelul organismului, la cele de natură socială. Astfel, termenul de „dizabilitate” este utilizat pentru a desemna un fenomen multidimensional care rezultă din interacțiunea dintre oameni și mediul lor fizic și social (CIF, 2004). Dizabilitatea nu este un atribut al unui individ, ci un amestec complex de condiții, din care multe sunt create de mediul social. Dizabilitatea este definită, în perspectivă dinamică, ca rezultat al unor relații complexe dintre individ și societate, dintre factorii individuali și factorii externi. Dizabilitatea implică afectări/deficiențe (factori de sănătate), dar și limitări ale activității și/sau restricții de participare (factori sociali), precum și factori personali.

În esență, cerințele educaționale speciale (CES) sunt definite ca nevoi educaționale complementare obiectivelor generale ale învățământului, care solicită o abordare adaptată particularităților individuale sau celor caracteristice unei dizabilități sau dificultăți de învățare.

Referitor la incluziune, este extrem de important să evidențiem faptul că, există viziuni diferite asupra unei idei complexe precum este incluziunea. Tocmai de aceea, este important ca nivelul fiecărei unități școlare să fie identificat gradului de incluziune a copiilor/elevilor/tinerilor cu CES. În esență, incluziunea implică schimbare, fiind un proces care poate crește practic la nesfârșit nivelul învățării și al participării pentru toți elevii. Incluziunea are loc concomitent cu creșterea gradului de participare.

Școala incluzivă se concentrează pe cunoașterea modului de învățare a strategiilor necesare rezolvării problemelor de viață cotidiană, într-o manieră cooperantă și solidară, unde procesul de predare și învățare este simultan, unde fiecare elev „învăță cum se învață”, unii de la alții, fără competiție și ierarhii arbitrare, în spiritul respectului și acceptării celor din jur. În acest mod, copiii vor trăi diferențele dintre persoane ca pe ceva natural, mediind dezvoltarea atitudinilor de solidaritate și de apărare a drepturilor omului. Astfel, prin aceste strategii bazate pe cooperare, profesorul poate favoriza procese de interacțiune socială în clasele eterogene ale școlii incluzive.

Participarea școlară înseamnă învățarea alături de ceilalți și colaborarea cu ei, prin împărtășirea experiențelor de învățare. Ea presupune implicarea activă a fiecăruia în învățare și dreptul la opinie, în ceea ce privește modul în care educația este trăită de către individ. Mai mult, participarea înseamnă recunoașterea, acceptarea și valorizarea ca personalitate.

Dezvoltarea gradului de incluziune școlară implică reducerea presiunilor de excluziune. În sens restrâns se cunoaște „excluziune disciplinară” (cum ar fi mutarea sau eliminarea temporară sau permanentă a unui elev din școală pentru încălcarea regulilor acesteia). Precum incluziunea, și excluziunea poate fi înțeleasă într-un sens larg. Ea se referă la toate presiunile temporare sau de lungă durată care stau în calea unei depline participări. Acestea pot rezulta din dificultăți de relaționare, dificultăți cu privire la înțelegerea conținuturilor predate în școală, precum și cele derivate din sentimentul de a nu fi valorizat de ceilalți din comunitatea școlară. Incluziunea presupune minimalizarea tuturor acestor bariere în educație pentru toți elevii.

Educația incluzivă pornește de la convingerea că dreptul la educație este unul din drepturile fundamentale ale omului și temelia unei societăți drepte. Educația incluzivă are în vedere pe toți cei

care învață, cu accent asupra celor care, în mod tradițional, au fost excluși de la oportunitățile de educație, respectiv, cei cu cerințe speciale și dizabilități, copiii aparținând minorităților etnice și lingvistice și alții.

Incluziunea presupune ca toți copiii să participe la viața și activitățile grădiniței/școlii, indiferent de nevoile pe care le au. Indexul pentru incluziune, publicat pentru prima dată în 2000 de Centrul de Educație Incluzivă Londra și care astăzi este utilizat peste tot în lume definește incluziunea drept „procesele de creștere a gradului de participare și de reducere a gradului de excludere a copiilor din culturile, Curriculum-ul și comunitățile școlilor locale“. În acest sens, incluziunea și segregarea nu sunt stări fixe. Grădinițele/școlile se îndreaptă treptat spre incluziune, rezolvând problema segregării. Prin educație incluzivă se înțelege faptul că educația nu trebuie să fie percepută ca un privilegiu pentru câțiva oameni, ci ca un drept esențial pentru toți semenii

Educația incluzivă reprezintă nu doar o necesitate morală, ci și o oportunitate de a transforma sistemul educațional într-unul mai echitabil și eficient. Deși implementarea sa în România întâmpină provocări semnificative, experiențele pozitive din școli și proiecte pilote demonstrează că incluziunea este posibilă și benefică pentru toți participanții. Prin investiții în formarea profesorilor, adaptarea infrastructurii și utilizarea strategică a tehnologiei, România poate avansa semnificativ în construirea unui sistem educațional cu adevărat pentru toți.

EDUCAȚIA PENTRU TOȚI: ÎNTRE DEZIDERAT ȘI REALITATE

CARMEN FLORESCU,
COLEGIUL NAȚIONAL PEDAGOGIC „CONSTANTIN BRĂTESCU”, CONSTANȚA

Idealul unei educații accesibile și de calitate pentru fiecare individ reprezintă o piatră de temelie a societăților democratice și un motor esențial al progresului uman. Sintagma „educația pentru toți” nu este doar un slogan atrăgător, ci un imperativ moral și social care subliniază dreptul fundamental al fiecărei persoane de a învăța și de a se dezvolta la potențialul său maxim, indiferent de origine, statut socio-economic, abilități sau orice altă particularitate. Cu toate acestea, drumul de la această nobilă aspirație la o implementare efectivă și cuprinzătoare este pavat cu provocări complexe și necesită o analiză atentă a nevoilor diverse ale populației și a resurselor necesare pentru a le satisface. O categorie destul de numeroasă și aflată într-o situație delicată este aceea a cadrelor didactice, iar din educația acestora face parte și formarea continuă, extrem de necesară.

În esență, educația pentru toți pleacă de la recunoașterea heterogenității umane. Fiecare individ vine pe lume cu un set unic de talente, interese și ritmuri de învățare. Prin urmare, un sistem educațional cu adevărat incluziv trebuie să fie suficient de flexibil și adaptabil pentru a răspunde acestor diferențe. Nevoile educaționale variază enorm, de la copiii cu cerințe educaționale speciale, care necesită suport individualizat și resurse specializate, până la elevii supradotați, care au nevoie de provocări intelectuale suplimentare pentru a nu-și pierde motivația. De asemenea, contextul socio-economic joacă un rol crucial. Copiii din medii defavorizate se confruntă adesea cu bariere suplimentare în accesul la educație de calitate, cum ar fi lipsa resurselor materiale, expunerea la un

mediu familial mai puțin stimulant sau accesul limitat la servicii educaționale timpurii. Toate acestea sunt întâlnite de către profesori în interacțiunea lor cu elevii.

Pentru a transforma idealul „Educației pentru toți” în realitate, este imperativă o abordare sistemică și multidimensională. În primul rând, este esențială asigurarea accesului universal la educație de calitate, începând cu învățământul preșcolar și continuând pe tot parcursul formării individuale. Aceasta implică nu doar construirea și modernizarea infrastructurii educaționale, ci și eliminarea barierelor financiare, geografice sau de orice altă natură care ar putea împiedica participarea. Programele de sprijin financiar, bursele, transportul gratuit sau subvenționat și extinderea rețelei de școli în zonele rurale sunt doar câteva dintre măsurile necesare. Pentru orice materie de studiu este benefică această abordare inițială, centrată pe infrastructură educațională. Limba engleză, alături de celelalte limbi moderne studiate, este una din materiile care nu poate să se exerseze fără acestea. Vorbitorii nativi sunt un element care nu poate lipsi, iar baza de materiale digitale este de mare ajutor.

În al doilea rând, calitatea educației trebuie să devină o prioritate centrală. Un sistem educațional incluziv nu se limitează la a oferi un loc în clasă, ci se preocupă de asigurarea unui proces de învățare eficient și relevant pentru fiecare elev. Aceasta presupune formarea continuă a cadrelor didactice, implementarea de metodologii pedagogice inovatoare și centrate pe elev, diversificarea curriculumului pentru a reflecta diferitele stiluri de învățare și introducerea unor sisteme de evaluare echitabile și formative. Cadrele didactice se poate spune că se situează printre cei care au nevoie de educație, de formare, de cursuri care să le permită să facă față la toate nevoile educaționale enumerate mai sus. În același timp, însă, sunt în rolul de a furniza informații și scenarii didactice care să favorizeze la elevi motivația de a învăța. Ambele procese necesită alocare de mult timp. Mai ales la limbile străine, nevoia unor elevi de a repeta anumite sintagme sau cuvinte de mai multe ori decât ceilalți este un element care are nevoie de a fi cercetat cu atenție. Și, evident, este nevoie ca profesorii să aibă timp pentru a studia modalități în care să lucreze cu copiii în așa fel încât să obțină progres. În al treilea rând, incluziunea reprezintă un pilon fundamental al „educației pentru toți”. Integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă, alături de colegii lor, cu sprijinul adecvat, nu doar le oferă șanse egale de dezvoltare, ci promovează și o cultură a acceptării și a respectului pentru diversitate în întreaga comunitate școlară. De asemenea, este crucială abordarea diferențiată în clasă, prin care profesorii adaptează metodele de predare și materialele didactice pentru a răspunde nevoilor specifice ale fiecărui elev. Aceasta este o altă situație pentru care profesorii au nevoie de timp alocat în vederea tratării cu profesionalitate a incluziunii.

În concluzie, realizarea deplină a „educației pentru toți” se lovește de numeroase obstacole. Resursele financiare limitate, lipsa de personal specializat, mentalitățile uneori rigide și inerția sistemului, dar una din cele mai ardente probleme este suprasolicitarea cadrelor didactice, care își doresc, mare parte dintre ele, să realizeze o activitate didactică de valoare, însă ziua are doar 24 de ore. Oricât ar fi de tentante cursurile, posibilitatea de a le trata cu respectul cuvenit prin participare activă și prin aprofundarea temelor discutate este minimă. Depășirea acestor obstacole, la nivel individual, necesită o permanentă triere a ceea ce se dorește a fi studiat, iar la nivel național necesită un angajament politic ferm, o alocare adecvată de resurse, o colaborare strânsă între diferiți actori (guvern, școli, familii, organizații non-guvernamentale) și o schimbare de paradigmă în modul în care percepem și implementăm educația. „Educația pentru toți” rămâne un deziderat esențial, o viziune care ghidează eforturile de construire a unei societăți mai juste și mai echitabile. Deși drumul către realizarea sa deplină este complex și anevoios, conștientizarea nevoilor diverse ale elevilor, dar și ale profesorilor lor, implementarea unor politici educaționale incluzive și de calitate și alocarea resurselor necesare reprezintă pași cruciali în direcția transformării acestui ideal în realitate. Investiția în educația fiecărui copil este, în ultimă instanță, o investiție în viitorul întregii societăți, iar educația

eset realizată cu ajutorul cadrelor didactice. Un cadru didactic epuizat de multe sarcini, cu greutate mare va reuși să reprezinte un model pentru elevii săi.

Bibliografie:

- Cara A. (2017). *Asigurarea unei educații de calitate pentru toți copiii*. Policy Brief Sinteza de politici în domeniul educației. Chișinău. Chrome extension://efaidnbmnnnibpajpcglclefindmkaj/https://ipp.md/wp-content/uploads/2017/09/Sinteza-Cara-Angela.pdf
- Floarea I., Uzeanu E. (2019). *Educația incluzivă în școală*. Conferința „Educația incluzivă: dimensiuni, provocări, soluții” Ediția 5, 2019. https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/89081
- Nahaba L. (2009). Revista Didactica Pro, revistă de teorie și practică. - [ibn.idsi.mdchrome-extension://efaidnbmnnnibpajpcglclefindmkaj/https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Echitatea% 20si%20incluziunea%20in%20educatie.pdf](https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Echitatea%20si%20incluziunea%20in%20educatie.pdf)

EDUCATIA

**PROF.INV.PRESCOLAR DECA ANDREEA
SCOALA GIMNAZIALA „DAN BERINDEI ROSIORI DE VEDE**

*“Omul lipsit de educatie nu stie sa se foloseasca de libertatea sa .”
Immanuel Kant*

Educatia reprezinta obiectul de studiu specific pedagogiei (stiintelor pedagogice). Datorita complexitatii profunzimii si amplitudinii sale,educatia este studiata si de alte stiinte socioumane inrudite cu pedagogia.

Conceptul pedagogic de educatie urmareste cunoasterea stiintifica,la un grad inalt de generalitate si abstractizare,a unei realitati psihosociale cu o foarte mare arie de extindere in timp si spatiu si de desfasurare complexa si contradictorie la nivel de sistem si proces.

Pedagogia este stiinta care studiaza fenomenul educational cu toate implicatiile sale asupra formarii personalitatii umane in vederea integrarii active a persoanei in viata sociala.

De-a lungul istoriei,societatea a acumulat experienta de cunoastere teoretica si practica condensata in valori materiale si spirituale ce constituie ereditatea sociala a culturii si civilizatiei. Conservarea valorilor si transmiterea lor se realizeaza prin educatie care,in aceasta ipostaza ,reprezinta institutia constituirii si transmiterii ereditatii sociale a culturii si civilizatiei. Pe acest fundament de experienta condensata se actioneaza,prin educatie, pentru formele omului ca utilizator si consumator de valori,ca producator si creator de valori. Educatia este o functie esentiala si permanenta a societatii in doua ipostaze: de institutie a ereditatii sociale a culturii si civilizatiei si de instrument de actiune pentru formarea omului.

In sens social-istoric educatia este procesul de transmitere si asimilare a experientei – economice,politice,religioase,filosofice,artistice,stiintifice si tehnice – de la inaintasi la urmasi. In

fazele de început ale societății transmiterea experienței se realiza ocazional nesistematic și oral în comunitățile gentilicotribale. În etapele avansate de dezvoltare a societății, la unele popoare, spre exemplu la egipteni, indieni etc., educația se realiza ca inițiere în temple, cunoașterea fiind un act sacru. Concomitent și ulterior educația se instituționaliza prin școli și universități. Indiferent de nivelul de dezvoltare a culturii și civilizației și de modalitățile de transmitere, s-a realizat dialogul generațiilor, s-a asigurat continuitatea existenței materiale și spirituale a omenirii.

În sens social-cultural, educația este procesul de ridicare a individului din stare de natură biologică la cea culturală. Din însă biologic cu predispoziții normale cognitive, afective, și volitive, în mediul social și prin el, individul devine o ființă culturală, asimilând cultura și în situații de excepție, creând-o. Omul este, după Ralph Linton, natură ± educație.

Din punct de vedere psihologic, psihogenetic, educația este procesul de formare a omului ca personalitate în plan cognitiv, afectiv-motivational, volitiv, aptitudinal, atitudinal. Structura psihică a personalității se construiește pe fundamentul eredo-nativ al ființei biologice, în cadrul relației educaționale prin conținutul cultural al experienței adultului-parinte, învățator, profesor. Educația în acest caz este instrumentul formării individului ca personalitate.

În sens pedagogic, educația este fenomenul social complex privit în trei dimensiuni:

- activitate conștientă a subiectului educației (educator) de stimulare, îndrumare, formare a obiectului educației (educat);
- proces de formare a omului pentru integrarea activă în societate, proces de formare intelectuală, morală, profesională, fizică, estetică;
- rezultat prin preluarea selectivă a acțiunilor informaționale și includerea în structuri comportamentale proprii de cunoaștere și acțiune.

Pentru Platon, educația ar fi “arta de a forma bunele deprinderi sau de a dezvolta atitudinile native pentru virtute ale acelor care dispun de ele”

Aristotel, în lucrarea sa “Politica”, considera că educația “trebuie să fie un obiect al supravegherii publice, iar nu particulare”. În consecință, ea trebuie să pregătească viitori cetățeni. Această pregătire trebuia să se facă diferențiat după modelul în care cele trei aspecte ale sufletului (vegetativ, animal, rațional) se distribuie în rândul oamenilor.

J.A. Comenius, în lucrarea sa “Didactica magna”, considera că la naștere, natura înzestrează copilul numai cu “semintele științei, ale moralității și religiozității”. Acestea nu se desăvâresc prin sine și de la sine, ele devin un bun al fiecărui om numai prin educație. Rezultă că, în concepția sa, educația este o activitate de stimulare a acestor “seminte” și implicit, de conducere a procesului de umanizare, omul “nu poate deveni om decât dacă este educat”

Pentru pedagogul englez din secolul al XVII-lea, John Locke, educația se prezintă sub forma unei relații interpersonale de supraveghere și intervenție ce se stabilește între “preceptor” (educator) și copil (viitor “gentlemen”). Este indispensabil ca educatorul să cunoască zestrea naturală a copilului pentru că pe această bază să intervină cu modalități adecvate pentru a-l modela în concordanță cu prototipul omului în care se împletesc trasături ale nobilimii și burgheziei” (un gentleman în acțiune).

Filosoful german Immanuel Kant, în reflecțiile sale, aprecia că educația contribuie la valorificarea naturii umane în folosul societății: “Este plăcut să ne gândim că natura omenească va fi mai bine dezvoltată prin educație și că se poate ajunge a i se da o formă care să-i convie cu deosebire. Aceasta ne descoperă perspectiva fericirii viitoare a neamului omenesc”.

Zi de zi, fiecare dintre noi suntem supuși, vrand/nevrand unui aflax informațional și unui bombardament mediatic cu sau fără intenție pedagogică. Aceste influențe multiple, resimțite sau nu ca fiind de tip educativ, pot acționa concomitent, succesiv sau complementar, în forme variate, în mod spontan, incidental sau având un caracter organizat și sistematic.

În pedagogie, aceasta realitate este reflectată cu ajutorul conceptului care definește formele generale ale educației. Acesta se referă la principalele ipostaze prin care educația se poate obiectiva, “pornind de la varietatea situațiilor de învățare și de la gradul diferit de intenționalitate acțională”.(Constantin Cucos)

Se considera astfel ca “formele generale ale educației reprezintă modalitățile de realizare a activității de formare-dezvoltare a personalității prin intermediul unor acțiuni și (sau) influențe pedagogice desfășurate, în cadrul sistemului de educație/învățământ în condițiile exercitării funcțiilor generale ale educației (funcție de formare-dezvoltare a personalității, funcția economică, funcția civică, funcția culturală a educației).”(Gabriela C. Cristea)

Toate influențele și acțiunile educative care intervin în viața individului, în mod organizat și structurat (în conformitate cu anumite norme generale și pedagogice, desfășurate într-un cadru instituționalizat) sau, dimpotrivă, în mod spontan (intamplar, difuz, neoficial) sunt reunite sub denumirea de forme ale educației.

În funcție de gradul de organizare și de oficializare, al formelor educației, putem delimita trei mari categorii:

- educația formală(oficială);
- educația non-formală(extrascolară);
- educația informală(spontană).

Suportul psihologic al relației educaționale este trebuința de a comunica. Se comunică nu numai cunoștințe, informații ci și atitudini, sentimente și convingeri. Se comunică prin cuvânt, gest, mimică, prin întreaga conduită.

Relația educativă este complexă, determinată de numeroși factori. Se realizează între comportamente globale (educator-educat). Acțiunea educatorului este directivă, intenționată, conștientă, orientată de scopuri și obiective care anticipează transformări în comportamentul învățat al educatului. Acesta nu asimilează automat, el fixează, filtrează, prelucrează activ, include cele învățate în propriile structuri.

Relația este asimetrică, se realizează între personalitatea formată a educatorului și personalitatea în formare a educatului. În acest context apar concordante și discordante în actul de comunicare educațională.

Clasificarea formelor educației angajează două categorii de criterii valorice:

a) Criteriul proiectării care delimitează între formele educației instituționalizate (care au în vedere realizarea unor finalități specifice, într-un cadru instituționalizat)

-educația formală și nonformală ;

Și forma educației neinstituționalizată (“realizată implicit, fără obiective specifice instituționalizate”)

-educația informală.

b) Criteriul organizării conform căruia diferențiem educația realizată pe baza unor acțiuni explicite și influențe implicite (educația formală și nonformală) și educația realizată doar pe baza unor influențe implicite (educația informală)

O diferență a educației formale a fost dată de către Philip Coombs, în anul 1973, conform căreia educația formală este “sistemul educațional structurat ierarhic și gradat cronologic, pornind de la școala primară și până la universitate, care include, în plus față de studii academice, o varietate de programe de specializare și instituții de pregătire profesională și tehnică cu activitate full-time”.

Educația nonformală a fost definită de către J.Kleis drept “orice activitate educațională, intenționată și sistematică, desfășurată de obicei în afara școlii tradiționale, al cărui conținut este adaptat nevoilor individului și situațiilor speciale, în scopul maximalizării problemelor cu care se confruntă acesta în sistemul formal (stresul notării în catalog, disciplina impusă, efectuarea temelor etc.)”

Educatia informala se refera la experientele zilnice ce nu sunt planificate sau organizate si conduc catre o invatare informala. Cand aceste “experiente sunt interpretate de catre cei mai in varsta sau de catre membrii comunitatii ele se constituie in educatie informala”. Educatia informala este procesul care se intinde pe toata durata vietii, prin care individul dobandeste informatii, isi formeaza priceperi si deprinderi, isi structureaza convingerile si atitudinile, se dezvolta, prin intermediul experientelor cotidiene.

Funcitiile generale ale educatiei reprezinta proprietati intrinseci, specifice activitatii de formare-dezvoltare permanenta a personalitatii umane, exprimate la nivelul consecintelor sociale angajate in mod obiectiv, la nivelul de sistem (societatea in ansamblul sau) si de subsistem (cultural, comunitar, economic, politic, natural)

Funcția fundamentală a educației este aceea de a vehicula, selecta, actualiza și valorifica experiența socială în vederea asigurării unei integrări eficiente și rapide a individului în societate și, prin aceasta, în vederea creării premiselor autodeterminării individului ca factor de progres social. Prin educație, în principal, omul trece de la stare de existență pur biologică la aceea de existență socială. Dacă omul ar fi la naștere înzestrat prin ereditate, cu posibilitățile adultului, nu ar exista educație. În ceea ce privește procesul devenirii omului ca ființă socială nu este nici o deosebire între copil născut într-o mare metropolă și cel născut într-un trib primitiv, întrucât amândoi trebuie să învețe totul. O parte a învățării este rezultatul contractului spontan al omului cu diferite aspecte ale vieții sociale, dar cea mai consistentă parte a învățării se acumulează prin instruire, prin forme organizate și sistematice.

Piaget considera ca școala trebuie să fie concepută cu un centru de activități reale, practice, desfășurate în comun, în așa fel ca inteligența logică să se formeze în funcție de acțiunea și de schimbările sociale.

Educația reprezintă, astfel, activitatea psihosocială cu funcție generală de formare-dezvoltare permanentă a personalității umane pentru integrarea socială optimă, angajată conform finalităților asumate, la nivel de sistem și de proces, proiectate, realizate și dezvoltate prin acțiuni specifice având ca structură de bază corelația subiect (educator) obiect(educat), într-un context deschis, (auto) perfectibil.

Bibliografie:

1. Antonesei Liviu - “Paideia. Fundamentele culturale ale educației”, Editura Polirom 1996
2. Cucos Constantin - “Pedagogie”, Editura Polirom 2001
3. Macavei Elena – “Pedagogie” , Editura Didactica și Pedagogica, 1997
4. Nicola Ioan – “Tratat de pedagogie școlară”, Editura ARAMIS, 2003

EDUCAȚIA- FUNDAMENT AL SOCIETĂȚII MODERNE

VASTEA DANIELA,
PROFESOR PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „MIHAI EMINESCU”
ROȘIORII DE VEDE, TELEORMAN

„Educația este cea mai puternică armă pe care o poți folosi pentru a schimba lumea.” — Nelson Mandela

Educația reprezintă piatra de temelie a societății moderne, având un rol esențial în dezvoltarea personală și profesională a indivizilor. Prin educație, indivizii dobândesc cunoștințe, competențe și valori care le permit să contribuie activ și eficient la bunăstarea comunităților în care trăiesc. În acest material, vom explora importanța educației, provocările cu care se confruntă sistemele educaționale și perspectivele de viitor în domeniul educațional.

Importanța educației

Educația nu se rezumă doar la acumularea de cunoștințe teoretice, ci este un proces continuu de dezvoltare personală. Aceasta contribuie la formarea unei gândiri critice, la îmbunătățirea abilităților de comunicare și la dezvoltarea unui simț etic și moral. O educație de calitate nu doar că pregătește tinerii pentru cariere de succes, ci îi învață să devină cetățeni responsabili și implicați.

Educația are un impact direct asupra economiei unei țări. Un sistem educațional eficient și accesibil contribuie la reducerea sărăciei și la creșterea economică. Educarea forței de muncă îmbunătățește productivitatea, inovația și competitivitatea pe plan internațional. Potrivit unui raport UNESCO, fiecare an suplimentar de educație poate crește veniturile individuale cu până la 10%.

Educația joacă un rol crucial în promovarea coeziunii sociale și a egalității de șanse. Prin educație, barierele sociale și economice pot fi depășite, oferind fiecărui individ șansa de a-și atinge potențialul maxim. De asemenea, educația promovează diversitatea culturală și respectul reciproc, contribuind la construirea unor societăți mai tolerante și mai deschise.

Provocări în educație

Unul dintre cele mai mari obstacole în calea educației de calitate este reprezentat de disparitățile educaționale. Acestea pot fi cauzate de factori economici, geografici sau de gen, afectând accesul și calitatea educației. În multe regiuni rurale sau defavorizate, infrastructura educațională este inadecvată, iar resursele sunt limitate. De asemenea, fetele din anumite culturi se confruntă cu bariere suplimentare în accesul la educație.

Tehnologia și educația

Dezvoltarea rapidă a tehnologiei a schimbat radical modul în care se desfășoară procesul educațional. Deși tehnologia oferă oportunități extraordinare de învățare, aceasta aduce și provocări. Adaptarea curriculum-ului la noile tehnologii, formarea profesorilor și asigurarea accesului echitabil la resursele digitale, sunt doar câteva dintre problemele care trebuie abordate.

Asigurarea unei educații de calitate este o provocare majoră pentru multe sisteme educaționale. Acest lucru implică, nu doar actualizarea curriculumului și a materialelor didactice, ci și formarea și motivarea profesorilor. Un studiu realizat de OECD arată că una dintre cele mai eficiente modalități de a îmbunătăți rezultatele educaționale este investiția în dezvoltarea profesională a cadrelor didactice.

Perspective de viitor

Educația incluzivă

Pentru a face față provocărilor actuale, sistemele educaționale trebuie să adopte o abordare incluzivă, asigurându-se că toți elevii, indiferent de originea lor socială, economică sau culturală, au acces la oportunități egale de învățare. Programele de sprijin personalizat, adaptate nevoilor individuale ale elevilor, pot contribui semnificativ la reducerea inegalităților educaționale.

Învățarea pe tot parcursul vieții

Conceptul de învățare pe tot parcursul vieții devine din ce în ce mai relevant în contextul unei economii globale în continuă schimbare. Educația nu trebuie să se oprească odată cu absolvirea școlii sau a universității, ci trebuie să continue pe tot parcursul vieții individului. Acest lucru implică dezvoltarea unor politici educaționale care să sprijine formarea continuă și reconversia profesională.

Inovația în educație

Inovația este cheia pentru transformarea educației. Promovarea metodelor de predare interactive, utilizarea tehnologiei educaționale avansate și implicarea comunităților în procesul educațional pot îmbunătăți semnificativ calitatea învățării. Dezvoltarea unor parteneriate între școli, universități, guverne și sectorul privat poate facilita schimbul de bune practici și resurse.

Concluzie

Educația rămâne unul dintre cei mai importanți piloni ai societății moderne, având un impact profund asupra dezvoltării personale, economice și sociale. Cu toate că se confruntă cu numeroase provocări, sistemele educaționale trebuie să evolueze și să se adapteze la nevoile unei societăți în schimbare. Prin adoptarea unor politici educaționale incluzive, promovarea învățării pe tot parcursul vieții și inovația în educație, putem asigura un viitor mai bun pentru generațiile următoare.

Bibliografie:

1. Andrei, M. **Educația și Dezvoltarea Personală**, București, Editura Didactică și Pedagogică, 2015.
2. Popescu, L. **Impactul Educației asupra Economiei**, Cluj-Napoca, Editura Universitară, 2018.
3. Ionescu, R. **Incluziunea Socială prin Educație**, Iași, Editura Polirom, 2020.
4. Dumitrescu, A. **Provocări în Domeniul Educațional**, Timișoara, Editura Mirton, 2022.
5. Vasilescu, C. **Viitorul Educației în Societatea Modernă**, Constanța, Editura Ex Ponto, 2021.

EDUCAȚIA MODERNĂ – ADEVĂRATA EDUCAȚIE

PROF. FILIP ANTONELA
LICEUL TEORETIC ZIMNICEA

„Funcția educației este să învețe să gândești intens și să gândești critic. Inteligența plus caracterul – acesta este scopul adevăratei educații.”

Aceste cuvinte puternice spuse de *Martin Luther King* rezumă cu exactitate miza educației moderne. Într-o lume din ce în ce mai complexă și interconectată, școala nu mai poate să se limiteze la transmiterea unor cunoștințe academice rigide. Ea trebuie să formeze minți capabile să analizeze, să pună sub semnul întrebării, să propună, să creeze și, mai ales, să rezolve problemele viitorului cu responsabilitate și discernământ.

Convergența dintre competențele cultivate în școală și cele cerute de mediul profesional este dezideratul suprem al educației moderne cu rol decisiv în pregătirea tinerilor pentru viața activă. Punând accent pe competențele cognitive, pe literația digitală și pe soft skills, școala formează nu doar elevi competenți, ci și indivizi responsabili, creativi și adaptabili – calități esențiale într-un secol XXI aflat într-o continuă transformare.

Educația modernă este din ce în ce mai strâns legată de ceea ce numim astăzi „competențele secolului XXI”. Grupate în trei mari categorii, aceste competențe formează un nucleu esențial pentru pregătirea cetățenilor și a profesioniștilor de mâine.

Competențele cognitive („Learning Skills”):

- Gândirea critică
- Gândirea analitică și sintetică
- Creativitatea
- Comunicarea
- Colaborarea

În ultimele decenii, pedagogia s-a transformat profund. Modelul tradițional, bazat pe memorarea pasivă a cunoștințelor, a fost în mare parte înlocuit de abordări centrate pe elev, în care reflecția, analiza și exprimarea personală ocupă un loc central. Gândirea critică, în special, este considerată o competență esențială în fața avalanșei de informații accesibile prin Internet și rețelele sociale.

A ști să gândești critic înseamnă a fi capabil să identifici argumente valide, să detectezi prejudecăți, să pui întrebări relevante și să iei decizii în cunoștință de cauză. În școală, această capacitate este dezvoltată prin dezbateri, studii de caz, rezolvarea de probleme sau chiar prin pedagogii alternative, cum ar fi metoda proiectului sau învățarea prin investigație.

Gândirea analitică permite descompunerea unei probleme în părțile sale constitutive, în timp ce gândirea sintetică ajută la reunirea acestor elemente într-o viziune coerentă. Aceste două forme de gândire se completează reciproc și sunt indispensabile pentru abordarea complexității lumii contemporane.

Educația modernă urmărește să dezvolte aceste abilități prin metode active, interdisciplinare și colaborative. Elevii sunt încurajați să își exprime ideile, să compare puncte de vedere și să construiască un sens pe baza cunoștințelor acumulate. Aceste practici întăresc autonomia, capacitatea de a învăța să înveți și de a face alegeri raționale – esențiale pentru viitorii cetățeni.

Competențe cognitive sunt recunoscute ca fiind fundamentale, deoarece ele favorizează capacitatea de a rezolva probleme complexe, de a te adapta și de a interacționa eficient cu ceilalți. Ele se află în centrul demersurilor pedagogice moderne care urmăresc implicarea elevului în mod activ, creativ și conștient în procesul său de învățare.

Competențele de literație („Literacy Skills”):

- Capacitatea de a naviga și analiza informația
- Abilitățile de utilizare a mediilor de comunicare
- Stăpânirea tehnologiilor digitale

Competențele de literație țin de relaționarea cu un text, adică de un ansamblu de acțiuni care presupun mai mult decât receptarea unor semne sau ideograme. O persoană literată înțelege textul pe măsură ce îl parcurge. Chiar după prima lectură, ea este capabilă să selecteze, să interpreteze și să utilizeze informații din text. De asemenea, poate forma alte texte sau opinii pe baza celui citit. Aceste abilități au devenit indispensabile într-o lume suprasaturată de informații digitale. Școala modernă joacă un rol crucial în formarea discernământului necesar pentru a selecta, interpreta și utiliza informațiile în mod responsabil.

Competențele pentru viața de zi cu zi („Life Skills”):

- Rezolvarea de probleme
- Flexibilitatea
- Sociabilitatea
- Productivitatea

Într-o lume aflată în continuă schimbare, marcată de transformări tehnologice, climatice și sociale, capacitatea de a rezolva probleme este vitală. Școala trebuie, prin urmare, să pregătească elevi care nu doar reproduc cunoștințe, ci știu cum să le folosească pentru a acționa asupra realității.

Această abordare presupune o schimbare profundă de paradigmă: elevul nu mai este un simplu receptor, ci devine actor al propriului său parcurs educațional. Prin metode precum învățarea bazată pe probleme, design thinking sau pedagogia proiectului, educația promovează inovația, adaptabilitatea și gândirea strategică. Aceste competențe corespund unor trăsături esențiale pentru integrarea socială și profesională. Prin proiecte colaborative, activități interdisciplinare și încurajarea autonomiei, școala contribuie la dezvoltarea acestor dimensiuni personale.

La toate aceste competențe se adaugă **Soft Skills**, o altă fațetă a competențelor secolului XXI. Termenul „soft skills” (competențe transversale sau comportamentale) este din ce în ce mai prezent. Acestea sunt considerate abilități umane esențiale pentru succesul și evoluția într-o carieră.

Printre cele mai importante se numără:

- Creativitatea
- Inteligența emoțională
- Leadershipul
- Capacitatea de adaptare
- Gestiunea timpului
- Încrederea în sine
- Spiritul de inițiativă

Având în vedere dinamica actuală a pieței muncii, expertiza tehnică este valoroasă, dar competențele soft skills sunt din ce în ce mai mult recunoscute ca fiind piatra de temelie a succesului. Aceste competențe cuprind o serie de atribute interpersonale, de comunicare și comportamentale care le permit indivizilor să colaboreze eficient, să se adapteze la schimbare și să se dezvolte în diverse medii profesionale.

Creativitatea implică nu doar joaca cu idei, amuzament, distracție, imaginație ci și activități ce sunt susținute de concentrare pe idei și proiecte, de abilitate, cunoștințe și control. Iar educația modernă se bazează pe crearea unui mediu care să încurajeze gândirea creativă, curiozitatea și explorarea individuală, adaptându-se nevoilor și talentelor fiecărui elev, factori esențiali pentru viitoarea performanță profesională și pentru împlinirea personală.

În concluzie, educația contemporană nu mai poate fi concepută ca o simplă transmitere de cunoștințe. Ea trebuie să devină un proces formativ global, care să permită elevilor să gândească, să analizeze, să creeze și să acționeze în mod responsabil. Toate aceste competențe ale secolului XXI, nu sunt doar niște „opționale”, ci o necesitate vitală, educația modernă fiind construită în jurul acestor fundamente, care plasează elevul în centrul unui proces de învățare activ și implicat, atribute indispensabile într-o lume în continuă schimbare.

Mai mult, educația trebuie să fie și un spațiu al dezvoltării personale, al relaționării sociale și al învățării emoționale. În acest sens, integrarea competențelor „soft” în procesul de învățare apare nu doar ca o oportunitate, ci ca o urgență. Pentru ca elevii de astăzi să devină adulții responsabili și inovatori de mâine, școala trebuie să îi echipeze cu instrumente cognitive, sociale și etice solide care să le dezvolte inteligența și să le formeze un caracter puternic definit – scopul unei adevărate educații.

Bibliografie

1. **Claeys, Michel.** *Educația emoțională de la grădiniță la liceu.* Le Souffle d'Or, ediție revizuită și completată, 2018.
2. **Dufour, Barry & Curtis, Will.** *Studying Education: An Introduction to the Key Disciplines in Education Studies.* Open University Press, 2011.
3. **Goleman, Daniel.** *Inteligența emoțională.* Curtea Veche Publishing, 2008.
4. **Lamri, Jérémy.** *Competențele secolului XXI.* Dunod, 2018.
5. **Mauléon, Fabrice, Julien Bouret și Jérôme Hoarau.** *Reflexul Soft Skills: competențele liderilor de mâine.* Dunod, 2014.
6. **Robinson, Ken.** *Schimbarea paradigmei: Educația în căutarea unui nou sens.* Publica, 2015.
7. **Senge, Peter et al.** *Schools That Learn: A Fifth Discipline Fieldbook for Educators, Parents, and Everyone Who Cares About Education.* Crown Business, 2012.
8. **Trilling, Bernie & Fadel, Charles.** *21st Century Skills: Learning for Life in Our Times.* Jossey-Bass, 2009.

EDUCAȚIE PENTRU DEZVOLTAREA DURABILĂ PRIN GEOGRAFIE

PROF. GHENEA OVIDIU VALERIU
ȘCOALA GIMNAZIALĂ CĂLMĂȚUIU DE SUS

În contextul actual al schimbărilor climatice, al poluării excesive și al epuizării resurselor naturale, conceptul de dezvoltare durabilă a devenit esențial.

Educația pentru dezvoltare durabilă are rolul de a pregăti elevii să devină cetățeni responsabili, conștienți de impactul acțiunilor lor asupra mediului și societății.

Una dintre disciplinele care contribuie major la această formare este geografia. Prin studiul geografiei, elevii înțeleg mai bine relația dintre om și natură, învață despre echilibrul ecosistemelor, despre distribuția resurselor și despre modul în care acestea pot fi folosite într-un mod durabil.

Geografia nu mai poate fi redusă la o descriere simplistă a realității. Ea este o știință ce implică analize și sinteze ce conduc, în final, la legi generale și particulare ce asigură genza, evoluția și repartiția fenomenelor geografice, rezultatele producerii lor.

Geografia este o știință ce studiază mediul geografic privit ca sistem planetar sau regional alcătuit din șase elemente de bază: relief, climă, ape, viață, soluri și activități umane, între care se stabilesc relații de bază, din care rezultă mecanisme, o diversitate de tipuri de mediu, care se reflectă în peisaje.

Dezvoltarea durabilă reprezintă un tip de dezvoltare care satisface nevoile prezentului fără a compromite capacitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi. Ea se bazează pe trei piloni principali: protecția mediului, dezvoltarea economică și echitatea socială. Pentru a atinge acest echilibru, este nevoie de educație, conștientizare și implicare activă din partea fiecărui individ, încă din copilărie.

Geografia este o știință complexă care studiază atât mediul natural, cât și activitățile umane. Prin lecțiile de geografie, elevii învață despre formele de relief, climă, resurse naturale, dar și despre așezări umane, migrații, urbanizare sau poluare. Toate aceste teme sunt direct legate de conceptul de dezvoltare durabilă. Elevii realizează că problemele de mediu nu afectează doar o anumită zonă, ci au implicații globale.

Prin studierea poluării aerului, apei și solului, elevii înțeleg de ce este important să reducem emisiile de carbon, să reciclăm și să folosim resursele în mod eficient. Geografia explică și procesele naturale precum cutremurele, inundațiile sau alunecările de teren, și arată cum acestea pot fi agravate de intervenția umană.

Prin proiecte și activități practice, elevii pot învăța concret cum pot contribui la protejarea mediului. Pot realiza hărți tematice, pot participa la campanii de ecologizare sau pot monitoriza consumul de apă și energie.

De asemenea, pot participa la proiecte internaționale și colaborări educaționale despre stiluri de viață sustenabile.

Elevii sunt încurajați să folosească transportul public, să evite risipa și să respecte biodiversitatea. Astfel, geografia contribuie la modelarea unui comportament responsabil și empatic față de mediu.

Educația pentru dezvoltarea durabilă prin geografie este esențială pentru formarea unei societăți responsabile.

Geografia nu este doar o materie, ci un ghid pentru un viitor mai sustenabil.

Este nevoie de colaborare între școală, familie și societate pentru a promova acest tip de educație.

Bibliografie

1. Bogdan, A., (1954) – *Geografie fizică generală*, Litografia Universității Cluj.
2. Ielenicz M., (2000) – *Geografie generală. Geografie fizică*, Editura Fundației „Romania de Maine”.
3. Mac I., (2000) – *Geografie generală*, Editura Europontic, Cluj-Napoca.
4. Posea, Gr.(coord), (1986) – *Geografia de la A la Z (Dicționar de termeni geografici)*, Editura Științifică și Enciclopedică, București.
5. Soceava, V.B., (1975) – *Geosistemele: concept, căi de clasificare*, Revista Studii și Cercetări de Geologie, Geofizică și Geografie, Seria Geografie, t.XXII, București.
5. www.wikipedia.ro

INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ ÎN EDUCAȚIE

**PROF. FLORESCU CARMEN-LICEUL TEHNOLOGIC „ANGHEL SALIGNY”,
ROȘIORII DE VEDE, JUDEȚUL TELEORMAN**

Ce este inteligența artificială?

Inteligența artificială (AI în engleză) se referă la inteligența mașinilor sau a software-ului (a programelor pe calculator), spre deosebire de inteligența naturală a oamenilor sau a unor specii de animale.

Inteligența artificială este și un domeniu de studiu în știința calculatoarelor care se ocupă de dezvoltarea și studierea mașinilor inteligente. AI se poate referi și la computerele în sine care sunt dotate cu inteligență artificială.

Autorii Kaplan și Haenlein definesc inteligența artificială ca fiind „capacitatea unui sistem de a interpreta corect datele externe, de a învăța din astfel de date și de a folosi ceea ce a învățat pentru a-și atinge obiective și sarcini specifice printr-o adaptare flexibilă”, potrivit Wikipedia.org.

Inteligența artificială – utilizări

În prezent, tehnologia AI este utilizată pe scară largă în industrie, administrație și știință. Câteva aplicații răspândite sunt: motoarele de căutare pe internet avansate (de exemplu, Google Search), sistemele de recomandare (utilizate de YouTube, Amazon și Netflix), înțelegerea vorbirii umane (Siri și Alexa), mașinile fără șofer, instrumentele generative (ChatGPT, tool-uri care creează artă etc) sau programele care joacă șah sau Go la cel mai înalt nivel, mai notează sursa citată.

Revenind la inteligența artificială în educație, Matthew Lynch, unul dintre cei mai importanți scriitori care au abordat acest subiect (ca de exemplu în lucrarea „Viziunea mea pentru viitorul inteligenței artificiale în educație”), arată că AI nu diminuează predarea la clasă, ci o îmbunătățește în numeroase moduri.

Inteligența artificială în educație – avantaje

Într-un articol publicat pe [site-ul theedadvocate.org](http://site-ul.theedadvocate.org), Matthew Lynch prezintă mai multe avantaje ale folosirii inteligenței artificiale în educație.

1. Personalizare. Pentru un profesor poate fi copleșitor să-și dea seama cum să răspundă nevoilor fiecărui elev din clasă. Unii elevi pot fi avansați, în vreme ce alții pot avea probleme de învățare sau diferite dizabilități. Există sisteme AI care îi sprijină pe elevi în procesul educativ, asigurându-se că elevii au acces egal la învățare.

Conform sursei citate, sistemele AI se adaptează cu ușurință la nevoile individuale de învățare ale fiecărui elev și pot ținti instruirea în funcție de punctele forte și de cele slabe ale fiecărui elev.

Tutorii AI le permit elevilor să primească ajutor individual și pot reduce anxietatea asociată cu prezența unui profesor, notează Wikipedia.org. Aceste sisteme se numesc sisteme inteligente de tutorat / instruire sau sisteme inteligente de asistare a învățării (ITS).

Inteligența artificială în educație – ce sunt sistemele de instruire

Un sistem inteligent de instruire este un sistem informatic care își propune să le ofere elevilor (studenților sau cursanților) instrucțiuni imediate și personalizate, precum și feedback, de regulă fără a necesita intervenția unor profesori umani.

În mod tipic, un sistem ITS urmărește să reproducă beneficiile demonstrate ale îndrumării 1 la 1 și ale instruirii personalizate, în contexte în care elevii ar avea acces doar la instruire în grup, de la un singur profesor (prelegeri la clasă) sau nu ar avea deloc profesor (teme online).

Sistemele inteligente de instruire pot evalua stilul de învățare al unui elev, motiv pentru care pot furniza sprijin personalizat, notează și Matthew Lynch.

De ajutor este și așa-numita tehnologie de asistență, în sensul că inteligența artificială poate ajuta elevii cu nevoie speciale. De pildă, un program AI le poate citi texte elevilor cu deficiențe de vedere.

Inteligența artificială în educație – ajutor pentru profesori

2. Notarea. Autorul menționează că notarea este una dintre cele mai obositoare sarcini ale profesorilor, care ia foarte mult timp, în defavoarea activităților mai semnificative și mai utile, cum ar fi planificarea lecțiilor și dezvoltarea profesională.

Însă inteligența artificială este acum atât de avansată încât programele pot face mult mai mult decât să noteze testele grilă. Pot, de asemenea, să compileze date despre performanța elevilor și pot nota lucrări mai abstracte, cum ar fi eseurile.

Feedback pentru profesori și elevi de la AI

3. **feedback** cu privire la calitatea cursului. AI poate identifica lacunele din conținutul cursului pe baza performanței elevilor la evaluări. De exemplu, dacă un procent semnificativ de studenți răspunde incorect la o întrebare, AI poate determina ce informații sau concepte specifice le lipsesc elevilor, astfel încât educatorii să poată îmbunătăți materialele și metodele de predare.

4. **feedback** semnificativ și imediat pentru studenți. Potrivit lui Lynch, într-o perioadă în care cea mai mare parte a comunicării ale loc online sau prin mesaje text, elevii ezită tot mai mult să-și asume riscuri în fața profesorilor și a colegilor, încercând să evite să primească **feedback** critic în public. Însă cu AI, elevii se pot simți mai confortabil să facă greșelile inerente procesului de învățare, primind totodată feedbackul de care au nevoie.

Inteligența artificială în educație – jocuri pentru preșcolari

O mare parte din inteligența artificială în educație se concentrează pe reducerea timpului petrecut de profesori îndeplinind sarcini obositoare, se arată într-un articol despre inteligența artificială publicat pe [site-ul Universității din San Diego, SUA](#).

Astfel, automatizarea sarcinilor administrative este unul dintre beneficiile importante evidențiate de Bernard Marr, un autor și consilier în tehnologie care estimează o creștere de 47,5% în utilizarea inteligenței artificiale în educație în SUA în perioada 2017-2021.

Inteligența artificială este folosită și în educația timpurie, sub forma unor jocuri interactive care îi învață pe copii abilități de bază.

Cum poate fi folosită inteligența artificială în educație

Potrivit lui Lynch, AI poate fi folosită și pentru:

- gestionarea clasei, inclusiv a comportamentului elevilor
- planificarea lecțiilor
- lecții audio-vizuale
- comunicarea dintre profesori și părinți
- învățarea limbilor străine
- pregătirea pentru examen
- dezvoltare profesională

Inteligența artificială în învățământul superior

Inteligența artificială este utilizată și în învățământul superior, ca de exemplu pentru detectarea plagiatului. De asemenea, există programe ce sunt utilizate pentru transcrierea prelegerilor facultății, pentru analizarea performanțelor studenților sau pentru cercetare academică.

Inteligența artificială în educație – exemple de AI

Articolul de pe [site-ul Universității din San Diego](#) citează câteva exemple de programe de inteligență artificială folosite deja în educație:

1. Thinkster Math – un program de instruire în matematică
2. Jill Watson – un asistent de predare virtual introdus de Institutul de Tehnologie din Georgia în 2016
3. Brainly – un forum pentru întrebări la clasă
4. Nuance – un software de recunoaștere a vorbirii folosit de studenți și profesori, capabil să transcrie până la 160 de cuvinte pe minut

Inteligența artificială în educație – exemple de programe

5. Cognii – produse bazate pe AI ce includ un asistent de predare virtual
6. KidSense – soluții educaționale AI concepute pentru copii, ce includ un instrument voce-text cu algoritmi construiți pentru a recunoaște vorbirea uneori mai dificil de înțeles a copiilor
7. Cram101 – tehnologie AI care poate transforma orice manual într-un ghid de studiu inteligent, cu rezumate ale capitolelor și teste practice de tip adevărat-fals sau cu răspunsuri multiple
8. JustTheFacts101 – destinat să funcționeze ca echivalent al unui marker clasic, programul evidențiază informațiile esențiale și generează instantaneu rezumate specifice pentru cărți, capitole etc

Bibliografie

Wikipedia.org

Internet

CARACTERISTICILE PROCESULUI INSTRUCTIV-EDUCATIV DIN GRĂDINIȚĂ

LONCEA MONICA

Pedagogia preșcolară tratează procesul educațional ca pe un sistem de influențe exercitate asupra copilului la începutul existenței sale, într-o perioadă care își pune amprenta asupra calității întregului edificiu al personalității ce se va definitiva mulți ani mai târziu. Procesul instructiv-educativ realizat la această vîrstă păstrează caracteristicile fundamentale ale celui exercitat în întreaga perioadă de școlaritate, are o funcționare sistemică, incluzând componentele structurale, operaționale și funcționale.

Componentele sale structurale cuprind totalitatea resurselor implicate în activitatea instructiv-educativă:

Resursele umane:

- educatoarea cu particularitățile sale de pregătire de specialitate și metodică, cu motivația sa pentru activitatea profesională, cu particularitățile personalității sale;
- copilul preșcolar aflat într-un anumit moment al transformării sale din candidat la umanitate în personalitate umană, cu nivelul său de cunoștințe, priceperi și deprinderi, cu specificul său afectiv, cu primele conturări atitudinale și aptitudinale;
- personalul managerial al instituției preșcolare, cu trăsăturile sale calitative specifice;
- personalul auxiliar: de întreținere, îngrijire, administrare și activitate contabilă, care își aduce o contribuție de o anumită factură la calitatea procesului instructiv-educativ;
- pentru accepciunea în sens larg sunt incluși și părinții copilului, în mod explicit;

Resursele materiale și financiare: clădirea grădiniței și dotarea acesteia, bugetul grădiniței, condițiile de locuit ale familiei și bugetul acesteia (în contextul accepciunii în sens larg);

Resursele pedagogice: programa activității instructiv-educative din grădiniță (elaborată în corelație cu finalitățile și obiectivele generale ale acestui ciclu educațional, deci implicând și aceste elemente);

Materialele de lucru adiacente acesteia (metodici, caiete de lucru cu copiii etc.); sistemul de perfecționare a educatorilor, politica educațională a statului;

Resursele contextuale: contextul economic, social-politic, juridic, religios, moral-civic etc.

Funcțiile educației preșcolare

La vîrstele premergătoare școlii toate funcțiile educației se regăsesc la un nivel de acțiune corespunzător acestei etape ontogenetice:

1. încă de acum se realizează o selecție și transmitere de valori morale, estetice, religioase, culturale și științifice, desigur la acel nivel care le face accesibile vîrstei;
 2. formarea personalității, ca funcție generală a educației, se regăsește cu nuanțe specifice la vîrsta preșcolară;
- dezvoltarea intelectuală este abordată implicit și cu nuanțe explicite în familie, explicit la grădiniță în formule organizatorice specifice, cu modalități de acțiune pedagogice de asemenea adecvate fiecărui nivel de vîrstă;
 - dezvoltarea dimensiunilor etică și estetică ale personalității aflate la începuturile formării ei, îmbracă modalități de acțiune adecvate vîrstei;
 - sociabilitatea este o arie în care, până la 6(7) ani, se fac pași „de uriaș” așa cum ne prezintă tabloul psihologic al vîrstei;

3. formarea profesională, ca funcție a educației nu se exercită ca atare; acum copilul abia se familiarizează cu o lume de profesii al căror rost începe să-l înțeleagă treptat dar departe de a fi complet; dacă educația se realizează corect se pun bazele unei viitoare cunoașteri de sine care va fi de un real ajutor în orientarea și formarea profesională;

4. în forme și cu rezultate specifice, educația preșcolară își aduce o contribuție imensă la transformarea ființei umane din <candidat la umanitate> în personalitate umană.

Concepția curriculumului educației copiilor de vîrstă timpurie și preșcolară (1-7 ani) în Republica Moldova

Curriculumul pentru „Educația timpurie” este conceput în concordanță cu Cadrul de referință al Educației timpurii; reprezintă un document curricular reglator – parte componentă al Curriculumului Național ca sistem, alături de Cadrul de referință al Educației timpurii, Standarde de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere până la 7 ani etc.) ș.a.

Rolul acestui document este acela de a orienta cadrele didactice în proiectarea, organizarea și realizarea activităților educaționale din perspectiva unei noi viziuni pedagogice asupra copilului și educației. Educația preșcolară presupune:

- asigurarea unui mediu securizant fizic și afectiv, stimulat din punct de vedere cognitiv și social pentru toți copiii;
- considerarea particularităților de vîrstă și individuale ale copiilor pentru a asigura atingerea maximumului de potențial de dezvoltare de care dispune fiecare copil;
- existența unui curriculum care să pornească de la cunoașterea profundă a copilului pentru a asigura progresul acestuia în toate domeniile dezvoltării;
- asigurarea pregătirii tuturor celor care participă direct la educația copilului pentru a oferi coerență, consecvență și unitate influențelor educaționale;
- asigurarea unui parteneriat între toate instituțiile care oferă servicii copiilor de la naștere la 7 ani;
- conștientizarea importanței determinante pe care o are această perioadă de vîrstă pentru întreaga dezvoltare de mai târziu a copilului, prin aceasta oferind servicii de educației de calitate.

Argumente de ce a fost necesară elaborarea unui nou curriculum:

- funcționarea curriculumului anterior [2006] mai mult de un deceniu (2006-2018), prin care se solicită revizuirea periodică a acestui document;
- racordarea lui la rezultatele cercetărilor în domeniu, precum și la documentele normative și documentele de politică educațională;
- promovarea unor noi politici educaționale și curriculare cu referire la dezvoltarea sistemului de învățământ;
- schimbările operate în celelalte niveluri de învățământ
- recunoașterea copilului ca agent al propriei sale dezvoltări

Elementele de noutate din noul curriculum:

- racordarea Curriculum-ului educației timpurii la Standardele de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere până la vârsta de 7 ani;
- centrarea pe competență;
- centrarea pe copil;
- abordarea holistică a dezvoltării copilului
- asigurarea șanselor de învățare pentru toți copiii și pentru fiecare, fără nici un fel de discriminare – socială, religioasă, de gen, de statut, rasă.

